

Годишен доклад за дейността
на Окръжен съд Бургас и
Бургаски съдебен окръг

2013

I.

1. Кадрова обезпеченост.

Бургаският окръжен съд е четвърти по брой на магистрати в страната след СГС и окръжните съдилища във Варна и Пловдив.

Утвърдената щатна численост към 01.01.2013г. е 120 щ.бр., от които :

40 магистрати , 8 мл.съдии, и 72 бр. съдебна администрация.

Към 01.01.2013г. заети са били по щат 109 бр.- 39 съдии и 71 съдебни служители. Незаети са 1 щ.бр. за съдия, 8 щ.бр. за мл. съдии и 1 щ.бр. за съдебен служител.

На 25 юни 2013г. в Окръжен съд-Бургас положила клетва и встъпила в длъжност четирима младши съдии.

Така, към 31.12.2013г. в Окръжен съд-Бургас работят 43 съдии / 35 съдии, 1 председател, 3 зам.председатели, 4 младши съдии/ и 71 съдебни служители.

Към настоящия момент свободния съдийски щат е 1 бр., обявен с Решение на ВСС от 31 октомври 2013г., на външен конкурс за първоначално назначаване за съдия в наказателно отделение.

Въпросът с кадровата необезпеченост с магистрати се разрешава вече поредна година чрез командироване на съдии. В Окръжен съд- Бургас са командировани през цялата година съдиите Яни Гайдурлиев и Пламена Върбанова от БРС.

Огромно недоволство кумулира решението на ВСС за обявяване на единствената от дълго време свободна щатна бройка за съдия, на външен конкурс. Въпреки изразеното от всички съдии от региона недоволство чрез възражение до ВСС, резултат не се постигна.

С Решение на ВСС от м.октомври 2013г. и считано от 25 ноември същата година, след няколкократно през годината писма, бе дадено съгласие за назначаване на служител на длъжност „връзки с обществеността”, което стана възможно чрез прехвърляне на овакантения щат от АС-Бургас в ОС-Бургас.

В деловодствата също са настъпвали кадрови промени през проверявания период, поради отпуск по бременност, раждане и отглеждане на малко дете чрез вътрешна оптимизация на щата и назначаване на нови служители до завръщане на титуляра. Макар и отново последен по ред в национален мащаб в съотношението служители/магистрати, Окръжен съд- Бургас е с оптимално кадрово обезпечение и не се обосновава нужда от увеличаване на щата на съдебните служители, по принцип. Спазвайки финансова дисциплина, осъществихме преразпределяне на задачите, което ни даде възможност да се справим и при това съотношение. То обаче, въпреки всичко показва, че дейността на съдиите

продължава да не е подкрепена в достатъчна степен от специализиран съдебен персонал, а мерило за кадровата обезпеченост на самите съдилища е съотношението служители/съдии.

Проблемът, макар и частично преодолян, е свързан с тяхната квалификация и пълната им взаимозаменяемост. В тази насока се положи началото на целенасочени усилия, чрез разработването и прилагането на обучителен план за повишаване на квалификацията и уменията на специализираната администрация. Отбелязваме и го правим отново, че е необходимо да се променят и повишат изискванията за заемане на длъжност в съдебната администрация, както и да се въведе задължителна програма за квалификацията им и поддържането ѝ, като едва тогава съдебните служители ще станат напълно взаимозаменяеми и ефективни. Измененията в Правилника за съдебната администрация, подготвени от края на 2013г. и приети през 2014г. няма да допринесат съществено за промяна на статуквото. Повишаването на образователния ценз за съдебни администратори и административни секретари не би могло да запълни дефицита от съвременни умения, иновативност и качество на работата на специализираната администрация.

Една от препоръките на ЕК, свързана с въпроса за натовареността на магистратите, е обособяването на истинска специализирана администрация, на която съдиите да могат да се доверят и която да ги разтовари от несвойствени задължения. А това преди всичко означава специфични познания и умения, адекватни на очакванията, адекватни на нововъведенията и съвременния свят, за да се повиши компетентността и качеството на предлаганото обслужване.

За окръжните съдилища средната стойност в съотношението бр.служители/магистрати за 2012г. е **1,89**. Съотношението служители /съдии в Окръжен съд-Бургас за 2013г. е такова, каквото е било и през 2012г.- **1,50**.

2. Структура на съда и организация

Окръжният съд правораздава като първа инстанция по граждански, наказателни и търговски дела. По отношение правосъдната дейност на районните съдилища в съдебния окръг, окръжният съд действа като въззивен съд по наказателни и граждански дела.

Съдиите от Окръжния съд са разпределени в три отделения - Първо гражданско и търговско отделение, Второ въззивно гражданско отделение и Наказателно отделение.

Деловодствата съответстват на отделенията: Към **I гражданско и търговско отделение** има Деловодство за първоинстанционни граждански и търговски дела и Фирмено деловодство, в което се извършва дейността по издаване на удостоверения за пререгистрация на търговци и регистрация на юридически лица - сдружения с нестопанска цел, което дейност

се извършва от съдиите от това отделение; към **Въззивно гражданско отделение- Деловодство** за въззивни граждански дела и към **Наказателно отделение- Деловодство** за наказателните дела- общо за първоинстанционните и въззивните дела и Деловодство „Досъдебно производство”. С цел подобряване на сročността и качеството на документооборота, в отделенията на съда и през 2013г., отчитайки като успешна формата, въведена преди няколко години - на екипния принцип- съдия / състав от съдии/- деловодител – съдебен секретар, дейността продължи под същата организационна форма. Новото е , че към екипите в I гражданско и търговско отделение бяха включени и съдебните помощници, като „началници” на екипа, отговарящи за разтоварване на съдиите от несвойствена дейност по администриране на делата – пишат проекто-разпореждания, непосредствено след образуване на делото, за без движение или, ако е редовна исковата молба- за връчване на преписи, както и проекто-разпореждания по администриране на делото при нередовно връчване на книжа и др. подобни. Този начин на администриране и организиране на работата от една страна уеднаквява съдържанието на разпорежданията, изходящи еднакви от съда, от друга- пести значително времето на съдията в администриране на делата и съответно- му осигурява повече време за задълбочаване в казусите и запознаване със съдебната практика, необходими за така важното и заместено от формализъм и срокове, качество на правосъдието.

Специализираната съдебната администрация включва още следните деловодства: „Регистратура”, „Регистратура- класифицирана информация”, „Архив”, „Съдебни секретари”, „Връчване на призовки и съдебни книжа”.

Общата администрация включва: съдебен администратор, административен секретар, главен счетоводител, системните администратори, началника на административна служба, управителя на съдебната сграда и касиера.

През изминалата година се създаде и започна да функционира пълноценно Пресофис, находящ се в Окръжен съд- Бургас, но обслужващ Апелативен, Окръжен и Районен съд, както и останалите седем районни съдилища. След назначаването на служител на длъжност „връзки с обществеността”, Пресофисът бе официално представен пред медиите и започна да функционира пълноценно.

Администрацията се ръководи от съдебен администратор, а отделните служби се ръководят от завеждащи служба.

Административният секретар на съда е ангажиран с дейността на специализираната администрация - деловодства, секретари, заседания, натовареност, заместване, вътрешна кореспонденция, секретно деловодство, координация на деловодствата със статистическата служба и пр.

Както бе посочено по-горе, функционалната структура на деловодствата е променена с въвеждането на опитната схема за работа между съдия- съдебен помощник- съд.деловодител- съд.секретар („помощна служба по делата”), при която съдебният помощник подпомага съдията в някои от задълженията му по администриране на делата. На фона на кадровия дефицит, съдебните помощници са изключително полезни за съда фигури. Ние изповядваме разбирането, че част от реформата в съдебната система следва да включва като своя задача разтоварване на съдиите от несвойствените задължения. Обучили сме съдебните помощници, с които разполагаме, да разтоварват и подпомагат съдиите напълно ефективно. За съжаление броят съдебни помощници – 5 е твърде недостатъчен за голям съд като Окръжен съд- Бургас, за да се постигне максимален ефект.

Професионалната квалификация на съдебните служители през 2013г. също е повишена: проведени са няколко регионални обучения в съда от Националното сдружение на съдебните служители, както и регионални обучения, финансирани от НИП; проведени са и обучения от самите магистрати относно процеса на призоваване и конкретната работа на деловодителя от съответното отделение; служители участваха и в обучението организирано от НИП-София по ОПАК; системно се провежда и обучение и се повишава квалификация на съдебните служители по отношение на работата им със софтуерните продукти, използвани в ОС-Бургас.

Наред с опитите за оптимизиране на времето на съдията чрез въвеждане на „помощна служба” по делата, с цел оптимизиране на работата и улесняване на обществото до правосъдието, използвайки новите технологии и придобитите умения за използването им, в съда са въведени и популяризирани нови услуги. Вярваме, че те са част от европейските стандарти за добро управление и добро правосъдие или поне със сигурност са част от нашите разбирания за добър стандарт за орган на съдебна власт.

За нас е радостно, че създадената от нас през 2010г. възможност за изпращане и получаване на съобщения и призовки по електронен път, е приета като добра практика от повечето съдилища в страната. Тук следва да отбележим, че страните често и с удовлетворение използват предоставяните от нас електронни услуги, за които ще стане реч по-нататък, но от друга страна – все още плахо и недоверчиво се съгласяват за размяна на книжа или получаване на съобщения и призовки, от които следват правни последици. Очевидно ускоряването на съдебното производство, до което води този начин на размяна на книжа, не е особено желано от страни и адвокати. Разбира се, че в случая е необходима добронамереност и почтеност при използване на този начин на комуникация, като доверието между съд и общество е печално ниско. Прави впечатление, че от една страна търпим упрек за бавно движение на делата, от друга- обществото упорито се противопоставя на

възможностите за ускоряване на процесите. Така пожелателна е и политиката на Държавата в тази област.

Пример за успешна кореспонденция по ел.път, спестяваща време и финанси, е размяната на книжа със служебните защитници. Прогресивно расте и ползването на поставените през 2012г. POS-Терминали за заплащане на държавни такси във всяко деловодство на Окръжен съд. Това облекчение за граждани и адвокати вече е факт, признат и от тях.

Вече втора година съдът подготвя „електронни дела”, т.е. електронен образ на хартиените дела, за осигуряване на отдалечен достъп до тях. Такъв предоставяме на страните от 1 ноември 2012г., първоначално само за Адвокатска колегия-Бургас, поради финансови проблеми, поставени във ВСС, а понастоящем- въпреки тях- достъп предоставяме на всички, които заявят желание за ползване.

За поредна година отбелязваме, че деловодната програма на „Информационно обслужване”- САС има нужда от актуализация, както имат нужда от преуреждане на ниво ВСС взаимоотношенията с „Информационно обслужване” по този повод. Всяка една необходима промяна в програмата се извършва изключително бавно, след много усилия и преговори . ВСС е забранил на съдилищата да заплащат повече от една минимална работна заплата за поддръжката на програмата, което на практика води до пълна невъзможност за отстраняване на проблеми или въвеждане на новости, вследствие изменение на закони например.

Изключително полезен през последните няколко години се оказа и откритият във входното фоайе на Съдебната палата „Информационен център”, който предоставя справки по хода на делата на Окръжен и Районен съд, информация по графика на насрочените дела на двата съда, разположението на съдебните зали, както и информация за органите, настанени в палатата. Инсталиран е софтуер на специализиран компютър за незрящи или неграмотни, който ведно с всичко необходимо, находящи се в Информационния център могат да се ползват по всяко време от нуждаещите се. Най-важно е, че чрез Информационния център осигурихме възможност на гражданите да получават призовки и съдебни книжа през целия ден, с което освен удобство за гражданите, постигнахме и съкращаване на сроковете за призоваване.

През 2013г. бе подобрена Интернет страница на съда, отново със собствен ресурс. Наред с информацията за структурата на съда, разположението на зали, деловодства и други служби; работното време, адреса на съда, телефонен указател, факс и електронен адрес, регистър на сдруженията с нестопанска цел при БОС, информация относно стажант-юристите, актуалната информация за случващото се в съда, графиците, регистри и др., беше изготвена и

поставена „История за създаването на съда” и „Специфични особености в работата на съда”. Календар на предстоящите за месеца наказателни дела се поставят в края на предходния на интернет страницата за сведение и улеснения на интересуващите се, вкл. за пресата. Откакто съдът разполага с пресофис, обслужван от двама служители, не сме се сблъскали с недоволство от страна на медиите за несвоевременна и непълна информация. Чрез тези двама служители стана възможно и общественото присъствие на съда в живота на града- съдиите винаги са се включвали в благотворителни мероприятия или винаги са имали какво да кажат за предстоящо съществено изменение на закон или да проявят загриженост по един или друг значим обществен въпрос, но не са имали възможността да го сторят, именно поради липса на свързващото звено между тях и обществото, поради липса на време, както и поради липсата на суетност за собствената си значимост. През последните години, обаче, дебатът за правосъдие включва и моралните качества на личността на магистрата, които се изразяват и чрез ред прояви и постъпки в чисто човешки аспект и допринасят за истинския образ на магистрата.

Графикът за съдебните заседания се поддържа ежедневно в актуално състояние. Ежедневно на Web- сайтът на Окръжен съд-Бургас се публикуват всички постановени съдебни актове. Осъществен е и директен достъп до електронния регистър на съда за сдруженията с нестопанска цел. Публикуват се и други съобщения, свързани с работата на съда. Въведените технологии за управление на информацията и електронна система за управление на делата, програмата за безхартиен обмен на данни между БОС, БРС, АДРС, ПРС, НРС, ЦРС, СрРС, КРС, МТРС и Ап.съд-Бургас, доказва своята ефективност в работата на съдиите и служителите. Отдалеченият достъп до дела на съдилища от съдебния район като един от новите стандарти за достъп до информация се използва активно от граждани, адвокати и съдиите и улеснява работата им.

От м. януари 2013г. в изпълнение на чл.487, ал.2 от ГПК се публикуват и обяви за публични продажби от частен и държавен съдебен-изпълнител.

В Бургаския окръжен съд се прилага напълно принципа за случайно разпределение на делата, като от 01.01.2010г. се използва програмата на ВСС “Law Choice”, актуализирана по инициатива на ВСС периодично. Наложилите се в практиката изключения са изчерпателно регламентирани със заповед на административния ръководител и вътрешни правила.

Деловодната дейност на съда е в електронна форма и след известни усилия, няма служител, който да не се справя успешно с нея.

Във всички съдебни зали са осигурени монитори и пред съдията, който следи за изготвяне на протокола в реално време, а в повечето съдебни зали има такъв и пред страните,

по който начин бързо се отстраняват пропуските в протокола. В почти всички зали е инсталирана и аудиозаписваща техника за улеснение на съдебния протокол.

Бургаският окръжен съд има въведени писмени правила за управление на информацията и ИТ-технологиите. Писмените правила са поставени на вътрешната мрежа на съда и се актуализират. Всички работни места в съда са свързани в локална компютърна мрежа и служебната кореспонденция между магистрати и служители се осъществява чрез нея. Целият съд работи с една и съща операционна система.

Измерването, отчетането, анализирането и контрола на извършеното по стратегическия план на съда, евентуалните причини за неизпълнение на набелязаните инициативи в определените срокове и предприемането на незабавни мерки за тяхното реализиране е постоянен процес, екипно организиран от ръководството на съда и осъществяван отговорно, целенасочено и мотивирано от магистратите и съдебните служители на Окръжен съд - Бургас.

Въпреки всички проблеми, в дейността си, съдът изпълнява успешно своя стратегически план за подобряване работата си, насочен към постигане на няколко стандарта в дейността си, които покриват основните сфери на съдебната реформа и са необходими за доброто управление на съда като се отчетат промените в съдебната власт, антикорупционното законодателство и утвърдените от ВСС подзаконови актове, които пряко произтичат от Стратегията за реформа на съдебната власт и Закона за съдебната власт. Бургаският окръжен съд не допуска безразличие към нито един въпрос по проблемите в системата.

През изминалата година кадровото обезпечаване на съдилищата, респ. свързаните с това конкурси както за съдии, така и за съдебни служители, беше повлияно от процесите в системата- новият ВСС, стриктната финансова дисциплина, изменение на правилата. В резултат на всички промени, изискващи време, кадровият колапс в системата окончателно се задълбочи, като се задълбочи и дисбаланса в натовареността между отделните съдилища, а особено много- между съдиите от районните съдилища. Проблемите от този вид отново бяха решавани чрез единствената възможност за смегчаването им- командироването, което донякъде разрешава проблема, но затруднява организацията на председателите и най-важно- натоварва съдиите още повече.

Все по-затормозяващо за съда са и непрекъснатите справки, които се искат от ВСС, МП, Инспекторати и други органи, което за съжаление не доведе нито до решаване, нито дори до отразяване на истинските проблеми на съдилищата. Съдилищата не разполагат със статистически отдели, които постоянно да извършват справки по критерии, които не са заложили в деловодните програма. Това изисква ресурс, какъвто съдилищата нямат в ежедневието. Статистическите данни пък не са достатъчната информация и не се използват пълноценно за решаване на големите проблеми като натовареността, свързаната с нея кадрова

обезпеченост- от една страна и от друга- още по-малко са достатъчни, за да разрешат истинските проблеми в правораздаването, противоречивата практика и спадащото заради това доверие.

Постоянно се извършва преглед и анализ на неприключилите дела, предприемат се мерки по приключването им в най-кратки срокове. Провеждат се периодични събрания и срещи по отделения. Безотговорно отношение към процеса на правораздаване не е допуснато от нито един съдия, установено и от плановите проверки, извършени от ИВСС през изминалата година, поради което считам за наш успех насочването на дебатите по отделения за уеднаквяване на практиката на съда.

До настоящия момент, съдиите от БОС сме участвали в редица инициативи на национално ниво , обсъждали сме и писали становища по предложенията за тълкувателни решения, активни сме били на национално ниво по разрешаване на текущи административни и кадрови въпроси, както и по много други, за които сме били питани. Получихме и признание от неправителствения сектор за прозрачна и отговорна работа.

ОС-Бургас поддържа политика на активно сътрудничество и взаимодействие с неправителствени организации, институции и учреждения. Когато има възможност, го прави чрез конкретни проекти, които подобряват образа на съдебната власт пред обществото, но БОС е възприел политика на отвореност и не е нужно да има проект или подписано споразумение, за да «влезе» гражданското общество в съда, за да пита, наблюдава или анализира.

За поредна година ще отчетем, че Бургаски окръжен съд разполага с много добра материална база и необходимата техника за всеки магистрат и съдебен служител. Технологичното оборудване на БОС се обновява според финансовите възможности.

Всички магистрати имат достъп чрез интернет до сайтовете на институциите и органите от национално равнище, до институциите на ЕС и държавите -членки.

Библиотечният фонд е поддържан и осъвременяван, осигурен е достъп до библиотеката и за граждани, и адвокати.

Инициативи.

Традиционно и през изминалата 2013г. Окръжен съд- Бургас бе активен и неуморен в създаването и представянето на добри практики, чрез които се цели повишаване на доверието. През м. април в Окръжен съд-Бургас се проведе „Ден на отворените врати”. Над 100 ученици от профилирани и професионални гимназии, студенти и граждани, приеха поканата да посетят Съдебната палата. Организираните събития бяха: „ Председател за 1 час”,

„посещение и запознаване на място с работата на службите” , „присъствие в съдебни заседания”, „участие в симулиран процес”.

Организирано се непрекъснато посещения на студенти по право в съдебни заседания и се подготвят публични лекции на различни теми. През м.декември 2013г. ученици от 10 клас на Професионална гимназия по механоелектроника и електроника и студенти по журналистика в БСУ гостуваха на съда. Същите посетиха съдебни заседания и разговаряха със съдии. Окръжен съд-Бургас приема посещенията на младите хора като възможност те да придобият лични впечатления за работата на съдебната институция и да развият своята правна култура.

През месец септември 2013г. Окръжен съд-Бургас отново стана домакин за магистрати от Европейския съюз по Обменна програма 2013г. на Европейската мрежа за съдебно обучение, в която участва Националният институт на правосъдието. Колегите, посетили БОС бяха от Холандия, Англия, Германия и Белгия. С тях обменихме опит по редица теми. Стажът на чуждестранните ни колеги имаше за цел да се запознаят с функционирането на българската съдебна система и с практиката на съдилищата по различни теми.

Също в края на изминалата 2013г., гост на Окръжен и Районен съд-Бургас беше съдия и преподавател по наказателно право от Германия. Визитата му също е осъществена по Обменна програма на Европейската мрежа за съдебно сътрудничество.

Няколко наши колеги и от РС, и от ОС бяха на стаж в европейски съдилища, като при завръщането си споделиха интересни впечатления и дадоха полезни предложения.

Двама съдии- един от ОС-Бургас и един от РС-Бургас, след спечелен конкурс, провеждат стаж в Европейския съд по правата на човека, където са и към настоящия момент.

През месец ноември 2013г. ръководството на Окръжен съд отправи покана към представители на медиите да посетят съда, за да видят как работи електронната програма за случайно разпределение на делата. Въпреки постоянното говорене, писане и обсъждане на начина на разпределение на делата в съдилищата, на поканата, единствен се отзова журналист от електронната медия „Бургасинфо”, който участва в разпределението на новопостъпилите за деня дела.

В рамките на регионалната програма за обучение, за финансиране на която БОС и БРС кандидатстваха пред НИП и получиха одобрение, бяха проведени редица семинари. Тази форма на регионално обучение е предпочитана от повечето съдии , поради спестяване най-вече на време. Тя е подходяща за повишаване на квалификацията и затова, защото за обученията, провеждани в НИП-София, за които всички своевременно подават заявки, рядко се получават одобрения или когато някой има шанса да бъде включен, то това не е възможно , поради ангажираността му вече със с.з. или други планирани дейности. За поредна година

изразяваме недоволство от системата, по която се включват съдиите в семинарите, провеждани в София, поради което регионалното обучение е за предпочитане.

II. ГРАЖДАНСКО ПРАВОСЪДИЕ

1. ПЪРВОИНСТАНЦИОННО ГРАЖДАНСКО ПРАВОСЪДИЕ

През 2013г. в Първо гражданско отделение на Бургаския окръжен съд са работили 12 съдии (през 2012 – 12 и 11 през 2011), които са разглеждали всички първоинстанционни граждански и търговски дела, както и фирмените дела. Отделението се ръководи от заместник- председателя Антоанета Андонова-Парашкевова.

Съдебни помощници към отделението са Диляна Парушева и Елена Недялкова.

1.1.Останали висящи

➤ Граждански дела.

Към 01.01.2013г. висящи от предходен период са били 224 граждански дела, от които новообразувани през 2012г. – 178 дела (80%) и останали от предходен период – 46 дела (20%).
За сравнение: Към 01.01.2012г. висящи от предходен период са били 215 граждански дела, от които новообразувани в края на 2011г. – 171 дела (80%) и останали от предходен период – 42 дела (20%).

Към 01.01.2011г. висящи от предходен период са били 175 граждански дела, от които новообразувани в края на 2010г. – 153 дела (87%) и останали от предходен период – 22 дела (13%).

➤ Търговски дела.

Към 01.01.2013г. висящи от предходен период са били 363 търговски дела, от които новообразувани в края на 2012г. – 286 дела (79%), а от предходен период – 77 дела (21%)
За сравнение : Към 01.01.2012г. висящи от предходен период са били 268 търговски дела, от които новообразувани в края на 2011г. – 199 дела (74%), а от предходен период – 69 дела (26%)

Към 01.01.2011г. висящи от предходен период са били 253 търговски дела, от които новообразувани в края на 2010г. – 214 дела (84,58%), а от предходен период – 39 дела (15,42%). Към 01.01.2010г. са били 204 търговски дела, от които новообразувани в края на 2009г. – 189 дела (92,65%), а от предходен период – 15 дела (7,35%).

ИЛИ:

Към 01.01.2013 г., в началото на отчетния период, в съда висящи са били общо 587 първоинстанционни граждански и търговски, включително частни граждански и частни търговски дела, при 483 за 2012г. и 433 към 01.01.2011 год.

Анализът на данните за несвършените дела показва следното:

Значителният брой несвършени дела са постъпили в края на отчетния период и разглеждането им естествено се отнася към следващия-трайна тенденция в последните пет години. Останалите от предходен период дела към 01.01.2013 год. бележат слабо увеличение като брой спрямо тези към 01.01.2012 год., но процентното съотношение към общия брой несвършени дела при търговските спорове е спаднало на 21 %, а при гражданските се е запазило на 20 %, каквото е било през предходния отчетен период. Причината за това отдавна е установена - въведените с действащия от 2008 год. нов ГПК размяна на книжа, подготовка на делото в закрито заседание, доклад по делото преди първото съдебно заседание, които наред с нарастващата фактическа и правна сложност на споровете, се оказват утежняващи по отношение на срочността и бързината на първоинстанционното производство, независимо от предмета му-правоотношения в областта на гражданското или търговското право. Полаганите постоянни усилия от съдиите в отделението обаче за приключване разглеждането на делата в инстанцията в разумни срокове дават своя положителен резултат. Натрупаният опит в правоприлагането в продължение на вече пет години по новите процесуални правила, изведените вследствие на него разрешения, правилността на много от които е проверена и по пътя на инстанционния контрол, както и извършените анализи, показват и конкретните действия, които могат да бъдат предприети за намаляване на броя несвършени дела- непрекъснато подобряване на дейността по съвоеременно и редовно връчване на съобщения и призовки, последователно прилагане на процесуалните преклузии, внимателно проучване на фактическата страна на споровете за допускане за събиране само на относими и необходими доказателства, стремеж за провеждане на едно съдебно заседание и събиране на всички допуснати доказателства само в него. В увеличения брой несвършени търговски дела, сериозен дял отново имат делата по несъстоятелност, не само поради своите процедурни специфики- многофазни, като във всяка една от фазите се извършват многобройни комплексни действия, насочени към постигане на определен резултат, но и поради факта, че в предходната година 2012 год. рязко се увеличи техния брой и разглеждането им естествено се пренесе и в 2013 год. С оглед на горното, дори при обичайно развитие, без усложнени хипотези, от образуването си до приключване с прекратяване на откритото производство по несъстоятелност при различни условия и последици, тези дела продължават около 2 години.

1.2.Постъпление

➤ Граждански дела

През 2013г. в Бургаския окръжен съд са постъпили 452 първоинстанционни граждански дела, в т.ч. и частни граждански и едно административно дело.

За сравнение: През 2012г. в Бургаския окръжен съд са постъпили 494 първоинстанционни граждански дела, в т.ч. и частни граждански и едно административно дело.

През 2011г. са постъпили 495 първоинстанционни граждански дела, в т.ч. и частни граждански.

➤ Търговски дела

Постъпилите през 2013г. търговски дела са общо 709, при 780 за 2012г. и 586 за 2011г.

➤ Общо постъпление

През годината са постъпили общо **1161 граждански и търговски дела**, от които 282 частни граждански и търговски (През 2012г. – 1274 от които 255 частни граждански и търговски и през 2011 – 1081, от които 291 частни граждански и търговски. Това е със **7,4% повече спрямо 2011 г. и 10% по-малко спрямо 2012г.**

От постъплението може да се направи извода, че броят на търговските дела и през 2013 год. е голям- близък е до този през 2012 год.- намалял е, но несъществено броят на гражданските дела. Следва да се отчете също, че продължава да е осезаема и през 2013 год. фактическата и правна сложност на търговските дела. Както бе отбелязано и по-горе, в броя търговски спорове сериозен дял заемат делата по несъстоятелност. Горните данни са показател не само за междуфирмена задължнялост, но и за трайната тенденция за възникване на обективна невъзможност да се обслужват задълженията - резултат от икономическата ситуация в страна .

1.3.Разгледани граждански и търговски дела

През 2013 г. съдиите от това отделение са разгледали 1748 (в т. ч. 286 частни дела) първоинстанционни граждански и търговски дела.

През 2012 г. съдиите от това отделение са разгледали 1755 (в т. ч. 255 частни дела) първоинстанционни граждански и търговски дела.

През 2011г са разгледали 1514 (в т. ч. 291 частни дела) първоинстанционни граждански и търговски дела.

1.4. Останали висящи дела в края

В края на отчетния период останали висящи са 687 дела (при 587 за 2012г. и 483 за 2011г. година). Това представлява 39,30% от всички разгледани дела и се формира основно от постъплението за последните месеци. Увеличеното постъпление в края на отчетен период винаги отчита не малък брой несвършени дела, поради което тази величина сама по себе си не е показател за работата на съдиите от това отделение.

1.5. Свършени дела.

През годината са свършени общо 1061 дела, от които 783 граждански и търговски дела и 278 частни граждански и търговски дела.

От свършените 365 граждански дела, **65% са в тримесечния срок**, (65% през 2012г. и 63% през 2011г.), а частните граждански дела са приключени **100% в 3-месечен срок**.

От свършените 627 търговски дела, **75% са в тримесечния срок** (72% през 2012г. и 70% през 2011г.).

➤ Свършени граждански дела.

През 2013 г. са свършени 434 граждански и частни граждански дела или 64.3% от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е **1:1,8**.

В 3-месечен срок са свършени 306 дела или 71%.

С акт по съществото по делото са приключили 307 дела, а прекратени са били 127 дела

➤ Свършени търговски дела.

През 2013 г. са свършени общо 627 търговски дела, от които 208 частни търговски дела или 58,5% от общия брой дела за разглеждане, като съотношението несвършени/свършени дела е 1:1,4. В 3-месечен срок са свършени 468 дела или 75%.

С акт по съществото на делото са приключили 456 дела, а прекратени са били 171 дела.

Цифрите сочат запазване на срочността в стойностите ѝ в двегодишен период. Натрупаният опит в процедирането по новите разпоредби на ГПК даде възможност на съдиите по-уверено да прилагат правилата за връчване чрез прилагане на съобщението към делото или чрез залепване на уведомление, за допускане на доказателства предварително, в закритото заседание по подготовка на делото по чл.140,респ. по чл.374 от ГПК, за процесуалните преклузии. Така забавянето се очерта като следствие от фактичката и правна сложност на споровете, изразяваща се от една страна във въвеждането на многобройни факти и връзки между факти, като релевантни за взаимоотношенията на страните, които следва да се установят и вземат предвид в съвкупност, като се премине и през нелеката процедура по оспорване на ангажирани доказателства- истинността на документи,

свидетелски показания, заключения на вещи лица, а от друга страна- в отклонения от типичното развитие на исковото производство, представляващо обективно или субективно съединение на многобройни претенции, обосновани често и с различни взаимноизключващи се факти.

Продължава и проявилата се от около две години тенденция да се разглеждат дела, по които едната или и двете страни са чуждестранни граждани или юридически лица, преимуществено от страни-членки на ЕС, като процесът се развива при приложението на съответния международен акт- конвенция, договор за правна помощ или Регламент, които процедури, дори когато дават възможност за директна връзка между съдилищата без посредничеството на централни органи, неминуемо водят до удължаването му във времето.

Отново зачестиха опитите за протакане на делата поради заболяване на страни и пълномощници, включително и поради неподготвеност или липса на реални основания за провеждане на ефективна защита в преклузивните срокове.

1.6. Решени дела по същество. Прекратени.

През 2013г. с акт по съществуващото на делото са свършени 763 първоинстанционни граждански и търговски дела (при 889 за миналата година и 763 за 2011г.). Искът е бил уважен изцяло по 410 дела, уважен частично – по 106 дела и отхвърлен изцяло – по 247 дела. Със спогодба са приключили 17 дела. Според вида (предмета) на спора анализът на свършените дела с акт по същество води до извода, че най-голям дял заемат делата по облигационни иски, в т.ч. от и срещу търговци и делата за непозволено увреждане и по иски по ТЗ. По тези видове дела съдът е успял да реши почти равен брой дела на постъпилите.

При исковите по ТЗ (чл.70 и 74 ТЗ) и делата за несъстоятелност се забелязва обратното- два пъти по-малко приключени дела. Обяснението следва да се търси в сложността на тези дела и особеностите на процесуалната им уредба.

През 2013г. прекратени са били 281 граждански и търговски дела (без приключилите със спогодба дела). Основанията за прекратяване са следните :

- по чл.129 ГПК - 84 дела;
- недопустимост на иска – 37 дела;
- по подсъдност – 103 дела;
- по чл.126 ГПК –10 дела,
- по чл.25 ЗТР – 12 дела
- чл. 232 ГПК – 29 дела
- прекратени обезпечения: с чл.390 – 6 дела

На практика, отказ от правосъдие, поради необосновано прекратяване на дела не се наблюдава.

1.7.Инстанционен контрол.

През годината са били обжалвани 225 граждански и 287 търговски дела.

През 2012 са обжалвани решенията по 239 граждански и 240 търговски дела, а през 2011г.- 172 граждански и 219 търговски дела.

През 2013г. са върнати след въззивна проверка от Бургаския апелативен съд (без обжалване пред ВКС) 101 граждански дела и 209 търговски дела

През 2013 г. **по гражданските дела** решенията и определенията са били отменени в 14 случая и потвърдени в 83 (**съотношение 1:5,93**). През 2012 решенията и определенията са били отменени в 47 случая и потвърдени в 81 (**съотношение 1:1,72**). През 2011г. решенията и определенията са били отменени в 35 случая и потвърдени в 69 (**съотношение 1:1,97**).

По търговските дела са били отменени 35 решения и определения, а 148 са потвърдени (**съотношение 1:4,23**). През 2012г. са били отменени 58 решения и определения, а 147 са потвърдени (**съотношение 1:2,53**). През 2011г. са били отменени 36 решения и определения, а 125 са потвърдени (**съотношение 1:3,47**).

През годината по **касационно обжалване** са били проверени 73 граждански дела, като изцяло са потвърдени 45 дела, а изцяло отменени са били 16 дела съотношение отменени/потвърдени е **1:2,81** (за 2012 - 1:2,35 и 2011г. 1:7). Извън горната статистика остават делата, които са потвърдени в една част и отменени в друга част, включително и по обективни причини.

През годината по **касационно обжалване** са били проверени 55 търговски дела. През 2013г. са отменени изцяло 5 търговски дела в резултат на касационна проверка. Потвърдени са изцяло решенията по 35 търговски дела. Съотношението отменени/потвърдени е **1:7**. (През 2012 - съотношението отменени/потвърдени е **1:4,89**. През 2011г. е **1:3**). Извън горната статистика остават делата, които са потвърдени в една част и отменени в друга част, включително и по обективни причини.

Горните данни обосновават **категорични изводи за повишено качество на правораздавателната дейност през 2013 год.** не само спрямо 2012 год., но и спрямо предходни години. Както вече бе отбелязано и по-горе, натрупаният опит в правоприлагането по приетия през 2008 год. ГПК дава своя положителен резултат. Отделянето на достатъчно време за предварително проучване на правните спорове, включително и в периода след приключване на предварителната размяна на книжа до провеждане на първото по делото заседание, предварителната подготовка на делото в закрито заседание по чл.140,респ. по

чл.374 от ГПК чрез изготвяне на проект за доклад и прецизна преценка на доказателствените искания, доведе реално до ефективно изясняване на фактите, включително и спорните такива между страните. От друга страна, активизирането на тълкувателната дейност на ВКС, както и на зачестилото постановяване на решения по чл.290 от ГПК, формиращи задължителна съдебна практика, подпомогнаха предвидимостта на правораздаването и еднаквото приложение на закона. Редки са случаите на събиране на доказателства от въззивната инстанция, поради допуснати процесуални нарушения от първоинстанционния съд, или на отмяна на акта на първоинстанционния съд, поради неправилна преценка на събраните от него доказателства. В значителна степен са намалели и нееднакво разрешаваните еднотипни казуси от различни състави, както на въззивната инстанция, така и на ВКС.

Анализът на данните недвусмислено сочи, че по отношение резултатите от инстанционната проверка работата на БОС по първоинстанционните търговски и частни търговски дела показва подобрене и то в няколко посоки:

На първо място, отчита се **пълна липса на прогласени за нищожни актове или върнати за ново разглеждане дела**. Това означава, че по правило по тези дела се постановяват валидни и допустими съдебни актове; след внимателна подготовка на делото за разглеждане по същество и по отстраняване на нередовностите по исковите молби; при законосъобразно определен предмет на делото и без допускани съществени процесуални нарушения.

На второ място, намалява чувствително абсолютния брой на отменените актове и процентното съотношение на отменените към обжалваните актове, и на отменените актове към общия брой дела за разглеждане. Тези резултати водят до извода ,че бързината и срочността на осъщественото правораздаване са понастоящем оптимални за постигане на прецизно, законосъобразно и справедливо решаване на възникналите спорове.

По повод анализа на причините за отмяна на актовете, е необходимо да се отбележи, че все още има случаи, когато съдебни актове се отменят поради представени несвоевременно, пред горната инстанция, доказателства, които водят до различни крайни правни изводи.

По повод частните търговски дела за обезпечение на бъдещ иск се забелязва и отчита в голяма степен съвпадане на преценките на първоинстанционния окръжен съд и на въззивния апелативен съд относно наличието на предпоставките за допускане на обезпечение. Във все по-малко случаи, при едни и същи твърдени факти и при едни и същи доказателства, инстанциите достигат до диаметрално противоположни изводи. Най-често позициите се разминават относно наличието или липсата на обезпечителна нужда за молителя и по-рядко по повод вероятната основателност на бъдещия иск. Въпреки, че остава необходимостта от обобщаване на практиката и сближаване на вижданията, може да се каже, че броят на

отменените дела от този вид спрямо 2011 год. намаля, както и почти бе преустановена практиката по подаване едновременно или последователно в сравнително кратък период от време на едни и същи искания за допускане на едни и същи обезпечителни мерки, на едни и същи основания между едни и същи страни по едни и същи искове.

1.8. Фирмени дела

От 2008г. поради влизането в сила на Закона за търговския регистър, окръжните съдилища преустановиха дейността по водене на търговския регистър(вписване на новорегистрирани търговци и промени в обстоятелства, подлежащи на вписване),а от 01.01.2012 год. и дейността по издаване на удостоверения за пререгистрация.

През годината са били първоначално регистрирани 94 сдружения с нестопанска цел (през 2012г. – 113 и 133 през 2011г.), 6 фондации (през 2012 - 5 през 2011г.-7) и по Закона за вероизповеданията – 4 (през 2012 - 3 през 2011г.-0). Вписани са били промени в обстоятелствата по отношение на 188 сдружения с нестопанска цел (129 през 2012г. и през 2011г.- 147) и 3 фондации (през 2012г.- 4, през 2011г.- 7).

През 2013г. един съдия от Първо гражданско отделение се е произнесъл средно по 34,7 заявления за първоначална регистрация и за вписване на промени за юридически лица, които не са търговци. През 2012г. са 24 заявления и през 2011 год. този брой е бил 28,3. Извън това, остава дейността по проверка на удостоверенията за актуално състояние на сдруженията с нестопанска цел, както и дейността по проверка на фирмените дела, подлежащи на архивиране поради пререгистрация.

1.9.Натовареност на съдиите от I-во гражданско и търговско отделение

Средната натовареност на съдиите от първо гражданско отделение по отношение общия брой дела за разглеждане 1747 бр. е 12,67 дела месечно, а действителната натовареност е 13,37 дела месечно. Един съдия в отделението е разгледал средно 158,8 дела през годината. Натовареността по отношение свършените дела -1061 възлиза на 7,69 дела, а в действителност – 8,12 дела месечно. Един съдия е свършил средно 96,45 дела през годината.

Разпределението на делата се извършва от зам. председателя, отговарящ за Първо гражданско отделение съдия Антоанета Андонова-Парашкевова. Извършва се чрез програмата за случайно разпределение на делата „Law Choice”, поради което и тежестта на делата се разпределя на случаен принцип. Практиката показва, че и по вид, и по тежест в средносрочен план, и дългосрочен план, делата се разпределят равномерно. От 01.01.2011г.

делата по несъстоятелност също се разпределят чрез програмата за случайно разпределение в напълно самостоятелен модул. Фирмените дела се разглеждат от дежурен съдия. Дежурството се извършва по предварително изготвен и одобрен месечен график.

След влизане в сила на новия ГПК, дейността на съда по първоинстанционното гражданско правосъдие се увеличи. В тази връзка са предприети действия от административното ръководство, увеличен бе броят и на съдиите, и на администрацията в това отделение. Въведе се нова форма на организация по администрирането на делата с помощта на съдебните помощници, посочено по-горе в доклада. Тъй като обаче преобладаващата част от споровете са с фактическа и правна сложност, и значително се увеличи броят новообразувани и възобновени след спиране дела по несъстоятелност, на практика нуждата от още съдии и служители не е отпаднала изцяло.

1.10. Изводи. Проблеми.

И през отчетната 2013г., един от ясно оформените през предходните години проблеми в първоинстанционното гражданско и търговско съдопроизводство- този с производствата по молбите /исканията/ за допускане на обезпечение на бъдещи икове, намери своето законосъобразно разрешение. От постъпилите през годината общо 1747 граждански и търговски първоинстанционни дела, делата за обезпечение на бъдещ иск, които се образуват като частни граждански или частни търговски са общо 206 .

От организационна и административна гледна точка, характерно за тези дела е изискването да има произнасяне в деня на постъпване на молбата. Това правило стриктно се спазва и изпълнява в период от около 5 години, като административно е уреден така: незабавно след постъпване на молбата в регистратурата на съда, тя се докладва за образуване в дело, на разпределящия съдия и веднага на определения чрез програмата за случайно разпределение на делата съдия-докладчик. Проблемите при произнасяне по този вид дела са дефинирани и в предходния доклад за 2012 год., като произтичат от невъзможността понастоящем принципът на случайното разпределение на делата да отчете и съобрази специфичната натовареност за деня на конкретния съдия- незабавното произнасяне се дължи от съдия, който е в открито съдебно заседание, а понякога прави физически невъзможно разглеждането на молбата за обезпечение в рамките на деня на постъпването ѝ, тъй като някои от обезпечителните производства се отличават с фактическа и правна сложност. Например : молбите на КУИППД за допускане на обезпечение по ЗОПДИППД, търговски спорове и др., които по правило са придружени от стотици документи и по които се искат множество обезпечителни мерки. Посредством прието тълкувателно решение бяха разрешени някои спорни в практиката въпроси, които представляваха спънка пред изискването за

бързина и изненада в обезпечителното производство- различната правна уредба на обектите на различните видове обезпечителни мерки.

Може ясно да се каже, че образуваните през 2013 год. обезпечителни производства отразяват реалния брой лица, които добросъвестно са прибегнали до тази форма на защита- санкция и реалния брой правоотношения, нуждаещи се от нея. Вече са редки случаите, в които след допускане на обезпечение на бъдещ иск от първоинстанционния съд, респ. от въззивната инстанция, даденият срок за предявяване на бъдещ иск безрезултатно изтича, като съдът служебно, на основание чл.390 от ГПК отменя обезпечението и няколко дни след това отново постъпва идентична като съдържание молба за допускане на същото по вид обезпечение. Изводът, който се налага е, че бавно, но трайно обезпечителното производство престава да бъде използвано като форма за заобикаляне на исковия процес и като начин за уреждане на отношенията чрез създаване на временни неудобства за контрагента, посредством ограниченията и принудата, в същността на които се изразяват обезпечителните мерки. Посредством последователната съдебна практика за внимателна преценка на обезпечителната нужда, за недопускане на свръхобезпечаване или на дисбаланс в интересите на страните в обезпечителното производство, последното вече изпълнява вложената от законодателя функция- да осигури защита чрез налагане на ограничения при действителна необходимост от такава. В болшинството от случаите, при допуснати обезпечителни мерки, включително и при условията на гаранция, която се депозира своевременно, бъдещият иск се предявява, а се увеличава и броят на исканията за допускане на обезпечение по висящи дела, които се правят преимуществено още с исковата молба. Резултатите от инстанционния контрол по тези дела показват, че в болшинството от случаите определението на първоинстанционния съд се потвърждава- както, когато искането се уважава, така и в случаите, когато искането се отхвърля. Същевременно, в болшинството от случаите, допуснатите обезпечения изпълняват своята роля, тъй като вече са доста редки случаите, при които отмяна на обезпечението се налага, поради това, че с влязло в сила решение обезпеченият иск е отхвърлен. Обезпеченията, допуснати при условията на гаранция обаче поставиха на дневен ред друг проблем- за приложението на чл. 82 от ГПК- предпоставки, условия, начален момент на срока, след изтичане на който настъпват последиците на този законов текст, който предвид икономическите условия в страната, ще подлежи на по-детайлно проучване и разглеждане.

През 2013 год. се забелязва рязко намаляване на делата, образувани по мотивирани искания от КУИППД, както за допускане на обезпечение, така и за отнемане на имущества. Тези дела се отличават с изключителна фактическа сложност, поради представянето на огромен обем писмени доказателства и поради необходимостта за извършване на различни

сложни експертизи, тъй като предмет на делото е обследване имуществото на физическо лице, на негови роднини и свързани с него юридически лица и промените в него в продължителен период от време. Преди да бъдат законодателно разрешени част от правните проблеми в тези производства и преди да се набере достатъчно съдебна практика по тълкуването, както на самия закон, така и на практики и методика на специално създадения за нуждите на този нормативен акт държавен орган- комисия, особено от вида на задължителната по чл.290 от ГПК или по чл.274,ал.3 от ГПК, се предприеха кардинални законодателни промени. През 2013 год. образувани по новия закон дела не са постъпвали. Постъплението се формира от мотивирани искания, започнали по стария ред и заварени в първия си етап от новите правила. Предстои тепърва да се сблъскаме със законодателните разрешения по ЗОНПИ, тяхното прилагане и тълкуване, както и с методиката на действие на новия специализиран орган.

И през 2013 год. е значителен броят дела, образувани по искове по чл.422 от ГПК с ищци банки или търговци-лизингодатели. Исковите производства са образувани поради подадено възражение от длъжник, респ. длъжници, при предприети действия по снабдяване с изпълнителен лист в заповедно производство по чл. 417 от ГПК. Понастоящем, по този вид дела се създаде изобилна и сравнително непротиворечива практика на ВКС. Нарастването на този вид дела, обаче, е показателно в друго отношение- за икономическото състояние на страната. Ако в предходната година облигационните искове и множеството искания за допускане на обезпечение на бъдещ иск и молби за несъстоятелност бяха признак за междуфирмена задължнялост и опит бързо да се събере дължимото, то увеличението на делта по чл.422 от ГПК с ищци банки и лизингодатели показва нарастваща невъзможност да бъдат обслужвани задължения по банкови кредити и лизингови договори. Този вид търговски сделки обичайно се сключват за закупуване на дълготрайни материални активи, с които да се развива търговска дейност- били те недвижими имоти или машини и съоръжения, или за мащабни строителни инвестиции. Същевременно, придобиването на тези обекти е не само икономическата цел за сключените сделки, но те се дават и като обезпечения на гарантиране изпълнението за в бъдеще на задълженията по тях. Невъзможността да бъдат обслужвани тези задължения не само показват лошо състояние на самия бизнес, но и сочи на тенденция за преустановяването му, тъй като банките и лизинговите дружества насочват изпълнението към тези обекти, като по този начин се стига до лишаване на търговеца от активите, необходими за осъществяване на предмета му на обичайна търговска дейност, а следователно- и към фактическото ѝ преустановяване. Въпреки, че са незначителни като брой, е необходимо да бъдат отбелязани и образувани дела по чл.307 от ТЗ, а именно за изменение или за прекратяване на търговски договор изцяло или отчасти, когато са настъпили такива обстоятелства, които страните не са могли и не са били длъжни да предвидят, и запазването

на договора противоречи на справедливостта и добросъвестността, т.нар. дела за стопанска непоносимост. Това, за съжаление, е показател за непознаването от страна на бизнеса на легалните, предоставени му от законодателството, правни средства да ограничи загубите си, чрез съдействието на съда, в случаите, в които и мерките за доброволно уреждане на спорове чрез преговори, медиация и други подобни, при настъпили обективно неблагоприятни условия за една от страните по действащ търговски договор, са се оказали безрезултатни.

През 2013 год. бе извършена планова проверка от Инспектората на ВСС, вследствие на която бе изготвен подробен доклад с препоръки. След обсъждането му бяха набелязани и конкретни мерки за преодоляване на констатираните проблеми. Като резултат бе установено, че съдиите, разглеждащи първоинстанционни дела, прилагат последователно и сравнително точно нормите на общия исков процес, имат сравнително единна практика по процесуалните въпроси, но по отношение на бързината и ефективността на първоинстанционното производство, с някои изключения, няма особено сериозна промяна, което е видно и от горните показатели.

И през 2013 год. бяха образувани множество дела по Регламент № 1896 от 2006 год.- европейска заповед за плащане, както и по Регламенти № 805/2004 год., №44/ и № 2201/2003 год. -дела за признаване и допускане изпълнение на решения и актове, издадени в други страни членки на Европейския съюз. Делата по тези регламенти имат трансграничен характер и са съпроводени с дейности по осъществяване на преводи и по връчване на съдебни книжа в чужбина, което изисква повече технологично време от обичайното и не позволява приключването на производствата в рамките на дни. Набраната от първоинстанционните съдии практика по приложение на тези регламенти, вече е единна и трайно установена, а и съдебните служители се справят бързо с подготовката на документите за връчване, което реално води до намаляване на периода от време на висящността им.

И през 2013 год. е налице сериозно постъпление от молби за откриване на производства по несъстоятелност. Въпреки, че през 2013г. броят на новообразуваните дела е близък до този от 2011 год.-52 дела /новообразувани през 2012 год. са 72 дела по несъстоятелност, а за сравнение през 2011г.- 57, през 2010г - 36/,общият брой дела по несъстоятелност, поставени на разглеждане през 2013 год. е изключително висок-общо 173 дела, от които 120 останали несвършени в началото на отчетния период. В този брой заварени несвършени дела се включват както тези, които са били спрени през предходни години с решение по чл.632 от ТЗ за период от една година, така и тези, по които са били възобновени, поради заявено искане разглеждането им да продължи, поради това, че или са предплатени разноски, или е налице достатъчно имущество за продължаване хода на производството. В редица случаи, длъжникът по няколко дела е един и същ като, както той самият, така и негови

кредитори са иницирали отделни производства. Може да се каже от анализа на делата, че пряка причина длъжникът да подаде молба по чл.625 от ТЗ е възможността да бъдат спрени висящи изпълнителни дела срещу него, т.е. да се отложи във времето започнало индивидуално принудително изпълнение върху имущество както на търговеца, така и на трети лица, дали обезпечения за чужд дълг. Това се установява от заявените още с молбата искания съдът, включително и служебно, да допусне предварителни обезпечителни мерки от този вид. Още в предходната година бе констатирано, че част от възобновените производства продължават движението си съгласно предвиденото в закона, а именно предявяване и приемане на вземания, издирване и осребряване на имущество, дела за попълване масата на несъстоятелността, докато в останалата част от случаите безрезултатно изтича продължително време, включително и години, в което не се предприемат каквито и да било действия от заинтересованите лица или основния орган в производството по несъстоятелност- избраният синдик. В последните случаи, съдът не разполага почти с никакви правни средства за въздействие, за да приключи такова производство по несъстоятелност. Въпреки рязкото увеличение на броя на делата по несъстоятелност, продължава констатираната и през предходния отчетен период тенденция изключения да са производствата по несъстоятелност, които изпълняват двете си основни цели, прогласени в разпоредбата на чл.608 от ТЗ – да оздравят предприятието на длъжника или да постигнат справедливо удовлетворяване на кредиторите. Общият извод е, че и производствата по несъстоятелност не се използват от страните съобразно вложения от законодателя смисъл.

2. ВЪЗВИВНО ГРАЖДАНСКО ПРАВОСЪДИЕ 2013

Във въззивно гражданско отделение работят 14 съдии и един командирован съдия от БРС – Пламена Върбанова . Съдиите в отделението са разпределени в 6 постоянни въззивни състави. Председатели на съставите са: с. Мариана Маринова, с. Албена Зъбова, с. Росен Парашкевов, с. Росица Темелкова, с. Вяра Камбурова и с. Кирил Градев.

Отделението се ръководи от заместник- председателя Росица Темелкова. В края на юни 2013 година в работата на съда се включиха и младшите съдии, разпределени по състави на ротационен принцип- двама от тях участват във въззивни граждански състави половин година, двама от тях във въззивни наказателни за същото време и после се сменят. Поради недостатъчност на натоварването само в едно отделение и поради необходимостта да се запознаят с всички видове дела през времето, докато са младши съдии, на всички тях/общо четирима/, се разпределят и частни граждански дела.

Съдебен помощник към отделението е Росица Пенчева.

2.1. Постъпление на дела във въззивна инстанция

Начало и край на 2013г. : Към 01.01.2013 год. са останали несвършени от предходната година общо 241 бр. въззивни дела, от които 180 въззивни граждански и 61 броя частни граждански дела, а в края на отчетния период, броят на несвършените дела е бил 178 бр. въззивни граждански и 51 бр. частни граждански дела, което навежда на извода за подобряване на показателите срочност и ефективност на съставите и почти изцяло приключване на постъпилите през годината дела в рамките на календарната година. Този извод следва и от анализа на отделните показатели, и от сравнението с предходни години. Преодолявайки личната си висока натовареност, съдиите са съкратили времето за разглеждане на делата.

През 2013 година са образувани 1116 бр. въззивни граждански дела и 863 частни граждански дела, или общо 1979 дела. Постъплението се е **увеличило** в сравнение с предходните три години по отношение на въззивните граждански дела /през 2012г. – 895 бр., през 2011- 852 бр., през 2010г – 872 бр/, докато при частните граждански дела се наблюдава лек спад /през 2012г. – 982, през 2011г. - 927 бр, през 2010г. - 916 бр/.

Постъплението на въззивни граждански и частни дела през отчетната година (1979 бр.) спрямо предходната (1877 бр.) е увеличено със 102 дела, спрямо 2011г.(1778 бр.) с 201 дела и спрямо 2010г. (1776 бр.) – с 203 дела .

2.2. Разгледани и отложени дела

Общо разгледаните дела са 2220 дела- 1296 въззивни граждански и 924 частни граждански дела. При тези данни процента на свършените дела спрямо постъпилите е над 100% (101%).

От всички разгледани дела **в тримесечен срок са приключили 83%** от въззивните граждански дела /същия резултат през 2012г. – 83%, 2011г-71% и 2010-73%/ и почти **100 % от частните граждански дела** /през 2012г., 2011г. и 2010г. – 98%/ . Това е изключително добър атестат за работата на отделението, тъй като в посочения срок се включва и времето до предаването на делото с постановен съдебен акт.

През годината са били насрочени общо 1180 въззивни граждански дела и около 21,5% са били отлагани (254 бр. дела) .

Насрочени дела			Отложени дела		
2013	2012г.	2011г.	2013	2012г.	2011г.
1180	1207	1261	254	312	376

Броят на отлаганите дела вече е незначителен в сравнение с постъпилите и разгледаните. Отлагането на въззивните граждански дела определено не може да се разглежда като недостатък на дейността на съда. Почти всички въззивни граждански дела приключват в едно съдебно заседание. Когато във въззивната жалба се съдържат искания по доказателствата, съставите във въззивно отделение ги разглеждат в закрито заседание и се произнасят по тяхната основателност, като по този начин се постига разглеждане и приключване на делата в едно съдебно заседание, независимо дали има искания за нови доказателства. Изключения се наблюдават при допускането на съдебни експертизи, като забавяне на процеса (доколкото може да се говори за такова) се констатира, поради относително малкия брой вещи лица, ангажирани с тяхното изготвяне. Проблемът с вещите лица е многократно поставян от нас и идентифициран като една от основните причини за отлагане на дела не само във въззивно отделение. Следва да се отбележи, че неотклонно дисциплинираното движение на въззивните граждански дела- спазени процесуални срокове за образуване на делата, разпределение и насрочване, постановяване на определения по чл.267 ГПК и приключване в законоустановените срокове, сочат за повишена ефективност на съдебното заседание. Те сочат обаче и за документирана старателна подготовка на съдиите по делата все в полза на доброто правосъдие, въпреки голямото допълнително натоварване.

Въззивните граждански съдии са натоварени над средната натовареност за съда- по щат 11,01 (без мл. с. в продължение на половин година) и около средната действителна натовареност- 11,99, но повече в сравнение с предходните две години. ГПК изисква голяма по обем подготвителна работа при получаване на въззивната жалба, изразяваща се в изготвяне на доклад и произнасяне по направените от страните доказателствени искания. Постановените в закрито заседание актове са в пъти повече от крайните такива- общо 2720 постановени в закрити заседания актове.

Съпоставката на средната натовареност при постъпилите и свършените дела показва, че съдиите са работили при добра интензивност и бързина като цяло.

2.3.Свършени въззивни граждански дела

От общо разгледаните 1296 бр. въззивни граждански дела, свършени са 1118, като от тях 926 бр. са разгледани в тримесечен срок – т.е. **83%** от общия брой свършени дела. В тримесечния срок се включва и времето от свършване на делото до предаването му в

канцеларията на съда с постановен съдебен акт, съгласно указанието на ВСС по изготвяне на статистическите справки. Следва да се отбележи, че съдиите, които забавят постановяване на актовете си над един месец, са изключение.

През отчетната година, от свършените 1118 въззивни граждански дела, 990 бр. са решени по същество – от тях по 212 дела решението на първоинстанционните съдилища са изменени отчасти, по 130 дела решението е отменено изцяло и вместо него – постановено ново решение по същество, по 23 бр. дела решението е било обезсилено и 128 дела са били прекратени. В останалия случай, по 625 решението на първоинстанционните съдилища са били потвърдени.

За сравнение :През 2012г. от свършените 906 въззивни граждански дела, 809 бр. са решени по същество – от тях по 187 дела решението на първоинстанционните съдилища са изменени отчасти, по 69 дела решението е отменено изцяло и вместо него – постановено ново решение по същество, по 20 бр. дела решението е било обезсилено и 97 дела са били прекратени. В останалия случай, по 533 решението на първоинстанционните съдилища са били потвърдени.

През 2011г., от свършените 902 въззивни граждански дела, 829 бр. са решени по същество – от тях по 177 дела решението на първоинстанционните съдилища са изменени отчасти, по 81 дела решението е отменено изцяло и вместо него – постановено ново решение по същество, по 29 бр. дела решението е било обезсилено и 73 дела са били прекратени.

През 2010г. от свършените 825 въззивни граждански дела, 749 бр. са решени по същество – от тях по 159 дела решението на първоинстанционните съдилища са изменени отчасти, по 108 дела решението е отменено изцяло и вместо него – постановено ново решение по същество, по 32 бр. дела решението е било обезсилено и 76 дела са били прекратени.

Причините за отменените съдебни актове на първостепенните съдилища са различни. Те могат да се обособят в следните групи :

- неправилно тълкуване и прилагане на материалния закон;
- различно приложение на процесуалния закон;
- нарушения на съдопроизводствените правила и необоснованост.

Броят на постъпилите **частните граждански дела – 863** (982 за 2012г., 927 ЧГД за 2011г., 916 ЧГД за 2010г.) е намалял в сравнение с предходните години. По-голямата част от частните граждански дела са образувани по жалби против разпореждания в заповедното производство, следвани от жалбите против определенията за спиране и прекратяване на делото, и други процесуални въпроси, както и против откази на съдиите по вписвания. Дейността на съда по тези дела не е рутинна, изисква задълбочено проучване и време за

произнасяне на актовете и в много от случаите- като натовареност, е равна на тази по делата, разгледани в открито заседание.

Основният проблем тук е спазването на срока за произнасяне- в деня на постъпването или най-късно на следващия ден, което означава за съдиите промяна в личната им организация на работата за деня.

Все още не са малко случаите, при които въззивният съд достига до правни изводи, различни от тези на първоинстанционния съдия по отношение законосъобразността на преграждащите определения, предмет на разглеждане в частните производства. Същевременно, проследявайки статистическите кодове за резултатите от инстанционен контрол и районните съдилища отчитат, че в голяма част от случаите частичната отмяна се дължи на виновно поведение на съда. Следва да се отбележи обаче, че различията в работата на отделните районни съдии (понякога дори и в рамките на един и същи районен съд) по някои процесуални проблеми по прилагане на новия ГПК – основно в заповедното производство, вече са изключение. Това се дължи както на дългата практика като районни съдии на по-голямата част от съставите на районните съдилища, така и на обсъжданото през годините и последователно провеждано уеднаквяване на практиката в отделенията, както и на обилната вече практика на ВКС по новия ГПК при касационна проверка.

Средната натовареност на съдиите от въззивно гражданско отделение по отношение общия брой дела за разглеждане по щат е 12,35 (без мл. с. повече от половин година), а действителната натовареност е 13,45 дела месечно.

Един съдия в отделението е разгледал средно 139 дела през годината при 136,5 дела през 2012г., 116 дела през 2011г. и 113 дела през 2010.

Решил е 124,6 дела (120,4 за 2012г., 101,83 дела за 2011г и 95,5 дела за 2010г.).

Средната натовареност на съдия от това отделение на месец спрямо свършените дела е 12,07 дела.

2.4. Резултати от касационната проверка

От всички свършени през годината дела, обжалвани са били 232 въззивни граждански дела и 181 частни граждански дела.

Резултатите от касационната проверка са, както следва:

Вид дело 2013г.	Брой обжалвани и протестирани дела	Резултати от касационната проверка /върнати дела до 31.12.12г./	
		Отменени изменени	потвърдени
вгд	311	29	219
чвгд	207	17	128

Забележка : Броят на делата, върнати от ВКС след касационна проверка обхваща и дела, разгледани в предходна година, но върнати през 2013г., и не представят само резултатите по постановените през 2013г. съдебни актове.

Анализът на отменените и потвърдени от по-горната инстанция съдебни актове сочи **88% напълно одобрена правораздавателна дейност на отделението**, като в това отношение тенденцията е за стабилност на показателя, сравнен със същия за предходната година. Следва да се подчертае, че макар материалният интерес по някои от делата, разглеждани от въззивните съдии, като абсолютна величина да не е толкова висок, те в големия процент от случаи са твърде усложнени от фактическа и правна страна. В този ред на мисли следва да се посочи, че през изминалата година усилената тълкувателна дейност на касационната инстанция допринесе за уеднаквяване на практиката и безспорно улесни работата на въззивните съдии. Особен интерес представляват тези дела, актовете по които са допуснати до касационно обжалване и е постановено решение по реда на чл.290 ГПК. Общо допуснатите до касационно обжалване решения по въззивни граждански дела са 39. От тях съдебните актове по 10 броя въззивни граждански дела са били оставени в сила от касационната инстанция, а по 29 броя дела са били отменени или изменени. В последните се включват и 3 броя дела, решенията по които са обезсилени по причина: прекратено производство, поради липса на правен интерес- по 1 дело, по 1 дело - постановено въззивно решение при липса на въззивна жалба от част от другарите и по 1 дело е обезсилено решението на БОС, тъй като са били налице 2 дела с идентичен предмет и второто е следвало да се прекрати от въззивната инстанция, а тя е постановила решение по същество. Следва да се отбележи, че в сравнение с 2012г е намален броя както на делата, решенията по които са отменени /43 дела през 2012г/, така и на обезсилените решения/5 дела през 2012г/. Броят на делата, по които решението е отменено или изменено е нищожен в сравнение с преценената като законосъобразна дейност на съда. И през 2013 година по по-големия брой въззивни граждански дела ВКС не е допуснал касационно обжалване. В повечето

случаи, касационната инстанция е посочила като причина за недопускане на обжалване липсата на формулиран материално правен или процесуално правен въпрос, за който е приложима една от хипотезите на чл.280 ГПК - т.1, 2 или 3. В други случаи, ВКС изрично е отбелязал, че въззивната инстанция е решила спора в съответствие с практиката и следователно не са налице основания за допускане на обжалването.

В отделението и през изминалата 2013 година продължи традицията за **общо обсъждане** от всички съдии на възникнали проблеми по правоприлагането и на резултатите от инстанционния контрол. Целта на тези събирания е преодоляване на грешките по приложението на закона и запознаване с новостите в практиката на ВКС и БАС по актуални проблеми. През изминалата година в съда постъпиха голям брой дела с предмет заплащане на извънреден труд на надзиратели в Бургаския затвор. По тези дела се поставиха въпросите, дали при работа на смени /дежурства/ в работното време се включват нормативно определените почивки за хранене и как се изчислява извънредния труд при 3-месечно сумирано отчитане на работното време, ако в съответния 3-месечен период работникът или служителят е ползвал отпуск, независимо от продължителността и вида му. Тъй като, с оглед цената на иска, решенията по тези дела бяха окончателни, съдиите проведоха задълбочено обсъждане и успяха да достигнат до единодушно решение, в съответствие с което бяха постановени по-голямата част от съдебните актове по тези дела. По-голямата част, защото към момента на обсъждане, две противоречиви решения вече бяха факт, от където стана и ясно различието в позициите и нуждата от уеднаквяване на изходящите от съда решения по еднотипни казуси. За възникналите въпроси сезирахме ВКС, който след установяване, че те са предмет на разглеждане и от други съдилища в страната и поради констатираната противоречива практика, образува тълкувателно дело №8/2013г на ОСГК, по което предстои постановяване на тълкувателно решение. Постоянен е стремежът на съдиите във въззивно отделение да се избягва постановяване на противоречиви актове на отделните състави по еднотипни казуси, защото именно различните решения по такива дела създават съмнения и нагласи в обществото за наличие на корупционни практики. Преодоляването на тази ситуация е свързано основно с постановяване на **тълкувателни решения по спорните въпроси** от Общото събрание на гражданската колегия и на гражданската и търговската колегии на ВКС. Съдиите от отделението активно се включиха и в изготвяне на становища по тълкувателните дела. Изразени бяха становища по въпросите: допустимо ли е в производството за разпределение ползването на съсобствен имот по чл.31 ал.2 от ЗС съдът да се произнася по възражения относно правата на страните в съсобствеността, представляващи по съществува си спорове за собственост, или тези преюдициални спорове следва да бъдат

разрешавани само със сила на присъдено нещо в отделен исков процес, легитимиран ли е съдът да представлява държавата по искове за вреди по чл.2 ЗОДОВ, в кои случаи отрицателните фактически твърдения на страните в производствата по гражданските дела подлежат на доказване ,по какъв начин, как се разпределя доказателствената тежест и при предявен иск по чл.344,ал.1,т.3 КТ във вр.с чл.225,ал.1 КТ работникът или работодателят носи доказателствената тежест да установи факта ,че след уволнението работникът е останал без работа и не е получавал трудово възнаграждение, въпроси свързани с обезпечителното производство, заповедното производство, въззивното обжалване, принудителното изпълнение и др. Продължи традицията за обобщаване на практиката на съдилищата от Бургаския апелативен район по конкретни теми, като през 2013година темата бе „Съдебна практика по дела с предмет установителен иск по чл.422 ГПК”.Съдиите са в очакване ВКС да се произнесе с тълкувателно решение по въпросите на заповедното производство и производството по жалбите против действия на съдебния изпълнител, с което ще се преодолеят трудностите по тълкуването на някои законови норми в посочената материя.

През годината са разгледани и приключени четири дела, образувани по молба за определяне на срок при бавност. Едната молба е отхвърлена, другата е уважена, третата –оставена без разглеждане, а по четвъртата съдът е постановил определение, с което е върнал делото на районния съд за отстраняване на нередовности по молбата.

2.5. Изводи. Проблеми във въззивното гражданско отделение

През отчетния период най-големите трудности в правоприлагането бяха свързани с ГПК. В изпълнение на задължението по чл.124 от Конституцията на РБ и чл.124, ал.1 от ЗСВ да осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища, Върховният касационен съд прие няколко тълкувателни решения през изминалата година, които касаят проблеми по **КТ, ГПК, ЗСПЗЗ, ЗЗД, ЗН и ЗС**. Следва да се отбележи ,че през 2013г в резултат на усилената тълкувателната дейност на касационната инстанция се приеха няколко изключително важни за работата на съдиите в отделението тълкувателни решения на ОСГК и ОСГТК. Част от тях, като това посветено на разноските в съдебното производство, правомощията на съдията по вписванията и обжалване на отказите му и най-вече тълкувателното решение за въззивното обжалване, внесоха яснота относно становището на касационните съдии по въпроси, по които досега имаше противоречиво правоприлагане. В тази връзка се проведе и семинар на съдиите от въззивно гражданско и търговско отделения и районните съдии от Бургаски районен съд на тема: ”Преглед на тълкувателната практика на ВКС”. На обсъждане се подложиха няколко тълкувателни решения: ТР№1/04.05.2012г по т.д.№1/2011г на ОСГК, ТР№ 1/06.08.2012г по

т.д.№1/12г на ОСГК,ТР № 11/21.03.2013г по т.д.№11/12г на ОСГК, ТР№ 5/14.11.2012г по т.д.№5/2012г на ОСГК,ТР№ 4/29.01.2013г по т.д.№4/2012г на ОСГК,ТР № 4/17.12.2012г по т.д.№4/2012г на ОСГК. Постановяване на тълкувателни решения по въпроси, свързани с прилагането на закона, по които има противоречива практика, води до повишаване на качеството на работа на магистратите на по-ниските нива в съдебната система и се преодолява негативизмът в обществото, дължащ се в голяма степен и на непредвидимостта в действията на съда, затова за нас е изключително важна последователната и единна практика. В тази насока изключително полезно би било и текущото обучение на съдиите в НИП, стига да се актуализират темите на обученията и да се въведе яснота и предвидимост за участващите, за да могат да се ползват от обученията. Продължаваме да стоим на мнението, че регионалните обучения са добър вариант за включване на повече съдии в обучението. Надяваме се през следващата година проблематиката, свързана с въззивното обжалване и въобще гражданското правораздаване да бъде застъпена в програмата на Института, тъй като за поредна година обученията на тази тема бяха крайно недостатъчни.

През изминалата година в съда се извърши планова проверка по Заповед № ПП-01-45/15.05.2013г на Главния инспектор на Инспектората към ВСС. Обхвата на проверката включваше образуване, движение и приключване на въззивни граждански дела и търговски дела, разгледани в гражданско и търговско отделение на БОС през периода 2011 година -2012година.В акта за резултатите от проверката по отношение работата на въззивно гражданско отделение е посочено, че са установени незначителен брой дела/8 на брой/,които са образувани преди 1.01.2011г и не са приключили към 31.12.2012г, като причината за това е най-често спиране на производството /5 дела/ и отлагане на делата за събиране на доказателства /това са производства, започнали по ГПК/отм/.Само едно дело от тях бе висящо и към датата на проверката. Като причини за несвършване на делата в тримесечен срок, проверяващите са посочили на първо място многобройните отлагания за събиране на нови доказателства- най-вече такива, които са изисквани от общинската администрация, неизготвени в срок експертизи, отмяна на определението за приключване събирането на доказателства, поради недобра подготовка от страна на докладчика или поради процедурни причини и допуснатата забава при обявяване на съдебния акт по чл.235,ал.5 ,изр. първо ГПК. Отчетено като положителна практика в отделението е, че съдиите своевременно извършват проверка на допустимостта на въззивната жалба, произнасят се по доказателствените искания в жалбите и насрочват делата в срок до един месец. Ако се налага отлагане на делата, те също се отсрочват в рамките на един месец. Специално внимание е отделено на отмяната на хода по същество

и внасяне на делата в открито заседание, което е констатирано като проблем в отделението от проверяващите. Те възприеха като обяснение за част от случаите, че отмяната на хода по същество е била наложена от необходимостта за уеднаквяване на практиката по еднотипни казуси, за което е взето решение на общо събрание на съдиите в отделението. Като положителен резултат от работата на съдиите е отчетено, че делата по бързите производства по ГПК са администрирани своевременно и при почти всички дела е спазен стриктно срока по чл.316 ГПК. Направените забележки в доклада от проверката, касаещи работата на съдиите във въззивно отделение са обсъдени от тях и са предприети мерки по отстраняване на допуснатите пропуски.

Във връзка с поставения в миналогодишния доклад сериозен процесуалноправен проблем за допускането на нови доказателства във въззивната инстанция, ВКС се произнесе с Тълкувателно решение №1/2013г по т.д.№1/2013г на ОСГТК. С него се даде отговор на противоречиво решаваните до този момент въпроси относно необходимостта от извършване на нов доклад по делото, относно служебното събиране на доказателства във въззивната инстанция, възраженията на ответника, които се преклудират с изтичане на срока за отговор и, както и видовете определения, които подлежат на касационно обжалване. Даде се отговор и на въпросите относно приложимостта на разрешенията в ТР№1/2001г на ВКС при действието на новия ГПК. ВКС прие в цитираното тълкувателно решение ,че въззивната инстанция не прави нов доклад по делото, но в случай на неправилна правна квалификация и вследствие на това дадени неточни указания на страните от първоинстанционния съд относно подлежащите на доказване факти, следва служебно и, без да има оплаквания в жалбата, да даде указания относно подлежащите на доказване факти и необходимостта от ангажиране на нови доказателства. Освен това, въззивната инстанция не следи служебно за процесуални нарушения във връзка с доклада /изключая по-горе посочената хипотеза/ и само ако жалбата съдържа обосновано оплакване за допуснати такива нарушения, може да даде указания на страните във връзка с възможността да предприемат онези процесуални действия по посочване на доказателства, които са пропуснали пред първата инстанция поради отсъствие, непълнота или неточност на доклада и дадените указания. Това означава, че районните съдии следва да се отнесат отговорно към задължението си да проучат и изготвят пълен и точен доклад по делото, защото в противен случай и при липса на оплакване в жалбата, въззивната инстанция не може да поправи техните процесуални нарушения. Съвестно изготвеният доклад от първата инстанция, включващ указания по доказателствената тежест, както и фактите, за които страните не сочат доказателства, би свело до минимум

възможността страните да искат нови доказателства пред втора инстанция - това ще бъде само хипотезата за новооткрити и новосъздадени такива.

Появиха се **нови проблеми**, касаещи **заповедното производство и исковете, свързани с него**. Налице е все още противоречива практика на различните отделения на ВКС относно допустимостта на касационното обжалване на актовете на съда в заповедното производство. В очакване на тълкувателно решение по проблемите на заповедното производство по т.д.№4/2013г на ОСГТК, все още стоят въпросите: съдът, издал заповедта за изпълнение, разполага ли с правомощието да я обезсили, извън изрично уредената хипотеза по чл.415, ал.2 ГПК, а именно в случаите по чл.411, ал.1 и ал.2 ГПК, подлежи ли на обжалване разпореждането за издаване на изпълнителен лист в хипотезата по чл.416 ГПК, ако длъжникът твърди, че в срока по чл.414, ал.2 ГПК е подал възражение срещу заповед за изпълнение, издадена съгласно чл.410 ГПК, намират ли приложение в заповедното производство правилата на чл.247, чл.248, чл.250 и чл.251 ГПК, кои актове на въззивния съд, постановени в заповедното производство, подлежат на касационно обжалване, към кой момент се установява съществуването на вземането по издадената заповед за изпълнение в производството по чл.422 ГПК и намира ли приложение в това производство нормата на чл.235, ал.3 ГПК по отношение на фактите, настъпили след подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, налице ли са процесуалните предпоставки за съществуването и надлежното упражняване на правото на иск по чл.422 ГПК в случаите, когато искът е предявен само за установяване на съществуването на вземане за разноските, направени в заповедното производство и др. Очакваме, че с приемането на тълкувателното решение от двете колегии на ВКС ще бъде уеднаквена практиката и по тези дела ,които са значителен брой.

Голям е и броят на делата, които са образувани по постъпили жалби против действията на съдебния изпълнител. Актовете по тези дела в много случаи са окончателни, а само тези, по които жалбата е преценена като недопустима се обжалват пред Апелативния съд. Тук също се надяваме през 2014 година да бъде прието още едно много важно за работата ни тълкувателно решение по т.д.№2/2013г. В тази връзка очакваме отговор на въпросите относно това кои действия на съдебния изпълнител, страните и другите участници в изпълнителното производство са част от наддаването и надлежното им извършване подлежи на проверка по жалба срещу постановлението за възлагане, откога започва да тече нова погасителна давност за вземането, когато вискателят не е поискал извършването на изпълнителни действия в продължение на 2 години и изпълнителното производство е прекратено по чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК (чл. 330, ал.1, б.”д” ГПК отм.), кои кредитори, в чиято полза е допуснато обезпечение чрез налагане на запор или възбрана, се считат присъединени

взискатели, когато изпълнението е насочено върху предмета на обезпечението и др, както и поставените в миналогодишния доклад въпроси за това, дали се ползват с предпочитително удовлетворяване по чл. 136, ал. 1, т. 1 ЗЗД разноските по изпълнителното дело на първоначалния взискател, в т.ч. тези за адвокатско възнаграждение; разноските, в т.ч. тези за адвокатско възнаграждение и такси на първоначалния взискател в производството по издаване на изпълнителния лист и разноските на присъединените взискатели, кой орган следва да назначава особения представител на длъжника в производството по принудително изпълнение и др. Може да се обобщи, че голяма част от постъпилите жалби са недопустими, тъй като се обжалват действия на съдебния изпълнител, за които процесуалният закон не е предвидил такава възможност. Това обаче, дори и да е така, налага по всяко дело задълбочена проверка на допустимостта на жалбата. Резултатите от инстанционната проверка по тези дела говорят за добро познаване на специфичната материя от страна на съдиите от отделението. По останалите дела, по които жалбата е преценена като допустима от съда, произнасянето по същество изисква преглед и проучване на голям обем от доказателства, тъй като в много от случаите изпълнителните дела са в няколко тома. Проучването на този доказателствен материал отнема доста време на съдията. Във връзка с постъпване на жалбите против действията на някои от частните съдебни изпълнители направо в съда, следва да се изтъкне като проблем случаите, при които частният съдебен изпълнител отказва както да администрира жалбата, така и да я върне на страната /което връщане може да се обжалва самостоятелно/ и по този начин тя е във фактическа невъзможност да се защити от неговите действия. Може би е разумно в тези случаи да се помисли за промяна в закона, даваща по-голяма защита на страните в изпълнителното производство против действия на недобросъвестни съдебни изпълнители.

Все още, в тежест на правосъдието е опровергаване на дефиницията и повтарян проблем „бавно правосъдие“. Сочи се, че това е един от най-големите недостатъци в нашата работа, който предизвиква силно недоволство в обществото. Горните цифри разкриват истината за въззивното обжалване по отношение на срочността и тя не е притеснителна. Професионалното ни внимание е насочено към разрешаване на проблемите, които възпрепятстват качествения ход на делата наред с бързината. Независимо от всички проблеми, съдиите във въззивно отделение чрез общо обсъждане се стремят да преодолеят затрудненията по прилагане на процесуалното и материалното законодателство. Големият брой недопуснати до касационно обжалване дела, в преобладаващата си част поради това, че съдът се е произнесъл в съответствие с практиката на касационната инстанция, говори за високо качество на работата и добро познаване на съдебната практика. Магистратите от въззивно отделение съзнават ясно

отговорността си на инстанция, чиито акт по същество в огромния брой от случаите остава окончателен и ежедневно се стремят да повишат качеството на своята правораздавателна дейност.

III. НАКАЗАТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ

1. ПЪРВОИНСТАНЦИОННО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ

През 2013г. първоинстанционните наказателни дела са разглеждани от 14 съдии от наказателно отделение по щат /след завръщането на съдия Деница Вълкова на 31.05.2013 год./ и един командирован от РС-Бургас съдия (Яни Гайдурлиев).

Наказателното отделение се ръководи от заместник председателя Петя Петрова, Съдебен помощник към отделението е Снежана Драгиева.

1.1.Останали висящи- в началото и края на отчетния период

В началото на отчетния период:

Към 01.01.2013 г. са били несвършени 43 НОХД, 2 НАХД и 16 НЧД.

От предходен период са останали 5 дела: НОХД №№ 34/2008, 127/2011, 188/2011, 266/2011, ЧНД №№ 1425/2011 и 1512/2011. Всички други несвършени дела към 01.01.2013г. са постъпили през 2013г.

В края на отчетния период:

При анализа на несвършените дела в края на отчетния период се установява, че общо от отчетната година и минали периоди, останали несвършени дела са 35 НОХД, 1 НАХД и 20 НЧД дела. От тях, обаче само НОХД №№34/2008, 127/2011, 335/2012, 823/2012, 1317/2012 са от предходен на отчетната година период. Останалите **91%** от делата са постъпили в края на отчетния период, което съответства на двумесечния срок за насрочване на делото, графика на съда, неритмичното постъпление от прокуратурата.

Действията на съда за намаляване броя на несвършените дела са рутинни и проверени в практиката ни от години – ежемесечно отчитане на несвършените дела, своевременно осигуряване на служебна защита или насочено внимание към призоваването, условия за своевременно правораздаване.

Както ще стане ясно от последващите данни, общият анализ на натовареността и динамиката на постъплението, броят на несвършените дела съответства на постъплението в края на отчетния период, което е било насрочено за разглеждане в началото на следващия отчетен период. Този показател разкрива способността на съда да приключва делата

постъпили през годината, като основните фактори за това са отговорността и опита на съдиите. Отклоненията следва да се търсят в спецификата на останалите от минали периоди дела и съществуващото законодателство.

1.2. Постъпление

През 2013г. са постъпили общо 1163 наказателни дела, от които:

- 158 НОХД и НАХД
- 393 ЧНД I инстанция
- 137 ЧНД разпити
- 258 ВНОХД и ВНЧХД
- 217 ЧНД II инстанция

Постъпилите и новообразувани **НОХД и НАХД са общо 158 (148 НОХД и 10 НАХД)**, 200 са били през 2012г. (181 НОХД и 19 НАХД), през 2011г. са били 263 (214 НОХД и 49 НАХД), през 2010г.: 200 бр. (151 НОХД и 49 НАХД).

През 2013г. са **постъпили 393 ЧНД**.

За сравнение: През 2012г. са постъпили 532 ЧНД, през 2011г. са постъпили 954 ЧНД, през 2010 г. са постъпили 1576.

В тази група са включени делата, образувани по жалба срещу постановление на прокурора за прекратяване на наказателното производство / чл. 243 ал.3 от НПК/, европейска заповед за арест, искания по ЗПИИРКОРНФС, разрешения за претърсване и изземване, за специални разузнавателни средства, предложенията на пробационния съвет по чл.43а от НК, мерките за неотклонение и др. В този брой дела не са включени ЧНД разпити, които през годината са били 137 (при 154 бр. за миналата година).

Анализът на посочените цифри ясно утвърждава спад на постъпилите в БОС наказателни дела от всички групи в сравнение с предходния отчетен период. Тази тенденция се наблюдаваше и през 2012 год., когато показателите позволяваха да се приеме, че намаляването на делата има инцидентен характер, какъвто извод към момента не би могъл да се направи.

1.3. Структура на постъплението

➤ НОХД, НАХД

Постъплението на НОХД и НАХД (158 дела) е **намаляло** спрямо 2012г. (200) с 42 дела, спрямо 2011г. (263) със 105 и спрямо 2010г. с 42 дела (200).

През 2013г. най-значителен е делът на делата, образувани за престъпления по **глава XI „Общопасни престъпления” – 56 бр.** и по - конкретно, делата за наркотици по чл.354а от НК, които са **28 бр.**; през 2012г. - 22бр., при 19 бр. за 2011г., през 2010г. са – 11 бр. , следвани

от делата за причиняване смърт в транспорта по чл. 343 ал. 1 „в” от НК – **17 бр.**; през 2012г. – 21 бр. при - 25 бр. през 2011г., през 2010г. – 18 бр. Цифрите през последните години сочат на тенденция към увеличаване процента на разкриваемост по посочената група престъпления, макар и при значително несъответствие с броя на реално извършените такива.

Като общ брой по тази глава, постъплението се е увеличило в сравнение с 2012г. (54 бр.), 2011г. и 2010г. когато са били съответно 51бр.

Следва постъплението по **глава VI „Престъпления против стопанството” – 24 бр.** и по- конкретно на престъпления против паричната и кредитната система по чл.243-250 НК – 19 бр. Като общ брой по тази глава, постъплението е намаляло в сравнение с предходните години 2012г. - 38 бр., 2011г. – 35 бр., 2010г. – 27 бр.

Следва постъплението по **глава V “Престъпления против собствеността”- 22 бр.** дела, от които най-много са грабежите - 14 бр. (при 19 бр. за 2012г., 24 за 2011г. и 16 за 2010г.), 2 бр. са за кражба, 4 за присвояване, 1 дело за изнудване/рекет.

Следват делата по **глава II „Престъпления против личността” – 22 бр.** като най-много са делата за престъпления по чл. 115 – 118 от НК, от които убийства довършени – 7 и убийства опити - 6. През 2012г. убийства довършени – 7 и убийства опити – 2; През 2011г.- убийства довършени – 10 и убийства опити – 4; През 2010 г.- убийства довършени – 6 и убийства опити - 0.

Постъпилите дела за причинена смърт по непредпазливост - чл.123 НК – 2бр. Съответно през 2012г. техният брой е бил 6. През 2011г. също са били 6 бр., а през 2010г. – 7бр. Отвлечане на лица – чл. 142 от НК – 3 бр., съответно за 2012г. - 5 бр., 2011г. -3 бр. и 2010г. – 7 бр.

През 2013г. няма постъпление на дела за престъпления по чл.321, 321а НК – организиране и ръководене на престъпна група, предвид законодателните промени в НПК, в сила от 1.01.2012 год. – Нова Глава тридесет и първа „а” в НПК, уреждаща делата, подсъдни на специализирания наказателен съд, сред които попадат и образуваните такива за престъпления по чл. 321, 321а от НК.

От тази група дела обаче през отчетната годината е продължило разглеждането на НОХД 188/2011, (делото на Диян Боксьора – два пъти връщано на прокуратурата за доразследване). Поради невъзможност на член от състава на съда, да продължи участието си при разглеждане на делото /смърт на единия съдебен заседател/, при спазване изискването на чл. 258 ал.2 от НПК / разглеждането на делото да започне отначало/, през месец юни 2013 год., съдията докладчик е прекратил съдебното производство и е изпратил делото на прокурор от специализираната прокуратура, съгласно Параграф 9 ал.1 от ПЗР на ЗИДНПК /обн. ДВ бр.13 от 11.02.2011 год., в сила от 1.01.2012 год./.

От отчетените 148 новообразувани НОХД, образувани по обвинителен акт са 107, образувани по внесени от прокурора споразумения - 41 и НАХД по предложение по чл.78аНК - 10 дела.

През отчетната година са върнати за доразследване 16 бр. НОХД и 2 НАХД. Тези данни отново ни насочват към анализ и оценка на качеството на воденото разследване в досъдебната фаза на процеса, от гледна точка на спазване процесуалните изисквания на закона, гарантиращи правата на страните. Макар и при възприет през последните години от закона един значително по неформален подход в оценката за процесуална законосъобразност на действията на органите на досъдебното производство, ефективното преминаване на делото в следващата му – съдебна фаза налага строго съблюдаване и спазването на основните правила, обезпечавщи правата на участващите в процеса страни. Аналогично на предходната година се забелязва тревожна тенденция за ниско качество на изготвените обвинителни актове, с които делата се внасят за разглеждане в съда. Особен отзвук по този показател имат делата, по които е водено продължително разследване, даващо основание за изтичане на процесуални срокове, обвързани с отмяна на наложените мерки за процесуална принуда. В тези случаи съдът е изправен пред дилемата да разгледа делото при очевидна процесуална неиздържаност на обвинителния акт, но с обезпечено присъствие на подсъдимите, по отношение на които са били взети мерки за процесуална принуда или да върне делото на прокурора за изправяне на процесуалните нарушения, което обуславя от гледна точка на сроковете по чл. 63 ал.4 от НПК и чл.234 ал.8 от НПК отмяна на взетите спрямо извършителите на тежки престъпления мерки за процесуална принуда. Разбира се, обществото винаги реагира остро в случаите, в които лицата, обвинение в извършването на тежки престъпления биват освобождавани, поради изтичането на законовите срокове за налагане на ограничителни мерки, при очевидно неясни прогнози за приключване на воденото срещу тях наказателно производство, с влизане в сила на съдебния акт. Това несъмнено трябва да бъде избегнато с един по-строг и професионален подход на представителите на държавното обвинение, чиято основна функция в наказателното производство е да ръководят разследването и да осъществяват постоянен надзор за законосъобразното му и своевременно провеждане.

➤ НЧД

През 2013г. са постъпили 393 бр. НЧД (с 26% по-малко в сравнение с 2012г. – 532, с 59 % по-малко в сравнение с 2011г. – 954, с 75% по-малко в сравнение с 2010г. – 1576).

В тази група се включват делата, образувани по европейска заповед за арест, искания по ЗПИИРКОРНФС, разрешения за претърсване и изземване, за специални разузнавателни

средства по искане на прокурора при образувано досъдебно производство, за съдебен контрол над прекратените от прокурора наказателни производства, предложенията на пробационния съвет по чл.43а от НК, мерките за неотклонение, предсрочно освобождаване, реабилитации, кумулации и др.

Постъпилите дела по чл.70-71 НК – предсрочно освобождаване са били 44, делата за реабилитация – 4, кумулациите - 33.

През отчетния период в Окръжен съд-Бургас са образувани 24 дела по изпълнение на Европейска заповед за арест, издадени от други държави – членове на ЕС (чл.43 и чл.44 ЗЕЕЗА). По 7 от тях съдът е допуснал изпълнение на Европейска заповед за арест, по 2 е отказал. Останалите 15 касаят произнасяне на съда по мярка за неотклонение на исканото лице в производство по чл. 43 от ЗЕЕЗА.

За сравнение : През 2012г. са образувани 30 дела по изпълнение на Европейска заповед за арест, издадени от други държави – членове на ЕС(чл.43 и чл.44 ЗЕЕЗА). По 14 от тях съдът е допуснал изпълнение на Европейска заповед за арест, по 1 е отказал. Останалите 15 са производства по мерки за неотклонение. През 2011г. са образувани 22 дела по изпълнение на Европейска заповед за арест, издадени от други държави – членове на ЕС(чл.43 и чл.44 ЗЕЕЗА). По 8 от тях съдът е допуснал изпълнение на Европейска заповед за арест, по 2 е отказал и също в един случай е прекратил производството по ЕЗА. През 2010г. в Окръжен съд-Бургас са образувани 21 дела по изпълнение на Европейска заповед за арест, издадени от други държави-членове на ЕС(чл.43 и чл.44 ЗЕЕЗА), по 6 от които съдът е допуснал изпълнение на Европейска заповед за арест, по 3 е отказал и също в един случай е прекратил производството по ЕЗА.

През 2013г. в БОС е образувано производство по издаване на Европейска заповед за арест по НОХД 1092/2012, съдия – докладчик Захарин Захариев.

Всички наказателни производства по ЗЕЕЗА са образувани, разгледани и приключени в сроковете, регламентирани в закона.

Следва да се отчете, че процедурата по изпълнение на ЕЗА, уредена в закона не създава затруднения у съдиите при разглеждане на делата. Практиката и опитът, натрупани през годините, съпроводен с прецизиране на законодателната уредба, в максимална степен способстват за правилното тълкуване и прилагане на закона. Рационално се ползват от съдиите възможностите на директното контактуване, като е осигурено участието на преводачи, за да се гарантира адекватната размяна на електронни книжа с държави в ЕС и извън него.

Своевременното образуване и разглеждане на делата, при хипотезите на чл.38а, ал.2 вр. ал.1, т.4 и 5 от ЗЕЕЗА през почивните и празнични дни е обезпечено чрез системно

обслужване на информационните и комуникационните системи на съда от дежурни секретари. Образованите производства се разглеждат от дежурен съдия, съгласно одобрен месечен график на съда.

Анализът на сročността в производствата по чл. 243 от НПК / контрол върху актовете на прокурора за прекратяване на наказателното производство/ показва неизменно, както се констатира и през предходните години, че тези дела в много нисък процент покриват законовото изискване за произнасяне в 7-дневен срок. Тук ще си позволим да бъдем последователни в позицията си, че установеният в НПК срок за разглеждане и произнасяне по тези дела, е обективно несъответен, както на характера и тежестта на самите дела, така и на спецификата на съдийската дейност. Касае се за дела, по-голям процент от които усложнени от фактическа и правна страна и със значителен обем доказателствен материал, проучването и решаването на които отнема времеви ресурс. Проверката на съда е насочена към законосъобразността и обосноваването на прокурорски актове, с които се слага край на наказателното производство и това изисква много внимателно и задълбочено запознаване с доказателствения материал по делото, както и решаване на редица правни проблеми в рамките на много кратки процесуални срокове. Съществуват и други фактори, които са „в ущърб“ на съдията за срочно произнасяне и това са ангажираността му в този 7-дневния срок от получаване на делото, по други дела - насрочени открити съдебни заседания по график от предходен месец, участие във въззивни състави за произнасяне по дела – всички обвързани със срок за разглеждане и произнасяне, дежурства по график и т.н.

1.4.Разгледани и свършени дела.

Анализ по видове и динамика в тригодишния период.

През отчетната година са разгледани общо **1298 наказателни дела**, от които 191 НОХД, 12 НАХД, 409 НЧД, проведени са 137 разпита, 313 въззивни наказателни дела, 236 ВНЧД.

През отчетната година са свършени общо **1203** наказателни дела. Те представляват **93%** от всички разгледани дела. От тях 1086 дела са в тримесечния срок, или **90%**.

От свършените общо 1203 дела, 91% от тях, или 1097, са приключили със съдебен акт по същество. Стойностите на този показател позволяват убедително да се заключи, че разглеждането и решаването на наказателните дела в Бургаския окръжен съд е изцяло в съответствие с изискванията за срочност и бързина. Този извод следва от устойчивите маркери по разглеждания показател през последните няколко години. Без да се пренебрегва процента на останалите дела, които не попадат в тази група, следва да се уточни, че

продължителността на разглеждането им е обвързано с тяхната фактическа и правна усложненост, която в различните си аспекти затруднява, а в някои случаи и пречатства приключване на делото в разумни срокове. Към продължителността на разглеждане на делото в съдебната фаза на процеса следва да се добави като особено съществен фактор и трайно забелязващите се дефицити при разследването в досъдебното производство, които с оглед на въведеното от закона служебно начало, ангажират съда да ги отстрани чрез събиране на нови доказателства. Активната дейност на съда, с която се попълва делото с нов доказателствен материал, несъмнено води до усложняване на процеса, както и влече след себе си „неоправдана” от гледна точка на процесуалните срокове продължителност. Следва обаче ясно да се дефинира стремежът на съдиите от отделението, да проявят изключителна активност и устойчивост в действията си по преодоляване на причините, водещи до забавяне на делата.

Прекратените наказателни дела са общо 106, от които по **55 дела е одобрено споразумение** и поради това производството по тях е било прекратено на основание чл.24, ал.3 от НПК; по 17 дела съдебното производство е било прекратено по реда на чл. 249 ал.1 от НПК и по чл. 288 от НПК; 1 дело – изпратено в Специализираната прокуратура и 1 дело – неодобрено споразумение за решаване на делото.

Най-голям е броят на прекратените и решени със споразумение дела по Глава XI „Общопасни престъпления” – 22 бр., всички те са по чл. 354а от НК и чл. 354в, ал. 2-4 НК. Следват ги престъпленията против стопанството – 20 бр., от които – 16 за престъпления против паричната и кредитната система чл.243-250 от НК и престъпления против собствеността – 9 бр., всички – по дела за грабеж.

Някои видове престъпления по НК	шифър на реда	Прекратени и споразумения	
		всичко прекратени	от тях: в т. ч. свършени по споразум. чл. 381-384 НПК
ГЛ. I ПРЕСТЪПЛЕНИЯ П/В РЕПУБЛИКАТА	0100	0	0
в т.ч. тероризъм - чл. 108 а	0101	0	0
ГЛ. II ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА	0200	5	1
в т.ч. убийства довършени - чл. 115 - 118	0201	2	0

НК			
убийства опити - чл. 115-118 НК	0202	0	0
причин.смърт по непредпазливост - чл.123 НК	0203	0	0
отвлечане на лица- чл.142 от НК	0204	2	0
блудство - чл.149, ал.5 от НК	0206	0	0
изнасилване - чл. 152 ал.4 НК	0207	0	0
ГЛ. V ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА	0500	12	9
в т.ч. кражба - чл. 196 а НК	0504	0	0
грабеж - чл. 199 НК	0505	9	9
присвояване - чл. 203, 206 ал.4 НК	0507	1	0
измама - чл. 212 ал.5 НК	0511	0	0
изнудване/рекет/ чл.213а ал.3 и 4, чл.214 ал.2	0513	2	0
ГЛ. VI ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО	0600	23	20
контрабанда на наркот. в-ва - чл. 242 ал. 2 и 3 НК	0602	4	3
прест.п/в паричната и кредит. с-ма чл.243-250НК	0603	18	16
ГЛ.VII П-Я П-В ФИН.; ДАНЪЧ. И ОСИГ. С-МИ	0700	2	1
в т.ч. чл. 253 ал.4 НК	0701	0	0
наруш. разп. на ЗМСИП от дл.л. чл. 253б НК	0702	0	0
укрив./непл.дан. задължения-чл. 255 - 257 НК	0703	1	0
ГЛ. VIII ПРЕСТ. П-В ДЕЙНОСТТА НА Д.О.О.О.	0800	4	1
в т.ч.:пр.по служба с цел облага-чл.282-283аНК	0801	2	0
пасивен подкуп на мест.дл.лице-чл.301-303 НК	0802	0	0

акт. подкуп на мест. дл. лице - чл. 304, ал 1 и 2 НК	0803	0	0
акт. подкуп на мест. дл. л. отг. служ. пол. - чл. 304а НК	0804	0	0
ГЛ. IX ДОКУМЕНТНИ ПРЕСТЪПЛЕН. чл. 308-319	0900	0	0
ГЛ. IXA КОМП. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ чл. 319а-319е	0900A	0	0
ГЛ. X ПРЕСТЪПЛ. П/В ОБЩ. СПОКОЙСТВИЕ	1000	1	0
в т.ч. орган. и рък. на прест. група - чл. 321, 321а	1002	1	0
ГЛ. XI ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	1100	26	22
в т.ч. палеж - чл. 330 ал. 2 и 3 НК	1101	0	0
смърт и телесна повреда в трансп. - чл. 342 НК	1102	0	0
прич. смърт в транспорта - чл. 343 ал. 1 "в"	1104	2	0
смърт в трансп. в пияно с-е - чл. 343 ал. 3 "б" и ал. 4	1105	0	0
чл. 354а, б и чл. 354в ал. 2-4 НК	1106	22	22
ГЛ. XII П-Я П-В ОТБЪР. СПОСОБН. НА РЕПУБЛ.	1200	0	0
вкл. разгл. сведения със секр. инф. - чл. 357-360	1201	0	0
ГЛ. XIV ПРЕСТ. П-В МИРА И ЧОВЕЧЕСТВОТО	1300	0	0
ОБЩО ДЕЛА НОХ /от ш. 0100 до ш. 1300/	1399	73	54
чл. 70-71 НК - предсрочно освобождаване	1400	1	0
чл. 80-88 НК - реабилитация	1500	1	0
чл. 47 ал. 5 от ЗБ /частни производства/	1700	0	0
чл. 23, 25 и 27 НК - комулации	1800	4	0
Други дела	1850	3	0

НЧД от досъдебното производство	1900	9	0
Административни дела - общо	2000	2	0

През последните три години, съдиите от наказателно отделение са свършили, както следва:

- през 2013г.- 156 НОХД и 389 НЧД
- през 2012г.- 184 НОХД и 548 НЧД
- през 2011г.- 189 НОХД и 944 НЧД

Спрямо постъплението, във всички случаи са свършили 100% и за трите години, а спрямо разгледаните- за 2013г. – 91%, за 2012г.-92%, за 2011г.- 91%.

От 156 приключени НОХД, 85% са в тримесечен срок, 83 - със съдебен акт по същество, прекратени са били 73 дела и висящи в края на периода са останали 35.

От 11 приключили НАХД , 82% са в тримесечен срок, 9 – със съдебен акт по същество, прекратени 2 и висящи -1 дело.

От НЧД – 389 приключени и 97% в тримесечния срок. От тях 377 със съдебен акт по същество, а 12 са прекратени. Останали висящи в края на периода са 20 дела.

От разгледаните 313 **ВНОХД (258 новообразувани и 55 от предходната година) 283 са решени, от които 77% в тримесечния срок.** Със съдебен акт по същество- 275, прекратени са 8, а висящи в края на периода са останали 30 дела, което се дължи на засиленото постъпление към края на годината на дела от районните съдилища, каквато закономерност се наблюдава в края на всяка година.

От разгледаните 236 второинстанционни **НЧД, 227 са приключени, от които 93% в тримесечен срок.** От тях- 222 са със съдебен акт по същество и 5 са прекратени. Висящи по горепосочените причини в края на периода са останали 9 дела.

През 2013 г. са постановени присъди и актове със сила на присъда по 167 дела .

88% от свършените НОХД са приключени с присъди.

	НОХД/НАХД	НЧД
Съотношение несвършени/свършени дела	1: 4,6	1:19,5
Брой обжалвани/протестирани дела	69	56

Резултати от въззивна и касационна проверка:	отменени	8	4
	потвърдени	20	54

От общо прекратените **75 НОХД и НАХД** (при 110 за 2012г., 127 за 2011г. и 96 за 2010г.), в 40 от случаите се касае за образувани дела по споразумения (при 37 за 2012г., 53 за 2011г. и 48 за 2010г.), а по други 14 дела е одобрено споразумение в съдебното производство (при 34 за 2012г., толкова и за 2011г. и 20 за 2010г.).

Най-голям е броят на решенията по същество с присъда дела за престъпления по **Глава XI** - Общопасни престъпления – **30**, **Глава II** - Престъпления против личността - **23**, **Глава VIII** - Престъпления против дейността на д.о.о.о – **12**, **Глава VII** - Престъпления против дейността финансовата, данъчна и осигурителните системи – **10**, **Глава VI** - Престъпления против стопанството - **5**, **Глава V** - Престъпления против собствеността – **3**.

За сравнение :През 2012г. най-голям е броят на решенията по същество с присъда дела за престъпления по глава VI - Престъпления против стопанството - 35, глава XI - Общопасни престъпления – 20, глава II - Престъпления против личността - 17, глава VIII - Престъпления против дейността на д.о.о.о -10, глава V - Престъпления против собствеността - 9, глава VII - Престъпления против дейността финансовата, данъчна и осигурителните системи – 6.

През 2011г. Най-голям е броят на решенията по същество с присъда дела за престъпления по глава VI - Престъпления против стопанството - 61, глава VIII - Престъпления против дейността на д.о.о.о -15, глава II - Престъпления против личността - 14, глава V - Престъпления против собствеността - 13, следват престъпления по глава XI - Общопасни престъпления – 9, глава VII - Престъпления против дейността финансовата, данъчна и осигурителните системи – 7.

През 2010г. най-голям е броят на решенията по същество с присъда дела за престъпления по глава VI - Престъпления против стопанството - 51 и престъпления по глава XI - Общопасни престъпления- 19. Следват глава II-Престъпления против личността - 14, глава V - Престъпления против собствеността - 14, глава VIII - Престъпления против дейността на д.о.о.о - 11.

Нарасналият брой на решенията по същество с присъда дела за престъпления по **Глава XI** - Общопасни престъпления, се явява закономерна последица от законодателните изменения в НПК – ДВ бр.60/12 год., в сила от 8.09.12 год., които изключиха възможността за решаване на делото със споразумение и за всяко друго престъпление, извън посочените в чл. 381 ал.2 от НПК, с което е причинена смърт. Така въведената законова забрана, по същество обуслови делата за престъпления по транспорта, които неизменно през годините поддържат един висок процент, да бъдат разглеждани по внесени в съда обвинителни актове, вместо със споразумение, каквато бе тенденцията през миналите години.

През отчетната година са постановени **73 осъдителни присъди, 9 оправдателни присъди.**

Одобрени по реда на чл.382 и чл. 384 НПК са **54 споразумения.** Освобождаване от наказателна отговорност, с налагане на административно наказание по **чл.78а НК е постановено по 9 дела.**

Влезлите в сила присъди през годината са 134 по НОХД и 8 по НАХД.

Относителният дял на осъдителните присъди и одобрени споразумения(общо 127) спрямо внесените прокурорски актове(общо 191 - 150 ОА и 41 споразумения) по видове престъпление е 66 %.

1.5Оправдателни присъди

През 2013г. БОС е постановил **9 оправдателни присъди** (по НОХД 1179/2012, по НОХД 892/2012г., по НОХД 382/2012, по НОХД 1191/2012, по НОХД № 845/2012, по НОХД 565/2012, по НОХД 133/2013, по НОХД 252/2013 и НОХД 867/2013). Само две оправдателни присъди са влезли в сила.

Оправдани са 10 лица по 9 дела, по 4 присъди има въззивни жалби, по една- въззивна жалба и протест от прокуратура, а 4 оправдателни присъди са протестирани от прокуратурата.

Причините за постановяване на оправдателни присъди остават същите, както сме констатирани и в предходния отчетен период, а именно обобщени в групи, това са:

1. Събраните по делото доказателства и установената въз основа на тях фактическа обстановка не водят до извод за осъществен състав на престъплението- несъставомерност.

2. Недоказаност на обвинението, включително по отношение на авторството на престъплението.

Излизайки извън рамките на това обобщаване, самостоятелният анализ на разгледаните в съда дела сочи, че по големия процент оправдателни присъди е резултат основно на допълнително събраните доказателства във фазата на съдебно следствие. Установява се

тенденция пред първоинстанционния съд да се събират повече доказателства от наличните в досъдебното производство, което закономерно в много от случаите обуславя теза, различна от обвинителната. Непълнотата на доказателствената съвкупност от досъдебното производство, макар и обяснявана с кратките процесуални срокове на разследване, сочи също на недостатъчен професионализъм на разследващите органи, включително слабо ръководство, упражнявано от прокурорите върху разследването.

1.6.Върнати за доразследване дела

Делата върнати за доразследване са **18**, от които 16 НОХД и 2 НАХД.

Констатира се през отчетния период намаляване на върнатите дела на прокурора, а именно с 6 по-малко от предходната година. През предходните три години върнатите на прокурора дела са съответно : през 2012г. - 24, през 2011г. – 25.

Констатираното намаляване броя на делата върнати за доразследване, логично следва цифрата на постъпилите и образувани в БОС дела, която бележи съществен спад , в сравнение с 2012г. и 2011 г. Сравнението ни дава повод да отбележим, че в процентно съотношение на практика няма съществена промяна в показателя за върнатите на прокурора дела. Т.е. не може да се направи извод, че върнатите за доразследване дела са по-малко.

В 13 от случаите, съдията докладчик е упражнил правомощията си по чл. 249 ал.1 вр. чл.248 ал.2 т.3 от НПК да върне делото от разпоредително заседание, а в 5 от случаите делото е било върнато на прокурора по реда на чл. 288 от НПК.

Показателен за стриктното спазване от страна на съдиите в БОС на задължителните указания, дадени в ТР №2/02г. на ОСНК на ВКС е факта, че от общо 13 разпореждания на съдите докладчици, постановени по реда на чл. 249 ал.1 вр. чл.248 ал.2 т.3 от НПК , само едно от тях е било атакувано от прокурор и съответно, същото е било потвърдено от БАС.

От върнатите за доразследване 18 дела, едва по 5 са отстранени посочените от съда пороци и са внесени отново в съда (28%)- 3 в рамките на един месец, 2 в период над два месеца. Последните цифри потвърждават извода, че пропуските са били достатъчно сериозни, за да не могат да се отстранят в разумен срок. Приключили са производствата по две дела (образувани през 2013г.).

През отчетната година отново се констатира наличието на дела, които са връщани на прокурор по два пъти - НОХД 489/2013г. и 547/2013г., който факт несъмнено буди тревога.

Основанията за връщане на делата за доразследване отново ще се обобщят в повтарящите се от предходни години съществени процесуални нарушения в досъдебното производство, довели до съществено ограничаване процесуалните права на подсъдимия или на пострадалия, в това число и пороци на внесения обвинителен акт, като :

-констатирани противоречия между обстоятелствената част и диспозитива на обвинителния акт, отнасящи се до съставомерните признаци на деянието и участието на обвиняемия в него;

-непосочване в обстоятелствената част на обвинителния акт на фактите, обуславящи съставомерността на деянието и участието на обвиняемия в осъществяването му, като тук се включва и липсата на конкретизация относно времето, мястото и начина на извършване на деянието;

-констатирани противоречия между фактическото описание на престъплението и правната му квалификация;

-нарушаване правото на защита на обвиняемото лице при провеждане на задочно производство при отсъствие на законовите предпоставки;

Данните от анализа на върнатите за доразследване дела през годината сочат, че в преобладаващите случаи основанията за връщане са съсредоточени върху процесуалната неиздържаност на обвинителния акт. Основният дефицит е съществени непълноти в обвинителния акт, които го правят негоден да изпълни обвинителната си функция. Констатирани са слабости в излагането на фактическото обвинение и противоречие на същото с диспозитивната част на обвинителния акт. Касае се за процесуални нарушения, които неотменно са възприемани, че накърняват правото на защита на обвиняемите лица, поради невъзможността им да разберат в какво са обвинени. Тези пропуски са неотстраними в съдебната фаза на процеса и поради това с оглед и на характера им, съставляват съществени процесуални нарушения.

При повторното внасяне в съда на обвинителния акт, делото се разпределя на първоначалния съдия-докладчик, съгласно действащата към отчетния период разпоредба на чл.89, ал.7 от Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища, обн.ДВ, бр.66 от 18.08.2009г., утвърдените Вътрешни правила и административна заповед/ нова нормативна уредба - чл. 76 ал.8 от Правилника за администрацията в съдилищата – обн. ДВ, бр.8/28.01.2014 год./.

Макар и при ясни по закон и тълкувателна практика критерии за процесуална незаконосъобразност на действията на органите по разследване, съдиите от отделението търсят поводи да дискутират и анализират причините за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на прокурора. Стремещт е за преодоляване на пропуските, които се допускат и от страна на прокуратурата в подготовката на обвинителните актове, от гледна точка на нормативните предписания на процесуалния закон, както и засилване на контрола от страна на наблюдаващия прокурор върху разследването.

1.7. Наказана престъпност

Общо са осъдени 161 лица, а 10 подсъдими са оправдани.

Наказания „лишаване от свобода” от 10г. до 30г. са били наложени на 8 лица, като 7 са осъдени за убийство и един за кражба. На „лишаване от свобода” над 3 до 10г. са осъдени 23 подсъдими. На 127 лица са били наложени наказания „лишаване от свобода” до 3 години, като за 96 от тях е приложен института на условното осъждане и изтърпяването на наказанието е отложено за определен изпитателен срок.

Наказана престъпност и брой осъдени лица в тригодишния период:

Наложени наказания	2013	2012	2011
Лишени от свобода <i>до 3 години</i>	127	125	129
От тях условно	96	79	87
Лишаване от свобода <i>от 3-10 години</i>	23	28	29
Лишаване от свобода <i>от 10-30 години</i>	8	3	5
Доживотен затвор	0	0	1
Доживотен затвор без право на замяна	0	0	0
Други	3	18	22

През 2013г. няма осъдени непълнолетни лица

За сравнение : През 2012г. са осъдени 174 лица, няма осъдени непълнолетни и 14 са оправдани. През 2011г. от осъдените 186 лица, няма осъдени непълнолетни и 3 са оправдани. През 2010г. от осъдените 148 лица, един е непълнолетен, а 5 са оправдани.

Отново най-голям е дялът на осъдените лица на „лишаване от свобода” до 3 години -127 лица, като се е увеличил с 2% в сравнение с 2012г. когато са били 125 лица, с 2% е намалял в сравнение с 2011г. когато са били 129 човека и се е увеличил с 20% в сравнение с 2010г. – 106 лица. През отчетната година не е налагано наказанието “доживотен затвор без право на замяна”, както през предходните три години.

През 2013 броят на осъдените за грабеж е 14. През 2012 – 32, през 2011г- 22 и 25 през 2010г.

Голям е броят на осъдените лица по гл.ХІ - за престъпление по чл 343 ал.1, б."в" и чл.343, ал.3,б."б" и ал.4 от НК - общо 23, през 2012 са били 21, през 2011 - 23

Най-голям е броят на осъдените по чл. 354а, б и 354в ал. 2-4 НК – 32, през 2012 – 22, а през 2011г. – 20 и престъпления против паричната и кредитната система чл. 243 – 250 НК - 21 при 23 през 2012г. и 27 през 2011г.

Осъдените лица за убийство по чл.115-118 НК са 9 (7 през 2012, 5 са били през 2011г.), на 7 от които е наложено наказанието “лишаване от свобода над 10 до 30 години”. За опит за убийство 4 лица, през 2012 също са били 4, а през 2011 и 2010 няма осъдено лице.

За причиняване на смърт по непредпазливост, квалифицирано като престъпление по чл.123 НК- 6 лица, през 2012 - 3 лица, толкова и през 2011г.

1.8. Инстанционен контрол

През 2013г. са обжалвани и протестирани 69 НОХД и НАХД и 56 НЧД

През 2012г. са обжалвани и протестирани 69 НОХД и НАХД и 71 НЧД

През 2011г. са обжалвани и протестирани 57 НОХД и НАХД и 124 НЧД.

➤ **Резултати от въззивна проверка**

НОХ и НАХД	2013	2012	2011	2010
Отменени	4	4	3	2
Потвърдени	20	29	23	10
Изменени	4	7	9	13

Отменените са актовете по 4 наказателни дела от общ характер:

НОХД 845/2012 (съдия С. Събев), НОХД 1149/2012 (съдия Д.Марков), НОХД 565/2012 (съдия Ст.Стойков) и НОХД 1275/2012 (съдия М.Мелконян) присъдата е отменена и върната за ново разглеждане.

Изменени са били 4 акта по НОХД : НОХД 425/2013 (съдия Катя Господинова), НОХД 524/2013 (съдия Пл.Синков), НОХД 856/11 (съдия Цв.Попова) и НОХД 114/2012 (съдия Я.Гайдурлиев)

При изменените присъди, в повечето случаи, е намален размера на наложеното наказание „лишаване от свобода”.

➤ **Резултати от касационна проверка**

През 2013г. са потвърдени присъдите по 9 дела; по 4 дела са отменени и по 10 дела са изменени, едно от които- в гражданската част.

Потвърдените през 2012г.са също 9, изменени са 4 дела, няма отменени.

През 2011г. са били потвърдени от касационна инстанция съдебните актове по 5 дела, изменени са били по 7 дела и няма отменени.

Данните сочат на запазване на относителния дял на обжалваните и протестираните дела. Запазва се и съотношението на обжалваните дела към общо подлежащите на обжалване, което означава, че влизането в сила на първоинстанционния акт на съда поради необжалване и протестиране в най- висша степен удовлетворява интересите на правосъдието. Сравнително малкия брой обжалвани дела се дължи на обстоятелството, че и през изминалата година голяма част от делата се решават със споразумение, както и по реда на съкратеното съдебно следствие.

При една от отменените присъди се касае за допуснатата от съда техническа грешка, която в наказателния процес не може да бъде отстранена по реда, предвиден в гражданския процес за поправка на очевидна фактическа грешка.

При по-голямата част от изменените присъди, е намален размера на наложеното наказание „лишаване от свобода”.

Важното е при отчитане на инстанционния контрол, че дейността на първоинстанционният окръжен съд става успешна процесуална и материалноправна предпоставка за срочен и ефективен качествен институционален контрол .

Изнесените по-горе резултати от въззивната и касационна инстанция дават основание за положителна оценка на работата на окръжните съдии от наказателно отделение. Данните, съпоставени с предходни години, налагат извод за устойчивост в качеството на работа.

Доколкото има изолирани случаи на спорна от правна гледна точка преценка, то тя се дължи на лични пропуски и не отразява като цяло слабости в работата на съда.

От всичко изложено като статистика, данни и обобщение следва извода, че съдът не е бил затруднен да разгледа и да се произнесе с присъда по никоя група дела, внесени от прокуратурата. В този смисъл съдът е действал еднакво, независимо от характера и вида на обвинението .

Следва да се посочи, че се забелязва спад в личната натовареност на наказателните съдии като закономерна последица от намаления брой на постъпилите в съда наказателни дела. Същевременно обаче, отчитайки обстоятелството, че тенденцията е към усложняване на делата като правна природа, доказателствена съвкупност и множество на участниците в процеса, можем да заключим, че посочените показатели в голяма степен компенсират количественото изражение на натоварването.

Констатираната фактическа и правна усложненост на делата, които се внасят за разглеждане в съда се явява логична закономерност от процесите в обществото ни.

Политическите и икономически промени в страната ни пораждат уникална ситуация, в

която се развиват криминогенни фактори, обуславящи високата конвенционална, икономическа и организирана престъпност. Информационните технологии на съвременния свят поражда отношения, чиято динамика не може да бъде обхваната адекватно от обществените регулатори. Наблюдаваните се тенденции несъмнено създават предпоставка за усложнена структура на престъпността у нас. Това от своя страна изисква адекватна подготовка на магистратите, а също и на органите на досъдебното производство, чиято дейност по събиране на доказателства обезпечават до голяма степен изхода на делото в съдебната му фаза.

Като последица от усложнената структура на престъпността, разследването по тези дела е затруднено и продължително във времето. Поддържа се тенденцията към увеличаване продължителността на наказателното производство в неговата съдебна фаза, предпоставено от недоброто качество на воденото разследване.

Сред причините, водещи до забавяне на съдебното производство следва да бъде посочена и неизменната такава, многократно отчитана през годините, а именно нередовното призоваване на свидетели и подсъдими. Можем обаче да отбележим, че случаите на нередовно призоваване, станало причина за отлагане на дело, са все по-изолирани, в сравнение с данните от предходни години. Все по-активно от страна на съдиите се използва процесуалния инструментариум за осигуряване присъствието на подсъдими и свидетели.

За поредна година като причина за удължаване на съдебния процес се появява невъзможността да бъдат осигурени вещи лица от съответната специалност за изготвяне на назначени експертизи. Този проблем е най-осезаем при назначаване на съдебно-медицински експертизи.

Срокът, в рамките на който се определя нова дата за разглеждане на отложено дело, често пъти стои в зависимост от ангажираността на защитниците по други дела, което налага съобразяване, респ. рефлектира върху продължителността на процеса. Основно този проблем се появява по дела с множество подсъдими.

Следната таблица показва движението на делата и наблюдаваните в доклада съотношения :

Вид дела по глави и чл. от НК	Постъпили дела		Свършени дела		
	общо	В т.ч. новообразувани	решени по същество с присъда	прекратени	в т.ч. по споразумение

	2013	2012	2011	2013	2012	2011	2013	2012	2011	2013	2012	2011	2013	2012	2011
ГЛ. I ПРЕСТЪПЛЕНИЯ П/В РЕПУБЛИКАТА	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ГЛ. II ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА	36	39	36	22	25	30	23	17	13	5	8	9	1	3	2
в т.ч. убийства довършени - чл. 115 - 118 НК	10	10	11	7	7	10	8	7	6	2	0	2	0	0	0
убийства опити - чл. 115-118 НК	7	5	4	6	2	4	4	3	0	0	1	1	0	0	0
причин.смърт по непредпазливост – чл.123 НК	6	11	8	2	6	6	5	3	1	0	4	2	0	1	2
отвлечане на лица- чл.142 от НК	5	7	3	3	5	3	1	2	1	2	3	1	0	2	0
блудство - чл.149, ал.5 от НК	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Изнасилване - чл. 152 ал.4 НК	0	0	3	0	0	2	0	0	1	0	0	2	0	0	0
ГЛ.V ПРЕСТЪПЛ.ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА	25	39	44	22	29	42	3	9	13	12	27	21	9	20	15
грабеж - чл. 199 НК	16	23	25	14	19	24	2	5	6	9	16	15	9	15	13
присвояване - чл. 203, 206 ал.4 НК	4	2	5	4	2	4	0	0	3	1	2	2	0	0	0
изнудване/ рекет/ чл.213а ал.3 и 4, чл.214 ал.2	2	8	7	1	2	7	0	2	1	2	5	0	0	3	0
ГЛ. VI ПРЕСТЪПЛ. ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО	29	44	104	24	38	84	5	13	61	23	26	30	20	19	23
контрабанда на нарк. в-ва – чл. 242 ал. 2 и 3 НК	4	3	6	4	3	5	0	1	0	4	2	6	3	1	5
прест.п/в паричната и кредит.с-ма чл.243-250НК	23	59	96	19	46	78	4	34	59	18	19	24	16	11	17
ГЛ. VII П-Я П-В ФИН.ДАНЪЧ. И ОСИГ. С-МИ	17	17	17	10	12	14	10	6	7	2	4	5	1	3	1

в т.ч. чл. 253 ал.4 НК	0	1	2	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0
укрив./непл.данъчни задължения-чл.255-257 НК	12	10	13	8	7	11	8	5	6	1	1	4	0	0	1
ГЛ. VIII ПРЕСТ.П-В ДЕЙНОСТТА НА Д.О.О.О	18	22	18	13	22	16	12	10	15	4	7	3	1	2	1
в т.ч.:пр.по служба с цел облага-чл.282-283аНК	6	4	2	5	4	1	3	0	2	2	3	0	0	0	0
пасивен подкуп на мест.дл.лице-чл.301-303 НК	2	4	0	0	4	0	2	1	0	0	1	0	0	0	0
акт. подкуп на мест.дл.лице-чл.304,ал1 и 2 НК	5	4	10	3	4	10	5	1	8	0	1	2	0	0	0
акт. подкуп на мест.дл.л.отг.служ.пол.-чл.304аНК	2	8	4	2	8	3	2	8	4	0	0	0	0	0	0
ГЛ.IX ДОКУМ. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ чл.308-319е	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
ГЛ. IXA КОМП. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ чл.319а-319е	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
чл. 321, 321а НК	1	5	25	0	0	24	0	1	1	1	3	19	1	0	13
ГЛ. XI ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	64	60	53	56	53	51	30	20	9	26	32	38	22	23	30
в т.ч. палеж - чл. 330 ал.2 и 3 НК	1	1	2	1	1	2	0	1	2	0	0	0	0	0	0
смърт и телесна повреда в трансп.-чл. 342 НК	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
прич. смърт в транспорта – чл. 343 ал.1"в"	22	26	26	17	21	25	19	12	4	2	9	17	0	7	14
смърт в трансп.в пияно с-е-чл.343 ал.3"б" и ал.4	5	4	5	4	4	5	4	3	1	0	0	4	0	0	3
чл. 354а,б и чл.354в ал.2-4 НК	28	23	20	28	22	19	2	1	2	22	22	17	21	15	13
Общ брой	19	22	29	14	18	26	83	76	11	73	10	12	54	71	85

		1	7	7	8	1	1			9		8	5				
--	--	---	---	---	---	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	--	--

1.9. Дела с значим обществен интерес

Делата, предизвикващи особен обществен интерес обикновено са за престъпления, които в най-голяма степен засягат обществените отношения, или са извършени от публични личности, чието поведение фокусира общественото внимание. Не винаги обаче утвърденият в практиката критерий фактическа и правна сложност има своя еквивалент в обществената значимост.

Във връзка с отчитането на делата със значим обществен интерес, до 5-то число на всеки месец продължават да се изпращат във ВСС данни за същите. Следи се и общественият отзвук по тези дела. Отчита се натовареността на магистратите, разглеждащи такива дела.

Със същата сила от предходни години, ще повторим, че професионалните предизвикателства пред съдията от правно естество не винаги съвпадат със значимостта, която обществото или отделни негови представители придават на едно дело. Съдията не бива да бъде повлиян от друго внимание, освен вниманието към фактите и правото. Затова нашето общо виждане по този раздел е обсъждане на делата на плоскостта на отчетността в контекста на всички останали дела.

Една от основните цели, която се поставя пред съдилищата, е решаването на наказателните дела в разумен срок и преодоляване слабостите и недостатъците, допускани както във фазата на досъдебното производство, така и в хода на съдебното следствие.

При разглеждане на който и да било вид дела, съдът по-скоро следва да се стреми да достига собствените си стандарти за добро правосъдие, без да допуска продължително забавяне, необосновани отлагания, които поставят под съмнение всеобщото приложение на принципите за равенство на гражданите пред закона, разкриване на обективната истина и независимостта на съда.

Ако се абстрахираме от оценките за нас, щедро раздавани в средствата за масова информация, професионалният ни интерес следва да бъде насочен към собствената ни практика и правото в контекста на осъвременяване на правната рамка, предвидена в наказателните закони. Професионалните въпроси, които следва да ни занимават обаче не изолират и тези, поставени на плоскостта на етиката и морала, медийното влияние над съда от страна на участници в процеса, случаите на непремерени лични позиции в чисто професионалната дейност и пр.

Съдът не винаги успешно, но във всички случаи се стреми да диференцира наказанията като анализира цялостната обстановка, воден от принципа, че две еднакви дела няма.

Дебата в обществото по въпросите възможно ли е едно наказание, определено в рамките на закона да бъде неморално, как се отразява личността на подсъдимия на преценката на съда за неговата обществена опасност продължава.

Съдът не допусна ограничение от какъвто и да характер над публичността, медийното отразяване, отчетността пред отговорните институции на съдебната власт и обществото.

За съжаление, обществото не само, че не се трогва от бързината и срочността при администриране и решаване на делата, а обществената преценка отново бе засилена критична към съда, като се постави сериозно под съмнение ефективността на правосъдието по критерия „с цялата строгост на закона”.

2. ВЪЗЗИВНО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ

2.1. Постъпление на въззивни наказателни дела

Брой разгледани дела.

Към 01.01.2013г. несвършени са били 55 ВНОХД, ВНЧХД, ВНАХД, образувани в края на 2012г., както и 19 ВНЧД от същия период.

През отчетната 2013 година в Окръжен съд Бургас са постъпили за разглеждане **475 въззивни наказателни дела**, от които 258 въззивни наказателни дела от общ характер и 217 частни наказателни дела. Близо 1/5 - 101 дела от този вид са постъпили през последното тримесечие на отчетната година.

Дейността на съда по тези дела е пряко обусловена от дейността на районните съдилища, където голяма част от делата приключват със споразумение или по реда на съкратеното съдебно следствие- фактор, обуславящ снижаване броя на обжалваните присъди през последните няколко години, респективно образуваните въззивни наказателни дела пред Окръжния съд. Същевременно, прави впечатление, че делата с фактическа и правна сложност поддържат един сравнително постоянен процент, което до известна степен компенсира пониския брой на постъпилите в БОС ВНОХ дела. За въззивна проверка в Окръжния съд идват основно делата с фактическа и правна сложност, както и такива с противоречиви още от досъдебното производство доказателства, които не са позволили приключването им по някой от диференцираните процедури. Тези дела са еднакво сложни за решаване и от съдиите в Окръжния съд, често по тях се налага провеждането на ново съдебно следствие и събиране на допълнителни доказателства.

Най-много дела са образувани по жалби и протести против първоинстанционните актове на РС-Бургас (130), РС-Несебър (35), РС Поморие (32), РС-Карнобат (18), РС – Средец

(13) и РС-Царево (11). По жалби са образувани 190 дела, а по протести на прокуратурата- 68 дела.

През 2013г. са разгледани общо **е 313 въззивни дела** (през 2012 - 348, през 2011г. също 348) и 236 ВНЧД (296 за 2012г., 250 за 2011г.)

2.2. Свършени дела - анализ по видове

Относителните резултати от дейността на съдиите по ВНОХД, ВНЧХД, ВНАХД и ВНЧД, се илюстрират в следната таблица :

Вид дело	ВНОХ, ВНАХД	ВНЧХД, ВНЧД
Брой дела за разгл.към 31.12.2013	313	236
Относителен дял на свърш.дела към делата за разгл.	90%	96%
Несв. Дела към 31.12.2013 г.	30	9
Съотношение на несв.към свърш.дела	1:9.4	1:25.2
Брой обж. и протест. Дела	11	0
Резултати от касационна проверка		
	Отменени	0
	Потвърдени	6

За сравнение- 2012г

Вид дело	ВНОХ, ВНАХД	ВНЧХД, ВНЧД
Брой дела за разгл.към 31.12.2012	348	296
Относителен дял на свърш.дела към делата за разгл.	84%	94%
Несв. Дела към 31.12.2012 г.	55	19
Съотношение на несв.към свърш.дела	1:5,3	1:14,58
Брой обж. и протест. Дела	9	4

Резултати от касационна проверка		
Отменени	0	0
Потвърдени	3	0

За сравнение- 2011г. :

Вид дело	ВНОХ, ВНАХД	ВНЧХД, ВНЧД
Брой дела за разгл.към 31.12.2011	348	250
Относителен дял на свърш.дела към делата за разгл.	77%	90%
Несв. Дела към 31.12.2011 г.	79	24
Съотношение на несв.към свърш.дела	1:3,4	1:9,4
Брой обж. и протест. Дела	6	0
Резултати от касационна проверка		
Отменени	0	0
Потвърдени	2	0

Свършените през 2013г. ВНОХД, ВНЧХД и ВНАХД са **283**, които представляват 90% от всички разгледани дела и 110% от постъпилите.

През отчетната година процентът на приключилите в тримесечния срок дела е висок. От общо свършените второинстанционни наказателни дела, в тримесечен срок са приключени 218, или **77 %**. Този показател сочи на една добра тенденция към увеличаване сročността на въззивното производство, предвид данните от предходни години, които ще бъдат споменати по-долу. Демонстрирайки разумна критичност обаче, можем да признаем, че постижими се явяват и по-добри резултати за сročност, предвид цялостната картина на постъплението на въззивни дела през отчетната година.

Останалите висящи в края на отчетния период са 30 дела и представляват постъпилите за последните три месеца дела, които по обективни причини не могат да приключат до 31.12.2013г.

За сравнение: През 2012г. са приключени в тримесечен срок 71%, през 2011г. са приключени в тримесечен срок 61 %.

Приключили в тримесечния срок ВЧНД са **93%** (при дела за разглеждане 236 ВЧНД). При 92% за 2012г. (при дела за разглеждане 296 ВЧНД), 88% за 2011г. (при дела за разглеждане 250 ВЧНД)

Статистиката сочи на сравнително висок процент разгледани дела –ВНОХД, ВНАХД и ВНЧХД в рамките до 3 месеца, като изключенията се отнасят до дела, отлагани поради невявяване на страните, както и такива, по които въззивната инстанция провежда съдебно следствие - събиране на нови доказателства по инициатива на страните или служебно от съда, с оглед правилното решаване на делото.

Тримесечният срок, в рамките на който делото се разглежда от въззивната инстанция следва да бъде преценен като разумен, с оглед заложените критерии за разглеждане на делата и Европейските практики. Макар и при оптимизирана система на дейността по обработка и насрочване на делата, времето от първата дата на насрочване до постановяване акта на съда е обвързано с множество фактори. Един от тях е натовареността на съдиите и организацията на работата създадена във въззивните състави и в частност -обявени по график 2 заседателни дни за всеки въззивен състав в рамките на един месец. Не следва да се пренебрегват и причините, обуславящи отлагане на делата, които в преобладаващите случаи не се дължат на лоша организация на съдията, а са сведени до законови предпоставки. Дори и при еднократно отлагане на делото, което е насрочено в законовия двумесечен срок, няма как да се избегне надхвърляне на разумния тримесечен срок за неговото разглеждане. Както беше посочено по-горе, постъплението на ВНОХД, ВНАХД и ВНЧХД към края на отчетния период е било по-интензивно, поради което са отчетени като висящи 30 дела и в процентно съотношение те представляват разликата до параметрите на показателя за приключили дела. В този смисъл, по напълно обективни причини, делът на неприключилите дела не е значителен.

Анализирайки причините, довели до разглеждане на въззивните дела в срок над три месеца, за които законът регламентира провеждане на открито съдебно заседание, от гледна точка на възможностите за съкращаване на този срок, обобщено можем да ги представим по следния начин:

-отлагане на делото по молба на страните, поради наличие на уважителни причини

-не достатъчно добро запознаване от докладчика с делото преди неговото насрочване, което в много случаи води до пропуски при определяне на лицата, които следва да вземат участие във въззивното производство. Това автоматично води до отлагане на делото, поради непризоваване на заинтересована страна.

-несвоевременна, респ. непълна проверка на редовността на върнатите призовки към датата на насрочено съдебно заседание, което пречатства използването на всички способности по чл. 178-182 от НПК за призоваване.

-отлагане на делото в срок над един месец

-попълване на доказателствената съвкупност с нови доказателствени източници, с оглед правилното решаване на делото

Убедено можем да заключим, че предприетите от предходната година мерки за редуциране на сроковете за разглеждане на въззивните дела, са дали своя положителен резултат. Организираната по-стриктна подготовка на съдебното заседание от гледна точка на координацията в дейността на секретаря и съдията докладчик, доведе до съществено намаляване на случаите, в които делата се отлагат поради пропуски в призоваването на заинтересованите страни. Отчита се на следващо място и намаляване на случаите, в които делата се отлагат за срок по-голям от един месец / извън тези, при които са налице обективни предпоставки за това/. Това указва на една по активна позиция на председателите на въззивните състави, както и на самите членове, която е насочена към преодоляване на порочни практики.

- **Брой решени дела по същество - анализ по видове и структура**
- **Брой отменени /брой изменени, брой потвърдени решения на районните съдилища:**

През изминалата година по същество са решени 275 ВНОХД, ВНЧХД и ВНАХД и 222 ВНЧД.

По 184(67%) решени по същество въззивни дела, присъдите на първоинстанционните съдилища са потвърдени (при 174 – 64% за 2012г., при 154 – 62% за 2011г.). Запазената тенденция в трите отминали години сочи за повишено качество в работата на районните съдии. В процентно отношение, потвърдените присъди спрямо всички решени въззивни наказателни дела е най- висок за БРС – 70% (при 65% за 2012г. и 59% за 2011г.), следван от СрРС -69% (при 50% за 2012г.и 70% за 2011г.), КРС 68% (при 47% за 2012г. и 45% за 2011г.), ПРС – 61% (при 62% за 2012г. и 47% за 2011г.), НРС – 59% (при 77% за 2012г. и 64% за 2011г.), АРС – 40% (при 35% за 2012г. и 53% за 2011г.).

При сравнителния анализ на резултатите при ВНОХ, ВНЧХД и ВНАХД за трите наблюдавани години, се констатира, че потвърдените съдебни актове- 184 броя са повече в сравнение с предходните две години (2012 – 174 и 2011г. - 154,).

Окръжен съд- Бургас е изменил 50 присъди на районните съдилища, което е 18 % от разгледаните и свършени дела. В 14 случая (при 24 за 2012г. и 18 за 2011г.) наказанието е намалено, по 4 дела наказанието е увеличено (през 2012г. няма дела, за които наказанието да е увеличено, през 2011г. са 3 дела). Броят на изменените присъди е 32 (през 2012 е бил 40, а през 2011г. 38). Сред изменените присъди основно място заемат тези, с промени в

наказателната част – 27 бр.(10% от всички свършени) при 36 бр. (12%) за 2012г. и 30 бр. (11,2%) за 2011г. По 5 от делата БОС е изменил присъдата в гражданско-осъдителната ѝ част.

По 22 (20 за 2012г. и 23 за 2011г.) дела присъдите са били отменени изцяло и делата върнати за ново разглеждане, поради допуснати неотстраними от въззивната инстанция съществени процесуални нарушения. Като проблем може да се отчете и неадекватната на натоварването кадрова политика, независеща и въпреки предприетите от председателите на районните съдилища мерки в тази насока. На моменти, натоварването на районните съдии надхвърля нормалните граници на поносимост, поради което се допускат и грешки.

Прекратени са били общо 13 въззивни наказателни дела, в т.ч.8 ВНОХД, ВНЧХД, и ВНАХД, като по едно от делата подсъдимите и тъжители са се спогодили по чл.24, ал.3 от НПК. 12 дела са били прекратени по други причини, в т.ч. и поради нередовности или оттегляне на жалбите и протестите по тях (35 са били през 2012г. в т.ч.20 ВНОХД, ВНЧХД, и ВНАХД като по 3 от делата подсъдимите и тъжители са се спогодили по чл.24, ал.3 от НПК. 14 дела са били прекратени по други причини. През 2011г. са били прекратени 24 въззивни наказателни дела, в т.ч.19 ВНОХД, ВНЧХД, и ВНАХД, като по 5 от делата подсъдимите и тъжители са се спогодили по чл.24, ал.3 от НПК. 19 дела са били прекратени по други причини).

2.3.Брой обжалвани и протестирани въззивни производства, резултати от касационна проверка.

От общо решените през 2013г. 283 дела, обжалвани са били съдебните актове по 11 (8 ВНОХД и 3 ВНЧХД), при 9 през 2012г. и 6 бр. за 2011г. През 2013г. не са обжалвани ВЧНД.

От обжалваните дела, по 6 (ВНОХД 19/2013, 44/2013, 58/2013, 1/2013, 724/2012, ВНЧХД 1183/2012, 88/2013, 50/2013) присъдата е потвърдена.

2.4. Натовареност на съдиите от Наказателно отделение през 2013г.

Съдиите от наказателно отделение, разглеждащи първоинстанционни и въззивни наказателни дела са били реално натоварени, както следва:

- **Спрямо постъпилите дела – 6,84 дела/месец**
- **Спрямо разгледаните дела – 7,66 дела/месец**
- **Спрямо свършените дела- 7,08 дела/месец**

Тези показатели са изчислени на база реално работили наказателни съди през годината, без СРС.

Отчетността по отношение на натовареността на съдиите и съдилищата винаги е търпяла критики, защото от една страна не отчита действителната натовареност, от друга-цифрите една към друга не дават реалната картина на натовареността.

Действителната натовареност показва средно за двете инстанции по 101 дела за разглеждане на месец и по 94 решени.

2.5.Проблеми. Изводи

➤ Проверка от ИВСС

През отчетната година в Окръжен съд-Бургас бе извършена комплексна планова проверка от Инспектората към ВСС, обхващаща периода 01.01.2011 год. до 31.12.2012 год. Проверката бе извършена в срока от 27.05.2013 год. – 31.05.2013 год.

В акта от проверката, като констатации бяха посочени някои слабости в работата на съдиите, в каквата насока бяха дадени и съответните препоръки за отстраняването им. Отразени бяха в доклада следните, възприети от проверяващите като съществени пропуски, а именно:

- по някои от делата не се изготвя от съдията докладчик разпореждане за предаване обвиняемия на съд или изготвеното такова е непълно, съобразно изискванията на чл.256 ал.1 от НПК;

- неправилно възпроизвеждане в диспозитива на присъдите, имащи за предмет транспортни престъпления на цялото съдържание на нарушеното правило за движение от ЗДвП, вместо изписване само на цифровата номерация на разпоредбата;

- порочна практика на съдиите да постановяват протоколни определения, съдържащи отрицателни диспозитиви;

Констатирано бе също, че по някои от делата се наблюдава забавено привеждане в изпълнение на влезли в сила присъди - последица от несвоевременно изготвяне мотивите на съдебния акт и по други причини, касаещи дейността на деловодителите.

Сред изводите, застъпени в акта от ревизията бяха посочени и такива, отнасящи се до неправилно приложение на материалния закон по конкретни дела, актовете по които са влезли в сила след инстанционна проверка.

Анализирайки констатациите от проверката, на проведено общо събрание на съдиите от отделението, бяха набелязани конкретни мерки за преодоляване на посочените слабости.

Същевременно, бе изразено остро несъгласие от съдиите-докладчици по някои от цитираните в Акта дела относно изводите за неправилно приложение на закона, респ. за допуснати процесуални нарушения. На основание взето единодушно решение на съдиите от

отделението, бе изготвено общо възражение против Акта за резултатите от извършената планова проверка, което бе уважено в една част и съответно нанесени корекции в Акта.

Единствената обективна критика в доклада бе по отношение на сročността при изготвяне на съдебните актове, който порок в дейността на съдиите от това отделение към края на годината бе отстранен окончателно.

Следвайки набелязаните мерки в отделението, насочени към редуциране сроковете за разглеждане и произнасяне по делата в първа и втора инстанция, при последващата документална ревизия, възложена от ИВСС, бе отчетен положителен резултат за показателя „сročност при изготвяне на съдебните актове”.

Към 31.12. 2013г. се отчетоха едва няколко ненаписани съдебни акта (по изключително сложни дела, като напр. делото за Автомагистрала Тракия), които бяха изготвени в началото на следващата година, но в разумен срок.

Необходимо е да отбележим, че и през 2013 год. съдиите от наказателно отделение в БОС показаха активност и професионален подход при обсъждане на различни правни казуси, с произходящата от тях проблематика на фона на противоречивата съдебна практика. Обсъдени и изготвени бяха становища във връзка с приемането на ТР от Общото събрание на Наказателната колегия на ВКС, свързани с противоречивата практика на съдилищата и в частност :

-по някои въпроси, свързани с противоречивата практика на Специализирания наказателен съд и на Апелативния специализиран наказателен съд по приложението на § 9, ал.2 ПЗРЗИДНПК /ДВ, бр.13/2011г., изм. с ДВ, бр.61/2011г. и доп. ДВ, бр.19/2012г./ и § 17 ПЗРЗИДНПК /ДВ, бр.93/2011г. в сила от 01.01.2012г./ по отношение на прекратени от съдията-докладчик дела, по които съдебното производство е образувано по досъдебно производство, неприключило до 01.01.2012 година;

-по някои въпроси, свързани с противоречивата практика относно случаи, в които наложените на осъдените лица наказания пробация са заменени с наказание лишаване от свобода на основание чл.43а НК.

-относно установена разнородна практика на съдилищата, свързана с правилното присъждане на разнските в наказателното производство по дела от общ характер, направени на досъдебното производство

- по въпросите за тълкуването и приложението на закона- чл. 172б от НК

Активно бе участието на съдиите при обсъждане и обобщаване практиката на съдилищата от Апелативния район по проблемите в съдебните производства по внесени обвинителни актове, имащи за предмет престъпления по служба – общ състав на престъпленията по служба – чл. 282 от НК.

Наред с проявената активност на съдиите към уеднаквяване практиката на съда, по-голяма част от тях активно участват и в регионалните семинарите с наказателно-правна насоченост, финансирани от НИП на местно ниво.

Разбира се, споменатата дейност на съдиите от наказателната колегия не изчерпва инициативите през отчетната година, доколкото не по-малко важно е да се отчете и периодичното провеждане на събрания на колегията, имащи за предмет обсъждане на актуални противоречиви практики по приложението на НК и НПК, актуалните законодателни изменения и типичните за момента и съда проблеми.

Върховенството на закона, независима съдебна система и наличие на модерно и стабилно законодателство, което не е подложено на конюнктурни, непрекъснати и необмислени промени са главното условие за изграждане на съвременно демократично общество. Честата промяна на правилата не позволява сформирание на трайна и единна съдебна практика, която да е предвидима в процеса на приложение на закона, а това на свой ред поражда критики към работата на съдилищата. Данните, които съдилищата, и в частност Окръжен съд-Бургас, достигна, показват, че основната част от работата на съда отговаря на европейските стандарти, а по ефективност е съпоставима с тези на страните членки на ЕС. Съпоставени през последните няколко години, статистическите отчети дават отговор на очакванията към съда за бързина и ефективност. Несъмнено е, че преодолявайки недостатъците от гледна точка на бързината на съдебния процес, вниманието ни следва да бъде насочено към повишаване на качеството на правораздаване. Усилията ни следва да бъдат насочени към задълбочено проучване на делата от доказателствен аспект, което ще ни съсредоточи в хода на съдебното следствие към попълване на делото с необходимите доказателства, каквото задължение съдът има съгл.чл.107, ал.2 НПК. Под задълбочена предварителна подготовка обаче следва да се има предвид и осъвременяване на специализираните познания, адекватни на съвременната престъпност. В тази насока вече сме планирали нови обучения за предстоящата година. Промяната в противодействието срещу престъпността и борбата с нея обаче, може да има успех само при една адекватна законодателна уредба и ефективна дейност на всички органи, натоварени с тази задача. Ще демонстрираме смелост в очакванията си по приемането на новия Наказателен кодекс, с която с по-съвременна уредба на обществените отношения в страната ни, ще бъдат редуцирани несъответните към момента наказателни състави, създаващи неефективен подход в борбата срещу престъпността. Едновременно с това, ще натоварим очакванията си за една положителна и качествена промяна в работата на органите на досъдебното производство и

прокуратурата, чиято регламентирана в НПК дейност, несъмнено създава устоите на преследваните добри резултати в борбата с престъпността.

Съдът се произнася в съответствие със закона и вътрешното си убеждение въз основа на представените по делото факти и доказателства. Отклонението от нормите и морала следва да бъде санкционирано, но възразяваме на общите упреци към всички съдии за липса на ефективност, бързина, съзнание и морал. Следва да се разбере и подчертае, че отчетените резултати са равнозначни на упорит труд и добре свършена работа, и не представляват просто една статистика.

Убедено можем да заявим, че през 2013 г. съдиите от наказателно отделение на БОС отговориха адекватно на очакванията за добро правосъдие и нямаха съществени проблеми при прилагането на новите законодателни виждания. В контекста на горното, през отчетната година предложихме 93% свършени наказателни дела, от които 90% в тримесечния срок, липса на неоснователно забавени дела, почтеност и професионализъм.

Изправени пред динамиката на законодателни промени и обществено недоверие, съдиите традиционно проявиха устойчивост и последователност при отстояване на принципите и гаранциите за независимост на съдебната система, съдействаха за утвърждаване върховенството на закона, фундаменталните човешки права и ефективно и прозрачно правосъдие.

3. Изключителна компетентност на Председателя

➤ Специални разузнавателни средства

Общият брой разрешения за употреба на специални разузнавателни средства е **184** /включително 17 броя частични разрешения, по които е отказано по отношение на искания срок за използване/. Постановени са **12 отказа и 17 частични отказа**.

115 от исканията са били за физически лица и две искания - за обекти. Едно лице е дало писмено съгласие по чл.12, ал.2 от ЗСРС. В един случай е издадено разрешение по чл.10в ЗСРС.

За сведение, разрешените СРС през предходните три години са, както следва: 297 за 2012г., 329 за 2011г. и 697 за 2010г.

До 31.12.2013г. са постъпили общо **62** веществени доказателствени средства.

Преценено според постъпили за съответната година ВДС по разрешения от съответната година, "ефективността" на използването им за съдебния район спрямо общия брой разрешения през 2013г. е 14%, а според броя на лицата – 22,8%.

От всички издадени разрешения, 45 броя са разрешенията издадени за защита на националната сигурност, 35 разрешения са по искане на прокурори и 104 разрешения по искане на структурите в МВР.

Внесените с обвинителен акт и със споразумение досъдебни производства с ВДС през 2013г. в БОС са общо 9.

Изводите от тези цифри биха могли да бъдат много, но те със сигурност няма да бъдат в полза на тези, които са натоварени със задачата да разкриват или предотвратяват престъпления. Понашему, Законът за СРС има нужда от сериозна промяна, отчитайки както извършването чрез тях на най-сериозното посегателство върху личната сфера, така и защото те, по правило, следва да се прилагат тогава, когато са изчерпани другите традиционни способности за разследване, които не са дали резултат.

4. Проверки, извършени през годината на Окръжен съд- Бургас

Сигнали и жалби от граждани.

1. През изминалата година бяха извършени две комплексни планови проверки от Инспектората на ВСС, относно: образуването, движението и приключването на наказателните дела в Окръжен съд-Бургас за 2011г. и 2012г., и образуването, движението и приключването на първоинстанционните граждански дела, въззивни граждански дела и търговски дела за 2011г. и 2012г.

Проверката по наказателни дела, включваше следните задачи: срочност на разгледаните дела и срокове за изготвяне на мотивите към обявени присъди, на решенията и определенията по обявени за решаване дела; върнати за допълнително разследване дела - причини и основания, както и спрени наказателни дела; изпълнение на присъдите, срокове и причини за евентуално просрочване; общи данни за постъпилите и решени дела от всеки съдия; потвърдени, изменени и отменени съдебни актове; оправдателни присъди; общ контрол - извършени ревизии от Окръжен съд и Апелативен съд; предложения за изменение на бъдещи съмнение и водещи до противоречиво приложение текстове на отделни норми, както и до противоречива съдебна практика; деловодни книги; съдебна практика по влезлите в сила съдебни актове; форма и съдържание на постановените съдебни актове.

Проверката по граждански дела, включваше следните задачи: Образуването, движението и приключването на първоинстанционни граждански дела, въззивни граждански дела и търговски дела, разгледани от съдиите в гражданско и търговско отделение на Окръжен съд-Бургас.

В резултат на извършените комплексни проверки бяха изготвени и изпратени доклади, които в цялост установиха добра организация и контрол на дейността в съда.

Работата на съдиите и служителите по отношение на гражданските дела бе определена като много добра, но поради констатирани изключения по отношение на сročността, бяха дадени препоръки изразяващи се в следното:

- стриктно спазване на срока за обявяване на решенията по чл.235, ал.5, изр. Първо ГПК;

-ограничаване на производствата, по които в срока за произнасяне съдът постановява определение за отмяна на хода по същество и насрочване на делото за ново разглеждане в открито съдебно заседание, както и ограничаване на случаите, при които исковата молба се оставя без движение, след отмяна хода по същество, поради констатирани в срока за произнасяне нередовности; Обяснението ни, подкрепено с факти и доказателства, че се касае за група еднотипни дела, еднаквото произнасяне по които бе причината за това, бе прието.

-да се обсъди изработването и уеднаквяването на постановяваните в закрито заседание актове- разпореждания и определения по чл.129, чл.131, чл.367, чл.140 и чл.374 от ГПК, за да се отстрани порочната практика на изготвяне на непълни и немотивирани актове, нарушаващи изискването на чл.254, ал.2 от ГПК;

-да се обсъди прилагането /неприлагането/ на облекчения режим за установяване на настоящ и постоянен адрес на Наредба №14/18.11.2008г. за реда и начина за предоставяне достъп на органите на съдебната власт до Национална база данни „Население”;

-да се обсъди и прилагането на чл.86 ГПК с цел предотвратяване отлагането на делата по вина на вещите лица и засилване на дисциплиниращата роля на съда в хода на събиране на доказателства.

В изпълнение на дадените препоръки, незабавно бяха отстранени недостатъците в работата на гражданските отделения на БОС, като по отношение на сročността при решаване на делата заместник-председателите на Въззивно гражданско отделение и Първо гражданско и търговско отделение обобщават в края на всеки месец: разгледаните, но неприключили дела за съответния месец с причините за това; неприключилите над 3 месеца дела и причините за това(което, всъщност, винаги се е извършвало в съда); съдебните актове, неподадени след изтичане на законния едномесечен срок с причините за това(наблюдавано от преди 5 години в съда чрез ежемесечни-до 10-то число справки). Освен това, деловодителят на всеки граждански състав изготвя и предава ежемесечно на заместник- председателя на съответното отделение и на председателя на съответния състав справките за неприключилите дела и неподадените в срок съдебни актове и сигнализира за неуспешно изпълнение на задачите, които са му възложени от съдиите. Ежемесечно, след обсъждане на справките, при

необходимост, след предварителна съгласуваност, заместник- председателите насрочват събрание на съдиите по отделения за обсъждане на проблемите във връзка със сročността на разглеждане и решаване на делата, наред с периодичните събрания за уеднаквяване на практиката. Решенията на събранията и предприетите от ръководството административни мерки са поставени на вътрешната мрежа за сведение и изпълнение. По отношение на оформянето на съдебните актове: Всички достигнахме единодушно до извод, че е време практиката с разпореждания „на ръка” да бъде преустановена. В тази връзка бе извършена и промяна в деловодството, като към екипите се прикрепиха съдебни помощници, с помощта на които внесохме унифицирани бланки за разпореждания по чл.131, чл.367, чл.262, чл.263 ГПК и др. подобни.

В доклада от комплексната проверка по наказателните дела, работата и на съдиите, и на служителите беше оценена в една част като много добра, в друга- бяха констатирани недостатъци. Не се отчете нито сročността на първоинстанционните наказателни дела, характерни за съда и региона, нито ежедневната натовареност. Не се отбеляза например, че в четвъртия по големина съд в България стари наказателни дела няма, спрени-също. Не се отчетоха обективните причини в случаите на забава на процеса, макар това да беше видно. Не се приеха от екипа възраженията ни по администриране на делата, макар да имаме ясно разписани и последователно спазвани правила. Коментарите по съществуването на споровете, вкл. по влезлите в сила съдебни актове категорично не бяха приети от общото събрание на отделението и с основание. Всичко това създаде напрежение и недоволство, поради което подадохме остро възражение до Главния инспектор, който уважи една част от него.

Единственото, с което се съгласихме обаче, бе констатацията за забавено изписване на делата от определени съдии. Към момента на проверката, наказателните съдии бяха в изключително натоварен период, в ежедневни заседания и „под прожекторите” за голяма част от делата. Обсъдените по-горе проблеми в наказателното правораздаване естествено създадоха изключителна работа по делата. Към 31.12.2013г. няма нито едно наказателно дело с непредадени мотиви (с изключение на делото за Автомагистрала Тракия и ЧСИ Мавродиев-сложни и обемни дела), което е резултат от упорития труд на съдиите, но не в резултат на проверката, а на собствената дисциплина и решимост да се приключат включително останалите през годините дела. Достигнатият резултат изисква време, планиран предвидливо в няколкогодишен период, през който се отстраняваха натрупани проблеми. Това, разбира се, трудно се обяснява, когато няма цялостен и периодичен преглед над работата на един съд.

В крайна сметка, съотношението постъпили / свършените дела е равно на **1:1,01**, което е много добър атестат за работата на съдиите от БОС

Натовареност на 1 съдия от БОС / постъпили дела- 108,46

Натовареност на 1 съдия от БОС / разгледани дела- 131,95

Натовареност на 1 съдия от БОС / свършени дела- 107,14

В заключение, приехме докладите от проверките като изцяло положителни за нас, а изразеното по съществуващото на делата- като още едно професионално мнение.

2. Във връзка с постъпили писма от ИВСС по повод сигнали и жалби от граждани, са извършвани от председателя на съда **десет проверки**.

По постъпили сигнали и жалби във ВСС и възложени проверки, Комисията за професионална етика в Окръжен съд-Бургас се е произнесла по **2** случая. Произнесла се е със становище и по сигнал от Председателя на Районен съд-Айтос. Изготвени от същата комисия са и **34 становища** за магистрати от Окръжен съд-Бургас и съдилищата в съдебния район, относно спазване правилата за етично поведение, във връзка с процедурата по атестиране на магистратите и участия в конкурси.

По предложение на Председателя на БОС до Комисията по предложенията и атестирането във ВСС е проведено периодично атестиране на **26 магистрати** от съда. Повишение в ранг „съдия във ВКС и ВАС” са получили осем съдии, а двама са повишени в ранг „съдия в АС”.

10 броя са постъпилите молби и жалби от граждани през 2013. По всички тях са извършвани проверки и справки. Във всички случаи след проверките е отговаряно, а в случаите на друга компетентност по описания проблем, същите са препращани.

99 броя са извършените и изпратени до държавни институции справки по движението на дела в БОС.

Общият регистрационен брой на кореспонденцията на Председателя за 2013г. е **1245** постъпили и изпратени писма.

През 2013г. магистратите от БОС участваха в Помощни атестационни комисии във връзка с изготвяне на периодични атестации за проверка дейността на **17 съдии** от района.

ОБОБЩЕН АНАЛИЗ
на дейността на РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА
в съдебния район на Окръжен съд- Бургас
за 2013 г.

На територията на Бургаски съдебен окръг работят **осем районни съдилища** в градовете Бургас, Карнобат, Айтос, Поморие, Несебър, Царево, Малко Търново и Средец.

Юрисдикцията на районните съдилища се разпростира на административната територия на 13 общини- БУРГАС, КАМЕНО, АЙТОС, РУЕН, ПОМОРИЕ, НЕСЕБЪР, КАРНОБАТ, СУНГУРЛАРЕ, ПРИМОРСКО ЦАРЕВО, СРЕДЕЦ, МАЛКО ТЪРНОВО, СОЗОПОЛ.

През годината, правосъдие са осъществявали **56 от 57 районни съдии по щат**.

Кадровата обезпеченост е сравнително добра от гледна точка на утвърдения щат за магистрати, но пак ще подчертаем, че адекватна на натовареността от преди няколко вече години. По отношение на запълване на щата критиките са много и основателни.

Съставът на съдилищата продължава да се “попълва “ с командировани съдии, което в никакъв случай не доведе до разрешаване на кадровия проблем. Това се превърна в основен способ за преодоляване на натовареността най-вече в РС-Бургас.

При сравнение с разпределението на делата по съдилища се разкрива отново неравномерна натовареност на отделните щатове за районни съдии. Това е стар и задълбочаващ се проблем, който е типичен не само за окръга, но и за страната и в този смисъл не може да бъде разрешен със средствата на регионалното административно управление. Кадровата необезпеченост, допусната от ВСС чрез необявяване на конкурси регулярно, чрез неразрешаване принципно на въпроса с натовареността, доведе до дисбаланс в съдебния район. Административното ръководство на окръжния съд отново смегчаваше ефекта на диспропорциите чрез командироване на районни съдии от окръжния съд в най-натоварените районни съдилища.

На база на средната натовареност в окръга, съдилищата от Бургаски съдебен окръг са работили при различна натовареност (видно от приложенията по-долу).

Средно в окръга за 2013г. един районен съдия е разгледал **546 дела** (536 за 2012г. и 600 за 2011г.) и е решил **490 дела** (при 480 за 2012г. и 543 за 2011г.).

През 2013г. един районен съдия е разгледал с 10 дела повече в сравнение с 2012г. и с 54 дела по-малко от 2011г. Решил е с 10 дела повече в сравнение с 2012 и с 53 дела по-малко в

сравнение с 2011г. Видно от докладите на председателите на районните съдилища, по-малкото постъпление се дължи основно на намаляване на заповедните производства.

Най-голямо постъпление и средна натовареност през годината има в районните съдилища в гр.Бургас, гр. Несебър, гр.Карнобат, гр.Айтос и гр.Поморие - средно по 560 (през 2012 – 523 дела и през 2011г. – 633) **дела**, а най-малка - в Районен съд - Малко Търново – 415 дела (през 2012г. са били 278, а през 2011г. 219. /18887+2568+2020+1750 постъпили и висящи / на заетия щат в тези съдилища 45

През 2013г. са били разгледани **29 488 дела**, (28 968 през 2012 и 31 191 дела през 2011г.) От всички видове в районните съдилища, свършени са **26 500** при 25 905 за 2012г. и 28 216 за 2011г.

През отчетната година са разгледани с 520 дела повече в сравнение с 2012г. и с 1703 по-малко от 2011г.

Средният процент за окръга е **89 % от делата свършени в 3-месечен срок** през 2013г., което показва, че въпреки големия им брой , районните съдии са съумяли да приключат максимален брой дела.

За сравнение : През 2012г. в тримесечен срок са приключили 89%, а през 2011г. 90%.

В тримесечен срок, делата са свършени **по съдилища, както следва**: РС-Бургас- 88%, РС-Несебър- 88%, РС-Поморие- 85%, РС-Карнобат- 93%, РС-Айтос- 88%, РС-Царево-94%, РС-Средец- 97%, РС-М.Търново- 100%. Тези цифри определено означават достигнат стандарт за бързо правосъдие, при това за една част от тях- в условията на свръхнатовареност.

По наказателните дела съдилищата постоянно в тригодишния период са показвали високо темпо на работа- **85% в тримесечен срок, при същия процент за 2012г. и 86%** през 2011г.

Наказателните дела, свършени в тримесечен срок по съдилища са както следва: 81%-БРС, 87%-НРС, 87%-АРС, 82%-ПРС, 90%-КРС, 96%-ЦРС, 96%-СрРС, 100%-МТРС.

По гражданските дела в тримесечен срок са свършени 91% , толкова е бил % и през 2012г. и 92% през 2011г.

Гражданските дела, приключени в тримесечен срок по съдилища са, както следва: РС-Бургас- 90%, РС-Несебър- 91%, РС-Поморие- 91%, РС-Карнобат- 96%, РС-Айтос- 89%, РС-Царево-95%, РС-Средец- 96%, РС-М.Търново- 99%

Професионалните предизвикателства за районните съдии през годината отново бяха свързани, както с приложението на ГПК, така и с НПК, но по-голямата част от тях са дългогодишни и опитни магистрати, поради което не допуснаха колебание в приложението на закона. Тук следва да се отбележи несправедливото публично negliжиране на повечето дела,

разглеждани от районните съдилища и по-конкретно- на заповедното производство. Макар и такива с ниска фактическа и правна сложност, тези дела отнемат неоправдано голям процент от времето на съдиите, което положение е законово регламентирано. Заради този вид, обемите на работа на гражданското правораздаване станаха непосилни и то към момента е насочено основно към удовлетворяване на формалните изисквания без опция за усъвършенстване.

Председателите продължават да гледат критично на процеса и процедурите в новия ГПК като обективно са отразили в докладите си трудностите и проблемите не абстрактно, а в светлината на практическите решения, до които са стигнали при прилагането. Отново се посочват трудностите по администрирането на делата по заповедното производство, тревожни са за противоречивата практика, за докладите по делата, често неоправдано натоварващи съдиите предвид интереса и обхвата на делата, които са им подсъдни.

Въпреки това, районните съдилища са намерили верния тон и не са се изкушили да припишат всички свои неблагоприятия на новоприетия ГПК. Това прави анализите им ценен източник на информация и вече достатъчно добра основа за постоянен мониторинг, което повтаряме за поредна година.

Критиката, която отправяме като въззив към дейността на районните съдии следва да продължи да бъде основа за обсъждания за уеднаквяване на практиката в региона, защото доверието и предвидимостта на правосъдието са наша задача. В този ред на мисли е положителна предпоставка засилената тълкувателна дейност на ВКС. Тук обаче следва да се посочи, че всички въпроси, поставени за решаване пред ВКС и образувани в тълкувателни дела, които са ни изпращани за становище, са изпращани и на районните съдилища по въпросите, които касаят и тях. Изключително рядко обаче сме получавали мнения или становища от районните съдии. Ето това е последицата от преекспонирането на въпроса с бързината на правосъдието. Съдиите сякаш престанаха да имат становища по правни въпроси или да се чувстват ангажирани с истинските проблеми на правосъдието, или още по-лошо-незначителни като отделни мнения, за сметка на което обърнаха погледите си изключително и основно към броя на делата си, равномерното им разпределение или единствено и само пряко касаещи ги проблеми. И тук е ролята на професионалиста- да не допуска дебата за правосъдие да излезе извън правото

Все пак, през отчетната година, Окръжен съд не веднъж се занима с текущи проблеми на районните съдилища и най-вече с възможността за уеднаквяване на практика, защото различията в практиката на инстанциите не изглеждат като качествено правораздаване, тъй като създават несигурност у страните и подкопава доверието в съда. За съжаление, все още съществуват случаите на различни решения по напълно сходни казуси както в нашата практика, така и в тази на ВКС.

Районните съдилища отчитат като тревожно запазването на високия процент отменени определения поради несъвпадане на становищата на районните и въззивните съдии по приложението на закона относно редовността на извършването на процесуалните действия, правният интерес от исковете и тяхната допустимост. Сочат, че въззивния контрол се отличавал с по-либерален подход при тълкуване на процесуалните задължения на страните и процесуалните предпоставки за допустимост на исковете. Не е достатъчно да се напътят районните съдии от висотата на по-горната инстанция, важно е да се обсъди и разбере проблема за тази трайна тенденция, след анализ. Окръжният съд не е сезиран с този проблем и с констатациите, направени едва в годишните доклади. Активността следва да е равнопоставено двупосочна и да се реагира, когато се отчита траен проблем. Не случайно посочихме, че обсъждането на правните въпроси е по-важно от поставеното на дневен ред „броене на дела”.

Поради непосилните обеми на работата, гражданското правораздаване към момента е насочено основно към удовлетворяване на формалните изисквания, като липсват възможности за усъвършенстване. Фокусът при контрола на работата ни изцяло е насочен към формалното спазване на закона и най-вече към сročността. Задълбочеността и качествена работа обективно не се използват като критерии при оценяването на тази дейност.

Така същинският извод, е че най-голяма е групата на исковите дела по общия ред, при които размяната е продължила до 2 месеца, следвана от тези над 3 месеца.

За поредна година отбелязваме нуждата от по-дълги срокове за размяна на книгата.

Причините за това са същите и са заложи в процесуалния закон : В много случаи за ищците е трудно да идентифицират ответниците съгласно изискванията на чл.127, ал.1, т.2 от ГПК, в това число и невъзможност ответниците да бъдат открити на посочените в исковата молба адреси. Последното налага поставяне на уведомления, изчакване на двуседмичния срок по чл.47 ал.2 от ГПК, нерядко последвано от изискване на справка за адресната регистрация на ответника съгласно чл.47 ал.3 и ал.4 от ГПК и съответно ново връчване на книга със срок по чл.47 ал.2 ГПК или назначаване на особен представител. При обикновена сметка тези срокове са средно общо около 2-3 месеца.

Както бе посочено по-горе, районните съдии не приписват своите „неуспехи” по делата единствено извън собствените си действия, но следва да се обърне специално внимание на тревожността, която отчитат и по въпроса за недобро познаване на динамичната нова съдебна практика, поради липса на време. Затрупани с огромен брой заповедните производства, по които са длъжни по закон да се произнесат в 3-дневен срок, както и с несвойствена дейност по администриране на производствата, те са лишени от възможността за задълбочена работа по

съществува на споровете. Ето защо, не веднъж през годината председателите на съдилищата са правили опити за оптимизиране или увеличаване на съдебната администрация, за да могат да компенсират натовареността на съдиите с чисто административни задължения и ги разтоварят от тях, но неуспешно.

Окръжният съд, на свое събрание обсъди принципно въпроса с натовареността, както и председателят многократно е алармирал и отправял предложения, напълно кореспондиращи с тези на ЕКЕП и ЕМСС, за принципно разрешаване на въпроса с разтоварване на съдиите от несвойствени дейности.

Повечето от председателите също отново отчитат необходимостта от високо квалифицирана съдебна администрация, която нещо да осъществява размяната на съдебни книжа, стриктно да отграничава специфичните документи от различните нови процедури, точно и вярно да възпроизвежда разпореденията на съда, да следи за сроковете и на това ниво са дали оценка на качеството на работата в канцелариите, като не са спестили критика.

Нарастващите критерии към магистратите, както и нарастващите очаквания към съда предполагат критичност и към качествата на административния персонал. Няма как да се случи електронно правосъдие при състав от служители с ограничена компютърна грамотност. Няма как да се случи добро и съвременно обслужване при липса на изисквания за специфични умения, по-висок образователен ценз и възпитание. Следва да се повишат критериите за съдебните служители, както и да се извършват рационални атестации.

Поддържаният голям брой на постъпления на заповедни дела, увеличеният брой трудови дела и структурата на постъплението на останалите граждански дела, отчитана в районните съдилища е различна поради значителните разлики в демографско и икономическото положение на районите.

В силните общински центрове делата освен, че са много, са с висок материален интерес, който не винаги е идентичен с цената на иска. Постъпват дела с все по-усложнени правни конструкции, развива се и усложнен граждански процес – насрещни иски, съединяване, възражения, встъпване. Увеличават се делата при множество на ищците или ответниците, особено по дела за собственост, като това се свързва с атакуване на множество прехвърляния. Хипотезата на един заявител срещу множество длъжници, напр. банките и търговските дружества с монополна дейност, създава струпване на дела в кратък период от време, обикновено свързан със счетоводните отчитания на дружествата. Още по-сериозната междуфирмена задължнялост е друг фактор, довел до драстично увеличаване както на заповедните производства, така и на делата по чл.422 ГПК, така и на облигационните. Тези данни кореспондират и с големия брой дела за несъстоятелност в Окръжен съд.

Отчитайки проблемите си в гражданското правораздаване, районните съдии не пестят критиките към действието на новия ГПК. Усложненото администриране по всички видове дела, включително подготовката на делата като съвкупна дейност от всичко, което следва да извърши съдията до първото съдебно заседание, заемащо по-голямата част от работния му ден, всъщност го лишава от време за чисто правна дейност, от време за размисъл и задълбоченост при решаване на делата, от възможност за подобряване на качеството на правосъдието и повишаване на собствената си квалификация. Всъщност, постановените в закрито и разпоредително заседание определения и разпореждания се измерват в хиляди на брой, макар че не получават статистическо отразяване. В съдилищата се отчита само крайният съдебен акт. Това положение изначално залага възможността за неправилни изводи за натовареността на институциите, която ще има съществено значение вкл. за кадровата политика, осъществявана от ВСС.

Не е мястото в годишен отчет да се развива в пълнота проблематиката на един нормативен акт, пък бил и ГПК. Най-лесно е от високо да напътим районните съдии да спазват закона какъвто е, но би било разумно тази информация да се обобщи, като тя вече е достатъчна за това. Вече можем да дадем ясна оценка за това как действа ГПК, какво е нивото на подготовка на магистратите, какви са отраженията върху правата на страните по делата. Темата е от естество, необходимо да ангажира високите нива на доктрината и юриспруденцията, но същественото е, че съдиите не са останали равнодушни, че имат сетива за проблемите, активни са и търсят решения, както и предлагат такива.

Районните съдии за поредна година очакват повече от НИП. За съжаление, през отчетната година вместо усилията да са насочени смислено с множество семинари с възможност за посещението им от всички съдии, НИП отново не отговори на очакванията като включи недостатъчен брой, безинтересни и необезпечени откъм места форми на обучение. Отчетено като проблем още миналата година, ръководствата на Окръжен и Районен съд гр.Бургас кандидатстваха пред НИП за изнесени обучения и бяха одобрени четири такива и за 2013г. Тази форма на семинари считаме за подходяща за разрешаване или поне обсъждане на вълнуващите ни правни проблеми, но добре би било магистратите да имат възможността да участват в обученията на национално ниво, където ще имат полза да обменят мнения с колеги от други региони, както и да чуят различни от формираните в бургаския съдебен район становища. Все пак, не можем да не отчетем, че съдии от районните съдилища спечелиха възможността за стаж в съд на държава от ЕС, което от една страна им даде шанса да се запознаят отблизо с работата и проблемите на чуждестранните колеги, от друга - да придобият самочувствие на европейски магистрати, работещи в европейски съдилища, неотстъпващи по стандарт.

В докладите на районните съдилища се засягат и важни въпроси по управлението на бюджета и кадровата обезпеченост. Тревожност се изразява по срочността на конкурсите в системата, както и по липсата на перспективи за кариерно развитие в региона. За втори път единствената свободна щатна бройка за съдия в ОС, бе изтеглена за външен конкурс, а преди по-малко от година другата свободна щатна бройка бе взета без предупреждение. Несъгласие е изразено и по отношение на предложението за въвеждане на индивидуална норма за натовареност по предлагания от ВСС начин.

1. Дейност на районните съдилища по наказателни дела.

През отчетния период са **постъпили 9362 наказателни дела**

2012г.- постъпили 8763 дела;

2011г.- постъпили 8549 дела.

През 2013г. са **разгледани 10467 наказателни дела** в осемте районни съдилища.

За сравнение:

2012г. разгледани 9816 дела;

2011г. разгледани 9688 дела.

Свършени са 9424 наказателни дела, от които 7977 или 85% в тримесечния срок

За сравнение :

2012г. свършени 8713 наказателни дела, от които 7381 или 85% в тримесечния срок.

2011г. свършени 8635 наказателни дела, от които 7385 или 86% в тримесечния срок.

Постановени са 542 присъди по обвинителни актове.

За сравнение : 2012г. – 630, 2011г.- 647.

Одобрени са 1640 споразумения (1475 през 2012г. и 1752 през 2011г).

Останали несвършени в края на 2013г. са 1043 (2012г. – 1103, а през 2011г.- 1053 дела.)

Сравнението на броя на свършените дела и броя на делата постъпили през годината показва, че съдилищата се справят с постъплението, въпреки натовареността

Новообразуваните НОХД през 2013г. са **2299** бр. дела (2012г. – 2197, 2011г.- 2490).

Всичко за разглеждане са били 2537.

Свършени са били 2298 дела, от които 2063 в тримесечния срок, или 90%.

В началото на периода са останали несвършени 238 дела, а в края на периода са останали несвършени 239 дела.

За сравнение : през 2012г. останали несвършени в началото 252 и 237 в края на периода, а през 2011г.- 283 в началото и 252 в края на периода.

Един от най -сигурните показатели за подобряване на дейността на съда е намаляването на несвършените дела и в този смисъл работата е била успешна, предвид увеличеното постъпление.

В съответствие с определената подсъдност, съдилищата са разглеждали възложените им от закона дела, като най-голям относителен дял принадлежи на

- делата за общоопасни престъпления (35,16%) и
- престъпления против собствеността (34,88%)

Тук обаче следва да се отбележи, че не във всички случаи делата за общоопасни престъпления са водещи. В РС – Несебър, РС - Поморие, РС – Айтос, РС - Царево тези дела заемат най-голям дял, но в РС – Бургас, РС – Карнобат, РС-Средец най-много наказателни дела от общ характер са образувани за престъпления против собствеността.

РС - Малко Търново пък чертае друга криминогенна обстановка. Най-много са делата, образувани за престъпления против Държавата- по чл.279 НК. При това делата не са едно и две, а 118 за разлика от предходните години, когато през 2012 са били – 51, а през 2011г. – 11бр.). Обяснението за това драстично нарастване на този вид наказателни дела е в международната обстановка и случващото се в Близкия Изток. Наред с констатацията за цялостно увеличаване на броя на делата в този съд, може би този път идеята за закриването му ще бъде закратко забравена. И то не само, защото в съдебния район има ГКПП и държавна граница, при това външна за Европейския съюз, а и защото въпросът с лишаването от достъп до правосъдие следва да намери обосновано решение.

На съд са били предадени 2759 (2012г. – 2705, 2011г.-3282)лица.

Осъдени са 2534 лица (2012г. 2533, 2011г.- 3083), от които 93 непълнолетни (2012г. – 92, 2011г.- 137), а 58 лица са оправдани (при 48 за 2012г. и 58 за 2011г). Броят на оправдателните присъди Броят на оправдателните присъди в районните съдилища е общо 58 и представляват 2,10% през 2012 и 2011г. е 1,77 %

В светлината на анализа, увеличение на НОХД е регистрирано за последните три години за разлика от 2005, 2006 и 2007г., когато делата са намалявали. През отчетната година има увеличаване на постъплението (2299 НОХД) в сравнение с 2012г.(2197 НОХД), но намаляване в сравнение с 2011г.(2490 НОХД)

Увеличение има и в постъплението на **наказателните дела от частен характер** в сравнение с предходната година, спрямо 2011г. са намалели През отчетният период са 130, през 2012 - 112, през 2011г.- 143. Така е и при делата **по по чл.78а НК**. За 2013г те са 354, за 2012г. - са 347, за 2011г. - 380.

Постъплението на **НАХД** е увеличено – 3617, през 2012г. са били 3426 дела, 3179 дела през 2011г. Следва да се отбележи, че независимо от увеличени брой новообразувани НАХД през 2013г., усилията на районните съдии за бързо приключване на тези дела са видими.

Изключително натоварени са наказателните съдии и по дежурства, като този извод важи най-вече за РС-Бургас, най-натовареният съд в съдебния район. Този извод важи и за РС-Царево, където само разпитите са 234.

Структура на наказаната престъпност

2013г.

- Престъпления против собствеността -1059 лица
- Общопасни престъпления -841 лица
- Престъпления против личността- 115 лица
- Против стопанството -86 лица
- Документни престъпления- 32 лица

2012г.

- Престъпления против собствеността- 1192 лица
- Общопасни престъпления- 822 лица
- Против стопанството- 126 лица
- Престъпления против личността- 105 лица
- Документни престъпления -48 лица

2011г.

- Престъпления против собствеността -1705 лица
- Общопасни престъпления -891 лица
- Престъпления против личността- 136 лица
- Против стопанството- 99 лица
- Документни престъпления -48 лица

В тригодишния наблюдаван период, най-често съдилищата са разглеждали и осъждали лица, предадени на съд за кражба. За това престъпление за осъдени 882 души при 987 за 2012 и 1486 през 2011г.

Данните сочат, че разкриваемостта на т.нар. дребна престъпност може да се квалифицира като ефективна, но не такива изводи следват от обсъдената по-горе в дейността на Окръжен съд разкриваемост на тежки престъпления.

При определяне на наказанието съдиите са прилагали всички видове предвидени наказания.

През 2013г. са лишени от свобода до 3 години 1619 (1652 - 2012 и за 2011г.- 1964), от които в 1107 случая с приложение на чл.66 НК (2012 – 1108, 2011г.- 1270). Това представлява 68,38% /през 2012 - 67,07%, през 2011г.-64,66%/ от всички осъдени на лишаване от свобода до 3 години.

25 лица са лишени от свобода над 3 години (за 2012 – 29, за 2011г.- 31).

По отношение на 96 лица (2012 – 90, 2011г.-119) е наложено наказание „глоба”. В 740 случая – пробация (2012 – 714, 2011г.-895).

Прави впечатление изключително ниския дял на обжалваните дела спрямо общия брой -2047/10467 Това се дължи на големия брой приключили със споразумения дела/1650/.

От подлежащите на обжалване 542 (2012 – 630, 2011г.-647) решени по същество с присъда, обжалвани са 240 (2012 – 263, 2011г.- 231), или 44,28%, което също е показател по-скоро за ефективност, отколкото за качество, доколкото влизането в сила на първоинстанционната присъда, без да се развие обжалване е сигурен показател за постигане на целите на правосъдието.

Продължава тенденцията от последните години присъдите да са обжалвани от подсъдимите и техните адвокати в по-голям брой случаи, отколкото да са протестирани от прокурора.

Това е важна статистическа информация, която очертава съществена характеристика на правосъдието въобще. От една страна може да се прави извод за съответствие на наказанието с интересите на държавното обвинение, но от друга страна при сравнение с резултатите от въззивния контрол, не са рядко случаите, в които съдиите от окръжния съд се натъкват на случаи, когато липсата на протест прави невъзможно отстраняване на допуснати нарушения, прилагайки принципа за забрана влошаване положението на обжалващия.

От постъпилите в Окръжния съд през 2013г. 258 въззивни наказателни дела и останалите несвършени 55 броя от 2012г. (общо 313 бр.), съотношението между жалба от подсъдим (190 бр.) и протест (68 бр.) на прокурора е 2,79:1.

Присъдата е потвърдена в 184 случая, в 14 случая наказанието е намалено, по 22 дела е постановено връщане на делото на първата инстанция, по 16 дела въззивният съд е произнесъл нова присъда. Налице е основание за извод за добро качество на работата на районните съдии, доколкото в преобладаващия брой случаи съдебните им актове са потвърдени.

Районните съдии са разгледали и **4323 АХД**. През 2012г. – 4059, през 2011г. са били 3864.. Всички съдилища отчитат увеличения на броя им, въпреки това- добър показател за приключването им при отново същата кампанияност на внасянето им. Време е да се обърне внимание на Административните съдилища, касационна инстанция за НАХД, които вече

няколко години не обръщат внимание на противоречивата практика, която създават, а това пряко се отразява на атестациите на съдиите от районните съдилища. Не е нормално да се поддържа показател от инстанционен контрол - средно 30% отменени актове, поради това, че административните съдилища не желаят да обсъдят и уеднаквят практиката си. В този смисъл, председателите на районните съдилища следва да проявят активност и поставят въпросите пред административните съдилища.

2. Дейност на районните съдилища по граждански дела

За първи път почти всички съдилища отбелязват лек спад в постъплението на граждански дела, което се дължи на намалението на заповедните производства.

В докладите на районните съдилища е посочено, че увеличение се наблюдава при облигационните искиове, делата по СК, КТ и делбите.

През 2013г. в районните съдилища са постъпили общо **17 060** граждански дела. От тях 11 342 са на Районен съд-Бургас.

За сравнение: През 2012г. . в районните съдилища са постъпили общо 17231 граждански дела, от тях 11095 са на Районен съд-Бургас. През 2011г. - 19506 граждански дела, от тях 12067 дела са на Районен съд-Бургас

Разгледани са били общо **12 634 граждански дела** (2012г. – 19152 и 2011г.-21503).

Районните съдии са **свършили 17 076 дела** (11328 от които са на РС-Бургас) (2012г. – 17192 - 11098 от които са на РС-Бургас и 2011г. – 19581 – 12153 от които са на РС-Бургас).

Най-голямо е постъплението на дела по **чл.410 и 417 от ГПК- 11 523** във всички районни съдилища. Въпреки, че постъплението по този вид дела е ежедневие, съдиите не се оплакват от натоварването и сроковете за произнасяне, които ги притискат, а по-скоро от усложненото администриране, което представлява чисто техническа дейност и за което не е необходимо ангажирането на висококвалифициран съдийски труд. Тази дейност заема голяма част от ежедневието им.

Постоянно висок ръст в постъплението бележат делата по СК- 1243 постъпили и 1564 всичко за разглеждане.

Но през отчетната година най-висок е делът на **облигационните искиове**, вкл. делата от и срещу търговци. По постъпилите искиове са образувани 1756 дела, разгледани са 2515 и са свършени 1688.

Във всички съдилища е запазена тенденцията за намаляване на вещните искиове, което е резултат от променената през 2008г. родова подсъдност. Затова пък, тези дела все повече се характеризират с усложнена фактическа и правна страна. Висящността на тези спорове е

утежнена от продължителния процес по актуална идентификация на имотите, съобразно влезлите в сила кадастрални карти.

Искове по КТ: през 2013г. са 292, през 2012 – 425 и през 2011г. 313. Ръстът на увеличение е с около 50% спрямо 2009г., приблизително еднакъв в сравнение с 2011г.и намален спрямо 2012г. се наблюдава във всички районни съдилища. Националните данни за ръста на безработица, зачестилите случаи на незаплащане на дължимите трудови възнаграждения и икономическата обстановка в страната, дават обяснението на повишения брой дела по КТ.

8% от делата са за домашно насилие и по Закона за закрила на децата.

По Закона за защита от дискриминацията в районните съдилища не са образувани дела.

Ето така изглежда **съотношението на образуваните по заповедното производство частни граждански дела спрямо всички останали граждански дела:**

Районен съд	Заповедното производство	Граждански дела
Айтос	693	1060
Бургас	7690	11342
Карнобат	925	1281
М. Търново	79	174
Несебър	780	1182
Поморие	501	787
Средец	513	699
Царево	369	535

Районните съдилища продължават да търпят критика по отношение на сročността по вещните дела. Като се има предвид, че при тях се търси защита на правото на собственост в най-голям брой случаи, дейността на съда трябва да се отличава с по-висока ефективност. Тук е относим и проблема с вещите лица- недостатъчни, със спорна компетентност, свръхангажираност на няколкото добри специалисти за района.

От една страна- съдилищата в окръга срещат затруднение при разглеждане на тази група дела, което е сериозен проблем, от друга- забавянето идва изначално при снабдяване със схеми и скици от Агенцията по кадастъра и поради изправяне на нередовности, констатирани при подаване на искова молба почти по всяко второ дело, а от трета- специално

делата за делба, които са двуфазни, нямат шанс да бъдат отчетени като приключени в срок, защото се броят като такива едва с постановяване на решението за извършване на делбата.

Тези дела никога не могат да приключат в тримесечния срок, поради обективни причини. Обективна е забавата и, ако бъде обжалвано решението на съда от първата фаза. Този вид дела са възложени на районните съдилища, като част от изключителната им подсъдност и представляват съществен дял от работата им, но практиката показва, че въпреки полагането на всички организационни мерки за преодоляване на констатираното състояние, това е невъзможно. Новият ГПК не предложи различно от досегашното решение.

Когато говорим за качество и ефективност, не винаги това се изчерпва с потвърждаване на съдебните актове. Фактори за това са и предвижването на делата между инстанциите в по-кратък срок, съответно скъсяване на срока до окончателното решение, както и усилията на районните съдии последователно да наблюдават дейността си по намаляване броя на несвършените дела от минали периоди и да предприемат специални мерки за приключване на тези дела.

За да бъдем докрай честни, следва да подчертаем, че дела от стари години почти няма в съдебния район, а съдебните актове, въпреки натовареността, са почти 100% предавани в срок.

3. Натовареност на районните съдилища

Действителната натовареност на районните съдии в съдебния район е : 50,32 разгледани дела на месец и 45,22 дела действително натовареност спрямо свършените, при отчитане на отработените човекомесеци.

Натовареността по щат при 57 бр. магистрати е: 43,11 разгледани дела на месец и 38,74 спрямо свършените дела. Това съотношение би било вярно и би било отчетено като оптимално при запълнен щат.

Натовареността на гражданските съдии по щат(32) спрямо разгледаните дела е 49,53 дела на месец, а спрямо свършените- 44,47.

Натовареността на наказателните съдии по щат(25) спрямо разгледаните дела е 34,89 дела на месец, а спрямо свършените – 31,41.

Сравнение
Действителна натовареност- общо
(Дела за разглеждане / всичко свършени дела)
2009- 2013г.

	БРС	АРС	НРС	КРС	ПРС	ЦРС	СрРС	МтРС	Средна за региона
2009г.	55,44 /	32,24/	50,35/	28,36/	26,30/	44,58 /	55,45/	7,37/	45,06
	48,82	27,42	41,53	25,16	22,55	38,63	51,45	6,79	39,36
2010г.	72,71/	45,78 /	51,21/	33,39/	30,96/	55,17/	44,50/	13,33/	56,84
	64,61	41,43	44,45	30,50	27,09	51,13	41,23	11,92	49,31
2011г.	72,25/	79,52/	49,60/	42,74/	37,17/	63,83/	59,70/	18,25/	61,28
	64,96	73,15	44,12	39,75	32,79	59,50	55,75	17,83	55,43
2012 г.	61,98 /	60,23 /	47,25/	34,06/	35,29/	41,79	48,82	23,17	52,48
	55,08	54,07	41,86	31,10	30,78	38,55	46,09	22,50	46,93
2013 г.	59,02 /	53,03 /	46,69/	34,83/	31,02/	36,28	43,88	34,58	50,32
	52,77	48,55	41,45	31,88	27,73	32,75	41,25	31,83	45,22

Сравнение
Натовареност по щат -общо
(Дела за разглеждане / всичко свършени дела)
2009-2013 г.

	БРС	АРС	НРС	КРС	ПРС	ЦРС	СрРС	МтРС	обща
2009г.	41,27	30,23	36,08	22,06	21,92	29,72	25,42	5,83	34,13

	36,34	25,71	29,77	19,57	18,79	25,75	23,58	5,38	29,81
2010г.	51,51	38,15	47,80	25,04	29,67	36,78	40,79	6,67	43,05
	45,77	34,52	41,48	22,88	25,96	34,08	37,79	5,96	37,35
2011г.	52,78	44,73	47,95	33,83	31,17	42,56	49,75	9,13	46,42
	47,46	41,15	42,62	31,47	32,79	39,67	46,46	8,92	41,99
2012г.	50,10	37,65	44,88	29,33	33,08	38,31	44,75	11,58	43,11
	44,52	33,79	39,77	26,78	28,85	35,33	42,25	11,25	38,55
2013г.	52,46	36,46	35,67	28,06	31,02	36,28	43,88	17,29	43,11
	46,91	33,38	31,67	25,68	27,73	32,75	41,25	15,92	38,74

Щатна обезпеченост и нужди

РС	Бургас	Айтос	Несебър	Карнобат	Поморие	Царево	Средец	Малко Търново
Съдии по щат	30	4	6	6	4	3	2	2
Съдии незаети	-	-	1	-	-	-	-	-
Команд.	1-в РС- София 2-в ОС- Бургас	1-в РС София	-	1 -в РС- Бургас	-	1 в РС- Бургас	-	1 в РС- Царево
Служ. по щат	68	12	16	17	12	11	8	5
незаети	3	-	-	-	1	-	-	-

СЪОТН. Служ. (всички/ съдии	2,26	3,00	3,20	3,00	3,00	3,67	4	2,50
Предложения и нужди	Съдии- 3 бр. Съдебни помощни ци- 5 бр.	-	-	1 деловодител	-	-	-	-

Средната натовареност за региона с/о разгледани дела-действителна, е 50,32, а спрямо свършени- 45,22

Средната натовареност на региона с/о разгледани дела- по щат е 43,11, а спрямо свършени- 38,74

Анализът показва, че най-голямо натоварване по щат за целия период има Районен съд-Бургас. Той е от категорията „съдилища с висока натовареност“.

На границата на „съд с висока натовареност“ се намира РС-Айтос, който през последните 3 години поддържа действителна натовареност над средната, поради неразрешаване на кадровия проблем при наличие на достатъчен щат .

В групата „ съдилища със средна натовареност“ по щат се нареждат районните съдилища в Средец , Царево, Несебър.

Трайно в групата на „ниско натоварените съдилища“ са РС-Карнобат и РС-М.Търново.

Показателите за натовареност по щат за региона като цяло го определят като средно натоварен регион, а тези по действителната – по-скоро към високо натоварен.

Не така изглежда картината на действителната натовареност.

РС-Бургас е в групата на „свръхнатоварените съдилища“ и то трайно, като там се намира за последните две години и РС-Айтос. Разликата между натовареността по щат и действителната е ясен индикатор за необходимостта от обявяването на конкурси за свободните в системата места и реално заемане на щатове от съдиите, които са назначени на тях, но са командирани в друг съд продължително, както и обосновава увеличаване на съдийския щат. Районните съдилища в Айтос, Несебър, Царево и Средец по действителна натовареност определено са в групата на съдилищата с висока натовареност, а останалите поддържат средна и ниска натовареност.

Някои по-важни и конкретни данни от докладите на Районните съдилища в района на
Окръжен съд- Бургас:

РАЙОНЕН СЪД- БУРГАС

30 щ.бр. съдии, 3 щ.бр. държавни съдебни изпълнители, 5 съдии по вписванията и 67 съдебни служители /обща и специализирана администрация/.

Граждански дела

През 2013г. са постъпили 2939, през 2012 - 2831 и през 2011 - 2784. Заповедните производства – 7690 през 2013г., 7546 през 2012г., при 8414 през 2011г.

ДЕЛА ПО СК

Разгледани са 1050, при 1029 дела за 2012г. и 991 дела през 2011г. От всички разгледани дела 817 са новообразуваните дела и 233 са заварените несвършени от предходната година. Свършени са 859 дела – 105 % спрямо постъпилите и 82 % от всички разгледани.

От всички свършени дела приключени в тримесечен срок са 735 или 86 %, като за 2012 този показател е 81 %, а за 2011г. - 85 %.

От свършените дела по СК само 40 са приключили със спогодба на страните – при 32 за 2012г. и 26 за 2011г.

ОБЛИГАЦИОННИ ИСКОВЕ

Разгледаните дела от тази група – 1943 облигационни дела са увеличени в сравнение с 2012г. – 1752, през 2011г. - 1571

Все по-чести са случаите, в които страните желаят в хода на производството да им бъдат предоставени допълнителни срокове за обсъждане на спогодба или на споразумение за извънсъдебно уреждане на спора. Често такива споразумения се постигат след завеждане на иска, и не рядко – след приключване събирането на доказателствата. Наблюдава се тенденция за усложняване на споровете от правна страна, което може да се обясни с по-интензивната защита на длъжниците, предвид икономическата и финансова криза в страната. Нерядко дела без фактическа сложност се усложняват от страните чрез многобройни материалноправни и процесуални възражения, които причиняват отлагания на делото. Това поведение обуславя и ниския процент на облигационните дела, приключили със съдебен акт по същество.

ВЕЩНИ ИСКОВЕ

Запазва се тенденцията за намаляване на разгледаните вещни дела – 156, през 2012г. са били също 156, а през 2011г. са разгледани 178 дела. Тя е резултат от променената през 2008г. родова подсъдност и повишените данъчни оценки на недвижимите имоти, определящи цената на иска, респективно родовата подсъдност. Вещните дела са значително усложнени от

фактическа и правна страна, налагат събиране на многобройни документи за индивидуализация на имота и множество релевантни за спора доказателства. С това може да се обясни сравнително niskият процент на свършените дела.

В тази група се отчитат и делата по **ЗСПЗЗ**.

Разгледани са 40 дела, от които 32 са новообразувани. 15 от тези дела са получени по подсъдност от административен съд на основание § 19 от ЗИД на АПК - (ДВ, бр.39/ 2011г.), съгласно който всички индивидуални административни актове по Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и правилника за прилагането му, с изключение на тези на министъра на земеделието и храните, се обжалват пред районния съд по местонахождение на имота.

ДЕЛБИ

Отчита се драстично повишение на постъпилите и през този отчетен период дела за делба – 68 при 72 през 2012г. и 31 през 2011г. Разгледаните дела за делба са 150, от които заварени от предходната година са 82. Броят на свършените дела е 54, което представлява 36 % от разгледаните и 79% спрямо постъпилите.

Броят на свършените дела е 54 дела, което представлява 36 % от разгледаните и 79 % спрямо постъпилите. Броят на свършените дела през 2012г. е - 49 дела, което представлява 37 % от разгледаните и 68 % спрямо постъпилите и през 2011г. – 48 или 45% спрямо разгледаните, и 154,8% спрямо постъпилите.

При анализа на изложените цифри *отново се* отбелязва, че този вид дела приключват изключително бавно предвид двете фази, в които се развива производството и възможността за обжалване на решението по първата фаза. Като съществена причина за забавянето на делбения процес следва да отчетат и продължителните процедури, които във фазата на извършване на делбата се извършват от други държавни органи – одобряването на проекти за делба и изготвяне на скици на новообразувани имоти съгласно изискванията на ЗСПЗЗ, ППЗСПЗЗ и ЗУТ.

ИСКОВЕ ПО КТ

През 2013г. са постъпили 205 дела, през 2012 – 327, а през 2011 - 228, разгледани 307 дела, свършени 209 дела – 68 % от разгледаните и 102 % спрямо постъпилите.

През годината са разгледани 307 дела, от които 102 са заварени от миналата година.

Увеличен е делът на свършените в 3-месечния срок дела - 66,5 % от всички свършени дела – 139 броя /при 62,6 % за 2012г. и 58 % за 2011г. /.

Със съдебен акт по същество са приключили 142 дела, прекратени са 67, от които само 4 по спогодба на страните.

Останали са несвършени 98 дела, като 64,3 % /63 дела/ са образуваните през последното тримесечие на отчетния период. Големият брой на несвършените дела се обяснява с усложнената процесуална защита на страните, множеството оспорвания и събиране на доказателства в тази връзка, както и честите случаи на искания за предоставяне на възможност на уреждане на спора със споразумение. Не следва да се забравя, че самият процесуален закон задължава съда трикратно да напъти страните към медиация или друг способ за доброволно уреждане на спора – с определението за насрочване на делото /чл.140 ал.3 от ГПК/, преди доклада по делото /чл.145 ал.3 от ГПК/ и след събирането на доказателствата /чл.149 ал.1 от ГПК/.

„ДРУГИ ДЕЛА”

Тук се включват охранителните производства, делата по Закона за закрила на детето и Закона за защита от домашното насилие. Но в тази група се включват и всички установителни иски по чл.124 от ГПК, които не се квалифицират като вещни или облигационни.

Отчитаните граждански дела в тази група са със следните показатели: Разгледани са 1214, от които новообразувани 1095, през 2012г. са разгледани 1238 дела, от които новообразувани 1080. Налице е намаление спрямо 2011г., когато разгледани са били 1704 дела и постъпили 1306 дела.

Отбелязва се значително увеличение на броя на свършените дела – 1112 дела /91,6 % от разгледаните/. Съотношението през 2012г. - 90,4 % и 2011г. 90,73 %. Повишен е процентът на свършените в 3-месечен срок дела – 92 % (1018 дела).

Запазва се постъплението на дела по **Закона за защита от домашното насилие**. През 2013 са 112, през 2012г. са постъпили 117 дела, при 105 за 2011г. Постъпилите през 2013г. дела по **Закона за закрила на детето** са 160 /150 през 2012 и 147 са постъпили през 2011г./.

ЗАПОВЕДНО ПРОИЗВОДСТВО

През 2013г. са постъпили 7690. Налице е леко увеличение спрямо 2012г., когато са били 7546 дела и намаление спрямо 2011г., когато са постъпили 8414 дела.

Свършените през 2013г. дела са 7707 дела или 99% спрямо делата за разглеждане и 100,2% спрямо постъпилите дела.

В тримесечен срок са свършени 99,90 % или 7699 дела. Останали са несвършени само 107 дела.

Отново следва да се подчертае, че работата на съдиите по администрирането на тези дела, макар и често чисто техническа, отнема голяма част от ежедневната им работа –

трудности при връчването на книгата, срокове по чл.47 ал.2 от ГПК, указания до заявителите за представяне на справки за адресна регистрация на длъжниците, произнасяне по многобройни молби за продължаване на срокове в тази връзка и снабдяване със съдебни удостоверения, следене на срокове за възражения срещу издадените заповеди, разпореждания за издаване на изпълнителни листи след влизане в сила на заповедите по чл.410 от ГПК, указания за предявяване на искове от заявителите при предявени в срок възражения от длъжниците, следене на срокове за предявяването на тези искове с оглед евентуалното обезсилване на постановените заповеди и т.н., и т.н. И към настоящия момент липсват законово уредени механизми за облекчаване на тази техническа дейност на съдиите, нито установени начини и средства за отчитане обема на тази дейност. Съдебните помощници в районните съдилища биха били изключително полезни по този вид производства, но щатове за тях на това ниво дори не се разглежда като възможност, макар законът да предоставя такава.

ДРУГИ ЧГД- Разрешения за теглене на детски влог; разрешения за извършване на разпоредителни действия от непълнолетни/ малолетни лица, молби за вписване на отказ от наследство, искания за назначаване на особен представител.

„Други дела” се разпределят на случаен принцип – възражения по чл.250 от ГПК-отм., искания на съдебни изпълнители по чл.448 от ГПК, молби за приемане на наследство по опис, молби за обезпечаване на бъдещи искове и на доказателства. Освен разглежданите в открито съдебно заседание ч.гр.дела /напр. обезпечение на доказателства, молби по чл.448 ГПК/, подълъг период на висящност имат и съдебните поръчки, извършвани по реда на Регламент (ЕО) № 1393/ 2007г. и Регламент (ЕО) № 1206/ 2001г. на Съвета на Европа. Техният брой през настоящата година е 128 при 132 дела 2012г. и 36 за 2011г.

Наказателни дела

През 2013 г. продължи тенденцията на динамика в постъпленията по различните видове дела. Устойчиво се увеличава общият брой на постъпилите през годината дела, като годишното увеличение възлиза на 511 дела повече от постъпилите през 2012 г., докато постъпилите през 2012 г. са едва със 156 дела повече от 2011 г. Най-значим принос в посоченото увеличение традиционно имат постъпленията на НЧД (включително от досъдебно производство и разпити пред съдия) и НАХД, запазва се незначителен спад в постъпленията на НОХД и делата по чл. 78а от НК, а НЧХД бележат лек ръст спрямо нивото през 2012 г.

Трета поредна година обаче се наблюдава **намаляване броя на наказателните дела от общ характер** в сравнение с предходната година. През 2011г. са постъпили 1137 дела, през

отчетната 2012 година са образувани общо 1006 дела, а през отчетната 2013 г. са постъпили общо **970** нови наказателни дела от общ характер, които заедно с останалите от предходната година 131 дела от същия вид, правят подлежащите на разглеждане през 2013 г. дела общо 1101 (1129 дела през 2012 г.), или с 28 дела по-малко. Констатираното и през текущата година намаление, предвид последователното намаление по същия показател през 2011 г. и 2012 г. в сравнение с данните за 2010 г., очертава устойчива тенденция към намаляване броя на внасяните НОХД не само като абсолютна стойност, но и като относителна тежест на този вид дела, отнесено към общия брой наказателни дела за периода.

Казаното относно намаляващия брой НОХД се отнася в пълна степен и за **делата по чл. 78а НК** в сравнение с предходните години. През отчетната 2013 г новообразуваните дела от този вид са **140**, докато през 2012 година са постъпили 146 дела по чл. 78а НК, през 2011 година - 180 дела, през 2010 г. – 219 дела. С останалите в началото на периода 20 несвършени дела от предходната година, през 2013г. общо са разгледани **160 дела по чл. 78а НК**, от които в рамките на отчетния период са свършени **143 дела**.

През 2013 година в Районен съд-гр.Бургас са **постъпили общо 5536 нови наказателни дела** (5025 за 2012г. и 4869 дела за 2011г.). Заедно с останалите от предходна година **717 дела**, общо са разгледани **6253 наказателни дела** (5647 за 2012г. и 5554 за 2011г.). От посочените **6253 дела за разглеждане: 1101 НОХД** (1129 за 2012г. и 1137 през 2011г.), **102 НЧХД** (100 през 2012г. и 76 през 2011г.), **160 са делата по чл. 78а НК** (168 за 2012г. и 180 през 2011г.), **ЧНД – 1547** (1392 за 2012г. и 1038 през 2011г.), **ЧНД - разпити – 515** (393 през 212 и 389 през 2011г.) и **НАХД – 2828** (2465 за 2012г. и 2049 през 2011г.).

Налице е динамика в постъпленията по различните видове дела. Очевидно е увеличението в общия брой на постъпилите през годината дела (със 511 по-вече от 2012г. и с 667 дела повече от 2011 г.), по-значително е увеличението в постъпленията на НЧД (включително от досъдебно производство), НЧД-разпити и НАХД през годината, отчита се незначителен спад в постъпленията на НОХД, НЧХД и делата по чл. 78а от НК.

НОХД – 88.01% приключили дела, от които 86 % в тримесечен срок

251 наказателни дела от общ характер са приключили със съдебен акт по същество. По **718** дела производствата се водят статистически прекратени, при следните основания:

-**431** дела са прекратени поради одобрени споразумения по чл. 382 от НПК (споразумения, внесени от прокурора);

-**230** дела са прекратени поради одобрени споразумения по чл. 384 от НПК (споразумения, постигнати и одобрени след образуване на съдебното производство);

-49 дела са върнати за доразследване на прокурора (за сравнение през 2012 са били 22, а през 2011 г. - 32);

- 8 дела са неодобрените споразумения.

През отчетната година традиционно високо е постъплението на дела за **престъпления против собствеността**. Типично за първоинстанционен районен съд, най-големият брой постъпили дела са за престъпления против собствеността. За престъпления по Глава V от НК са постъпили общо 361 нови дела, и заедно с делата от предходна година, общия брой на делата за разглеждане е 433 (480 през 2012г. и 567 през 2011г.), от които са приключени 369 дела (85 %). От общия брой свършени дела, 121 дела са решени с присъда по същество, а по 221 дела е било одобрено споразумение по чл. 381-384 от НПК.

Следващата група дела, отличаваща се с голямо постъпление, са делата образувани за общоопасни престъпления по Глава XI от НК. Новообразувани са 369 дела, разгледани са общо 389 дела и от тях са приключени 375 дела. В тази група, с най-висок дял са делата за престъпления, свързани с наркотични вещества, по специално чл. 354а, ал. 3, 4 и 5 и чл. 354 в НК - общо 62 дела, от които 57 новообразувани и 5 останали от предходна година. Следват престъпления по транспорта – 59 новообразувани дела, общо разгледани 61 дела, следвани от делата за противозаконни отнемания на МПС по чл. 346 НК – общо 12 дела, от които 11 новообразувани дела и едно от предходна година.

Постъплението на дела за престъпления против стопанството по гл.VI НК през отчетния период бележат драстичен спад. Новообразуваните дела от тази група за периода са общо 18, разгледани 20 и свършени 19 дела. За сравнение през 2012г. са били 27, през 2011 г. са били образувани 35 дела по тази глава, разгледаните дела са били 32 през 2012г. и 35 през 2011г. и са свършени 30 дела през 2012г. и толкова през 2011г.

Известен спад е налице при делата за документни престъпления по Глава IX от НК – новообразувани 26 дела, разгледани са общо 31 дела и са свършени 30 дела.

Обратна тенденция се наблюдава при престъпленията против дейността на държавни органи и обществени организации по Глава VIII от НК, включително Незаконно преминаване на границата (чл. 279 от НК) и Превеждане на лица и групи през границата (чл. 280 от НК). Новообразуваните през 2013 г. дела от тази група са 23, толкова са разгледани и са решени 18 от тях.

С 21 % е нараснал общият броят на новопостъпилите през 2013 година дела (585 бр.) по ЗБППМН, за реабилитации, принудителни медицински мерки по Закона за здравето и по чл. 89 от НК, и кумулации, в сравнение с предходната година, 463 през 2012г. и 465 дела през 2011 г.

Значително по-голям е броят и на частните наказателни дела, образувани по всички искания към съда в досъдебното производство – през 2013 г. разгледани дела от този вид са 1390 (1253 през 2012г. и 931 дела през 2011 г.).

НЧХД – 57.8% приключени дела, от които 34 % в тримесечен срок

Дела по чл. 78а от НК – 89.4 % приключени в границите на отчетния период, от които 85 % в тримесечен срок.

Дела от административнонаказателен характер (без чл. 78а от НК) – 84 % приключени дела, от които 65 % в тримесечния срок

Частни наказателни дела – 97% са приключените дела, от които 98% в тримесечния срок

Частни наказателни дела – разпити – 515 дела, от които 100% приключили в срок
НЧХД

Показателят свършени дела в срок до три месеца по отношение на **НЧХД** обаче бележи тревожно задържане на нивото от предходната година и спад в сравнение с предходните няколко години. През 2013 г. свършените в 3-месечен срок дела съставляват 34 % от всички разгледани дела от този вид, при 33 % през 2012 г., 41% през 2011 г., 46 % - през 2010 г., 67 % - през 2009г. В най-голяма степен снижаването на срочността по този вид дела се дължи на процесуалното поведение на страните по делата. Не са редки случаите, когато се налага най-напред председателят на съда при образуване на делата, а впоследствие и съдията-докладчик да е принуден да изисква от тъжителя уточнения както по отношение на наказателното обвинение, така и досежно гражданските претенции. Налице са и обективни причини за забавяне, сред които следва да се изтъкне усложняването на предмета на доказване и доказателствената дейност на съда особено при обвинения за квалифицирана обида и клевета, разпространена чрез печатно произведение или по друг начин – печатни и електронни медии и в интернет (чл. 148 ал.1 т.1 и т. 2 от НК). По делата с такъв предмет, които са все по-чести, се налага почти без изключение назначаване и изготвяне на технически експертизи относно автентичността и липсата на нерегламентирани манипулации по записите, ползвани от тъжителя за обосноваване на обвинението, което значително удължава сроковете за разглеждане и решаване на делата. В отчетния период се забелязват и случаи, в които делата не могат да бъдат приключени по-бързо, тъй като частният тъжител не внася в определения от съда срок необходимите суми за призоваване на свидетели или депозит за допуснатата експертиза, съобразно предвиждането на чл. 187 ал. 2 от НПК.

Наблюдава се влошаване на показателя за срочност на НАХД- 65%(74% през 2012 г., 73 % през 2011 г., 74% през 2010г.), в сравнение с предходните няколко години, което се дължи на значително увеличаване брой дела и продължителните отсъствия на съдии от наказателно отделение, което в определени случаи налага преразпределение на вече насрочени дела на други съдии-докладчици. Относително ниският като цяло процент на приключени в 3-месечен срок дела от този вид обективно се дължи и на практиката на административнонаказващите органи да внасят множество дела наведнъж, обикновено в края на месеца или в края на няколко месеца, което води до натоварване на графика на съдиите с множество дела в определени периоди, и случаите на отлагане на делата поради нередовно призоваване или отсъствие на страните, както и поради доказателствени искания на страните в съдебното производство. Следва да се отчете и обективното усложняване на предмета по определени групи дела (особено тези по ЗРТ и ЗЕС).

Прекратените дела поради одобрени споразумения са **2.63 пъти** повече от приключилите със съдебен акт по същество, с което се запазва тенденцията от предходните три години.

Над два пъти са се увеличили върнатите за доразследване дела – **49 производства** през отчетния период, при 22 дела за 2012 г., 32 дела през 2011г., 38 дела през 2010 г. От върнатите за доразследване общо 49 наказателни дела от общ характер, по 32 дела е налице произнасяне за връщане на съдията-докладчик по реда на чл. 249 във връзка с чл. 248 от НПК, 24 дела са върнати с определения на съдебния състав от съдебно заседание по реда на чл. 288 от НПК, а по 1 дело връщането е постановено от състав на въззивния съд след отмяна на първоинстанционната присъда. Причините са все същите, но значителният ръст в броя на върнатите за доразследване дела и районните съдии отдават основно на спада в качеството на работа на разследващите органи и прокуратурата, както и на отразените в доклада от проверката на ИВСС изрични предписания наказателните съдии стриктно да изпълняват задълженията си като докладчици по делата, като при установени процесуални нарушения да не допускат развитие на съдебното производство в открито заседание, а веднага да върнат делото на прокурора за отстраняване на нарушенията. През отчетния период прокуратурата се ползвала от възможността да протестира разпорежданията на съдията – докладчик по чл.249 от НПК по 6 дела, от които по 5 дела разпорежданията на БРС са потвърдени от въззивния съд, а по 1 дело разпореждането е отменено и делото е върнато за продължаване на съдопроизводствените действия от БРС.

Неодобрените споразумения за решаване на делото са общо **8**, от което следва извода за значително намаление броя на тази категория дела в сравнение с данните за 2012 г., когато неодобрените от съда споразумения са били 19, а през 2011 г. - 21.

През годината състави на БРС са постановили оправдателни присъди по общо 19 дела. Само една оправдателна присъда не е обжалвана/протестирана . Осем са изцяло потвърдени. През 2013 г. в БРС са постъпили общо **854** искания до Председателя на съда за разрешаване достъп до трафични данни на основание чл. 250а от ЗЕС. Председателят на РС-гр.Бургас и изрично упълномощените от него съдии са дали общо **660 разрешения** за достъп, и са постановили общо **194 разпореждания за отказ** да се предостави искания достъп.

НАТОВАРЕНОСТ НА СЪДИИТЕ ОТ БРС :

Година	Човекомесеци	Средномесечно натовареност на съдия/ постъпили дела	Средномесечно натовареност на съдия / разгледани дела	Средна натовареност на съдия / свършени дела
2011	263	64,4	72,25	64,96
2012	291	55,39	61,98	55,08
2013	320	52,74	59,02	52,77

РАЙОНЕН СЪД- НЕСЕБЪР

В Районен съд гр.Несебър е разкрит щат както следва: една позиция за административен ръководител-председател (Йорданка Майска-Иванова), пет позиции за длъжност съдия в районен съд(Нина Моллова-Белчева, Мария Берберова-Георгиева, Атанаска Атанасова и Евгени Узунов, 1 св.щат – на конкурс) един държавен съдия-изпълнител, трима съдии по вписванията и шестнадесет служители.

Сградата, в която сега са настанени Районен съд, Районна прокуратура и Службата по вписвания е двуетажна със застроена площ от 240кв.м. и РЗП – 646кв.м., построена е през 1985г. Същата е крайно недостатъчна да поеме целия поток от граждани и няма възможност да бъде пригодена за достъп на инвалиди, стая за адвокати, стая за арестанти. Особено належащ за разрешаване е проблема с липсата на пространство, в което да се обособят стаи за съхранение на веществени доказателства и архив, както за съда, така и за прокуратурата. Сградата разполага с две заседателни зали. С решение № 143 по протокол № 6/30.04.2004г. на Общински съвет-Несебър за нуждите на органите на съдебната власт в гр. Несебър е учредено

право на строеж за изграждането на сграда – Съдебна палата. Подписан е договор за учредяване на безвъзмездно вещно право на строеж върху недвижим имот, общинска собственост между Община Несебър и Районен съд гр.Несебър на 08.08.2005г.. Издадено е разрешение за строеж № 49/20.06.2007г. на Община Несебър. Петгодишният срок за реализиране отстъпеното право на строеж изтече на 08.08.2010г., за което МП са писмено уведомени да предприемат необходимите действия. С решение № 1117 по Протокол № 31/14.10.2010г. Общински съвет-Несебър отново е учредено право на строеж за изграждането на сграда – Съдебна палата за нуждите на органите на съдебната власт в гр.Несебър по инициатива на МП.

Постъпилите дела през 2013г. са 2261 бр., при 2375 бр., за 2012г. и 2498 бр. за 2011г.

От постъпилите през 2013г. 2261 дела, 1182 са граждански и 1079-наказателни.

Всичко дела за **разглеждане** – 2568.

От свършените през годината общо 2280 дела., при 2386 за 2012г. и 2559 дела за 2011г., в срок до три месеца са приключили 2017 бр през текущата година, 2024 бр.дела през 2012г. и 2216 през 2011г.

Следователно приключените в срок до три месеца дела са 88% от делата за отчетния период, при 85% за 2012г. и 87% за 2011г. Процента на свършените в тримесечния срок дела е сравнително висок и се задържа такъв през разглеждания тригодишен период.

Натовареността по щат е 35,67 дела за разглеждане и 31,67 свършени като действителната натовареност е 46,69 дела за разглеждане и 41,45 свършени дела. В действителност един съдия е разгледал общо 560,7 дела и е свършил 497,82 дела.

От приключените през 2013г. общо 352 НОХД. С произнесена присъда са 59 дела, приключили със споразумение са 269.

Запазва се тенденцията за заемане на най-значителен дял от общоопасните престъпления-198 постъпили през годината, от които 61 в транспорта. На второ място отново са престъпленията против собствеността-104 , от които основен дял заемат кражбите -74; 11 по чл.198 НК ; 9 за присвояване и 7 за измама по чл.209-211НК. Делата образувани за престъпления против личността са 10. По Глава VI престъпления против стопанството – 7.; Престъпления против реда и общественото спокойствие – 0; Документни престъпления – 2.

Относно вида на наложените наказания се наблюдават следните тенденции :

- намаляване относителния дял на наложените наказания пробация от общо наложените наказания;

- значително увеличаване броя на наложените наказания лишаване от свобода;

- не се запазва тенденцията от предходни периоди за увеличение дела на наказанията пробация за сметка на наказанията лишаване от свобода.

През 2013г. в РС-Несебър са били оправдани общо 12 лица.

При отчитане натовареността на магистратите в РС-Несебър председателят счита, че следва да се вземе предвид и общоизвестния факт, че в малките съдилища е невъзможна специализация на съдиите, чрез обособяването им в наказателни и граждански колегии, поради което пред съдиите са сложени за разглеждане и решаване изключително широк спектър от правни спорове. Характерно за РС-Несебър е и обстоятелството, че при обсъждане на въпроса за натовареността на съда следва да се отчете, че служебните задължения се изпълняват със същия интензитет и през летния сезон.

РАЙОНЕН СЪД- ПОМОРИЕ

В началото на отчетния период съдийският щат в Поморийски районен съд е бил четири щатни бройки. Председател на съда е съдия Веселин Белев, а районни съдии – Нася Япаджиева, Димитър Димитров и Ивайло Бъчваров. През отчетния период не са настъпили промени в съдийския щат и персоналният съдийски състав.

В началото на отчетния период щатът на съдебните служители при Поморийски районен съд е бил дванадесет щатни бройки.

Общо дела за **разглеждане** за отчетния период – 1489, при 1588 за 2012г. и 1784 за 2011г. от които :

постъпили дела - 1286, при 1378 за 2012г. и 1606 за 2011г.

останали несвършени в началото на отчетния период 203, при 210 за 2012г. и 178 за 2011г.

Общата тенденция от последните години за увеличаване броя на постъпилите дела **не се** запазва през последния отчетен период, като това е изразено най-вече при частните граждански дела.

Общ брой **разглеждани наказателни** дела 573, в това число 499 новопостъпили и 74 останали несвършени в началото на отчетния период.

Запазва се съществения дял от наказателните дела, приключили със споразумение по чл.381 и чл.384 НПК

Не се запазва тенденцията от предходните отчетни периоди към увеличаване броя на постъпилите наказателни дела от всички основни видове. Постъплението на наказателни дела от общ характер е почти същото както предходната година. Намалело е постъплението на административнонаказателните дела по чл.78а НК и по жалби срещу наказателни постановления. Съществено е намалял броят на делата по УБДХ, но техният брой традиционно е малък и не се отразява съществено на общия брой АНД.

Намалял е броят на ЧНД разпити спрямо предходния отчетен период.

Тенденцията за най-голям брой дела за общоопасни престъпления и такива против собствеността е постоянна в съдебния район. От общоопасните престъпления традиционно най-голям е делът на тези по транспорта.

От прекратените наказателни дела от общ характер 6 са били върнати на прокурора за отстраняване на допуснати процесуални нарушения на досъдебното производство, също 6 са върнати и през 2012г. и 12 за 2011г.

С частично оправдателна присъда са завършили 4 дела, при 8 за 2012г. и 10 за 2011г., а с изцяло оправдателна присъда са завършили 6 дела, при 4 за 2012г. и 5 за 2011г.

През отчетния период в гражданска колегия на съда са **разглеждани 916 дела**, при 985 за 2012г. и 1245 за 2011г.

- **постъпили 787**, при 861 за 2012г. и 1127 за 2011г.

- 129 останали несвършени в началото на отчетния период, при 124 за 2012г. и 118 за 2011г.

- 41 получени по подсъдност, при 56 за 2012г. и 54 за 2011г.

Не се запазва очерталата се от предходни периоди тенденция за увеличение на броя на частните граждански дела с предмет издаване на заповед за изпълнение по чл.410 и чл.417 ГПК.

Натовареност по щат – с/о дела за разглеждане- 31.02

Натовареност по щат – с/о свършени дела- 27.73

Действителна натовареност – с/о дела за разглеждане-31.02

Действителна натовареност – с/о свършени дела- 27.73

РАЙОНЕН СЪД –КАРНОБАТ

През отчетната 2013г. в КРС са работили 1 председател и 5 районни съдии- Чанко Петков-Председател, Златко Костадинов, Александра Коева, Димитър Маринов, Георги Грънчев и Мариела Иванова. Съдия Георги Грънчев е командирован в РС-Бургас от 01.04.2012г.-31.12.2012г. Броят на служителите в Районен съд - град Карнобат е 18.

През отчетната 2013 година в съда са **постъпили** като новообразувани по видове следните дела: **наказателни** общо – 554 броя, от които НОХД – 184 броя, **граждански** дела – 1281 броя, от които 75 броя частно-граждански дела и 925 броя заявления по чл.410 и чл.417 от ГПК.

Най-голям брой НОХД през 2013 година са за престъпления против собствеността-105 броя, следвани от: общоопасни престъпления – 53 броя, против стопанството –8 броя; против личността 5 бр. и против брака, семейството и младежта – 6 броя; против правата на

гражданите – 0 броя (1 бр. от минал период); против държавата и обществените организации – 0 броя (1 бр. от минал период); против реда и общественото спокойствие – 3 броя

От общият брой постъпили граждански дела през 2013 година – 1281 броя по видове, техният състав е следният: по СК– 108 бр.; облигационни – 49 бр.; вещни искиове – 20 бр.; делби – 20 бр.; трудови – 8 броя; финансови начети – 0 бр.; - други дела – 150 броя; административен характер – 0 броя; заявления по чл. 410 и чл.417 от ГПК – 925 бр.

През отчетната 2013 г. в Карнобатския районен съд **не са постановени оправдателни присъди.**

Съдът е добре обезпечен с материална база и единственото, което отчита като необходимост е изграждането на рампа за инвалиди и асансьор с оглед осигуряване на равен достъп до правосъдие и на хората с увреждания.

Действителната натовареност на един съдия през 2013 година в Карнобатски районен съд е 34,83% спрямо делата за разглеждане и 31,88 към свършените дела.

РАЙОНЕН СЪД- АЙТОС

Щатът на Районен съд-гр.Айтос по последното щатно разписание, утвърдено от Висшия съдебен съвет включва: 1 председател- съдия Мария Джанкова и 3 щ.бр. съдии-съдия Николай Гемеджиев, съдия Атанас Николов (командиран от 2010г. в СРС) и съдия Таня Спасова, и 13 (тринадесет) съдебни служители - обща и специализирана администрация.

В началото на отчетния период щатът на съда е бил непопълнен и е функционирал в непроменен спрямо предходния период на отчитане, съдийски състав от трима магистрати – районни съдии: Мария Джанкова, Николай Гемеджиев и Атанас Николов. Съдия Атанас Николов встъпва в длъжност “съдия” в Районен съд-гр.Айтос на 24.11.2008 г. след провеждане на конкурс, но със Заповед № 778/10.05.2010г. на Председателя на ВКС , той е командирован, считано от 25.05.2010 год. и към настоящия момент, в Софийски районен съд.

След обявен конкурс за повишаване в длъжност и преместване в органите на съдебната власт, на единствената незаета длъжност районен съдия, с решение по Протокол № 9/01.03.2012 год. е назначена Таня Генчева Спасова, встъпила в длъжност на 09.04.2012 година.

На този етап, Районен съд-Айтос няма нужда от структурни промени по отношение на щата на магистратите (въпреки, че последната му промяна е през 2002г.), а по- скоро- от оптимизиране на състава и решение на въпроса относно срочността на командироване на съдия Николов.

За задоволяване на битовите нужди на съда е поискано с молба изх. № 259/24.08.2006 г. до Областния управител на Бургаска област предоставяне на помещенията от бившата ТДУ гр. Бургас – държавна собственост. В края на 2010 година проблемът за пореден път е поставен на вниманието на Областна управа - Бургас. В началото на 2011 год. е назначена и извършена експертиза за установяване техническата възможност за функционалното свързване на посочените помещения и с писмо изх.№ 11-00-110/02.04.2012 год. е заявено положителното становище и стартирана процедура по предоставяне в управление на Министерство на правосъдието, за нуждите на Айтоския районен съд и прокуратура и изготвен проекто-договор между Областна управа и МП.

През 2013 година са постъпили като **новообразувани** общо 1563 броя дела, от които 503 бр. наказателни и 1060 бр. граждански дела.

От общият брой 1060, постъпилите **граждански** дела през 2013 година по видове са както следва:

- по Семейния кодекс – 101 бр.;
- облигационни – 28 бр.;
- вещни искове – 13 бр.;
- делби – 14 бр.;
- трудови дела – 6 бр.;
- финансови начети – 0 бр.;
- други дела – 204 бр.;
- частно-граждански дела – 88 бр.;
- дела от административен характер – 1 бр.;
- по чл.410 и чл.417 от ГПК (заповедно производство) – 693 бр.;

От общия брой 503 **наказателни** дела, 166 бр. са образувани като НОХД, 18 бр. - НЧХД, 44 бр. по предложение на прокурора по чл.78 А от Наказателния кодекс, 54 бр. – частни наказателни дела, 16 бр. ЧНД-разпити и 205 бр. - АНХД.

Постъпилите 166 броя наказателни от общ характер дела по видове състави от НК са, както следва:

- против личността – 9 бр.
- против правата на гражданите – 0 бр.
- против брака, семейството и младежта – 12 бр.
- против собствеността – 55 бр.
- против стопанството – 17 бр.
- против държавата и обществените организации – 1 бр.

- документни престъпления – 1 бр.
- против реда и общественото спокойствие – 4 бр.
- общоопасни престъпления – 67 бр.

При проследяване постъпленieto на НОХ делата по статистическия отчет се стига до извода, че най-актуални са общоопасните престъпления, посегателствата против собствеността по глава V от Наказателния кодекс, преди всичко кражбите, следвани от особено по транспорта, както и против брака, младежта и семейството.

През годината са постановени 5 оправдателни присъди.

Свършените през годината дела представляват 91,54% от всички разгледани дела, като от тях в 3 месечния срок са приключили 80,17%. От гражданските дела в тримесечния срок са свършени: по общия ред – 55,22%, ЧГД- 99%, заповедно производство- 100%, други граждански дела- 64%, или общият процент на свършените в тримесечен срок е 88%.

92,10% от всички разгледани наказателни дела са приключени през 2013г. в АРС. Свършените в 3-месечен срок са , както следва: 91% НОХД, 53% НЧХД, 81% НАХД, 93% по чл.78а НК, 98% ЧВД, 100% ЧНД-разпити.

Действителната натовареност на един съдия през 2013 година в съда е 53,03% спрямо делата за разглеждане и 48,55 към свършените дела.

РАЙОНЕН СЪД- ЦАРЕВО

Царевският районен съд през 2013 година работи с голяма натовареност. В съда през настоящия отчетен период работиха трима съдии, в т.ч. и председателя, един съдебен изпълнител и един съдия по вписванията. Третият съдия по щат през целия отчетен период беше командирован в Бургаски районен съд, но от месец април 2012г. в РС-Царево, предвид нарасналия обем на работата, беше командирован до края на 2012г. съдия от състава на РС-Малко Търново, поради необходимост. През периода работиха единадесет служители.

Съдии в РС- Царево са Румен Йосифов-Председател, Минчо Танев и Татяна Станчева-назначена на длъжност районен съдия в щата на РС-М.Търново.

През 2013 година в РС-Царево са разгледани общо 600 бр. **граждански дела**. От тях **постъпили** през годината - общо 535 граждански дела: по общия ред – 115 бр., 12 бр. бързи производства по чл.310 ГПК, 6 бр. административни по ЗСПЗЗ и ЗВГЗГФ, 21 бр. частни граждански дела, 369 бр. дела по чл.410 и 417 ГПК и 12 бр. други граждански дела.

През 2013 година в РС-Царево са **разгледани** общо 706 бр. **наказателни дела**. От тях **постъпили** през годината са 664 бр. новообразувани са 221 бр. наказателни от общ характер дела, 8 бр. наказателни дела от частен характер, 251 бр. наказателни частни дела от

досъдебното производство, наказателни дела по чл.78а НК – 20 бр. и наказателни дела от административен характер – 164 бр.

По отношение на наказателните дела, за разлика от повечето районни съдилища, се отчита **увеличение на постъплението при делата от общ характер** – 221 бр. (114 за 2012г. и 160бр. през 2011г.), като се запази високо и постъплението на частни наказателни дела, особено разпитите пред съдия. 97% от общия брой свършени дела са в 3-месечен срок.

Престъпленията против личността, както и в предходни години бележат нисък ръст- 4 дела. Както и през предходни години, и през отчетния период делата за **престъпления против собствеността** са със задържан значителен брой- 41, от които преобладаващи са за кражба.

Престъпления против правата на гражданите в това число против интелектуалната собственост.

От този тип дела за разглеждане през годината бяха 15 бр., касаещи престъпления по чл.172а – 173 ал. 1 НК.

Най-голям брой са били делата за **престъпленията по транспорта** -40 бр., от които само 4 бр. приключиха с присъда и 49 бр. – със споразумение.

Разгледани са били и 6 бр. дела, свързани с наркотични вещества, едно приключи с присъда и 5 със споразумение.

През настоящата година е постановена една оправдателна присъда.

92% от гражданските дела също са приключили в тримесечен срок. Като причина за забавянето на останалите минимален брой дела и съдиите от РС-Царево посочват трудността при призоваване на ответници при некоректно посочени от ищците адреси, фактологическа сложност на някои от делата, както и неизготвянето на заключения от вещите лица в срок- по делбените дела. Характерна за съдилищата по морския бряг трудност и по граждански , и по наказателни дела, се явява дългата във времето процедура за призоваване или уведомяване на пострадали-чужденци за правото им да участват в наказателен процес, които се надяваме да бъдат все повече преодолявани с прилагане правото на ЕС, както и невявяване на подсъдими в с.з., налагащо щателното им издирване, милби за отлагане и невявяване на адвокати по наказателните дела.

През 2006г., след проведени разговори с общинската администрация в гр.Царево за предоставяне на строително петно за изграждането на нова съдебна палата, със свое решение Общинският съвет учреди в полза на Висшия съдебен съвет безвъзмездно право на строеж върху общински УПИ III, кв.10, с площ от 395кв.м. по ПУП на гр.Царево, за изграждане на четириетажна сграда за съд и прокуратура с височина 15 метра и РЗП – 1975кв.м. Беше обявена обществена поръчка и по нея се изработи идеен проект за новата съдебна палата.

През 2006г. се извърши конституционна промяна, която предостави стопанисването на съдебните сгради на Министерството на правосъдието, поради което работата по проектирането на съдебната палата след известно забавяне продължи след август 2008г., като вече беше изработен работен проект и през 2010г. той се одобри, но все още не е пристъпено към строителството на така необходимата нова съдебна сграда за районния съд.

Неблагоприятно влияние в тази насока оказва настъпилата през периода финансово-икономическа криза, свързана и с недостатък на бюджетни средства за изпълнение на мероприятия от този тип. През отчетната година отново се предприеха действия по реализацията на проекта от поредното ръководство на Министерството на правосъдието, но те засега не се увенчани с резултати.

Натовареността по щат на съдиите през 2013 година е 36,28% спрямо всички дела за разглеждане и 32,75% спрямо свършените дела, действителната натовареност е също толкова.

РАЙОНЕН СЪД- СРЕДЕЦ

Утвърденият щат за съдии в Районен съд – гр. Средец е зает към края на 2012 година. В съда през 2012 година са работили : Председател – съдия Стоян Георгиев, съдия Красимира Донева и 8 служители . . .

През 2013 година в Районен съд – гр. Средец са постъпили общо **993** граждански и наказателни новообразувани дела, при 995 за 2012г. и 1122 през 2011 година. Общо през периода за разглеждане е имало **1053** дела . Отчита се намаление с 1,96% спрямо 2012г. и 11,80% спрямо 2011г.

През 2013 година са постъпили **699** граждански дела, при 710 за 2012г. и 818 граждански дела през 2011 година.

От образуваните и разглеждани през отчетния период 515 дела по **чл. 410 и чл. 417 от ГПК**, са свършени **514** дела

Новообразувани са **294** наказателни дела, от които 127 са НОХД. В сравнение с предишни отчетни периоди, изключая 2011 година, броя на наказателните дела се е увеличил.

Както и през предишния отчетен период, през настоящия отчетен период, най-голям дял от разглежданите наказателни от общ характер дела имат **делата за престъпления против собствеността – 48**. Не може да се приеме за незначителен и дялът на делата за извършени **“общоопасни престъпления” – 46**. Броят на делата, разгледани за извършени **престъпления против стопанството – 12** дела.

През 2013 година броя на наказателните от частен характер дела - 5 е същият, както и през 2011г. и по-висок от 2012г., когато са били 3 броя.

През 2013г. в Районен съд – гр. Средец е имало за разглеждане 19 броя дела дела по чл. 78а от НК, през 2012 - 13 и през 2011г. – 21.

Общо през 2013 година, заедно с досъдебните производства – разпити, в Районен съд – гр. Средец е разгледал **99** частни наказателни дела, при 82 за 2012г. и при 104 дела през 2011 година.

През 2013 година в Районен съд - гр. Средец е разгледал и **57** наказателни от административен характер дела.

Увеличението на наказателните дела, съдиите обясняват с обстоятелството, че голяма част от системните извършители на престъпления, които през предишни отчетни периоди са изтърпявали наказание ЛОС, през отчетния период са били освободени от местата за изтърпяване на наказанията и поради непостигане на целите на наказанието, предвидени в чл.36 НПК, очевидно следва извода, че предвидените в НК механизми за определяне и налагане на наказанията, неотговарящи на обществената опасност на деянията и обществената опасност на извършителите. В частност, твърдят го за наказанието „пробация”.

И съдиите от този съд отчитат като причина за отлагане на делата или неприключването им в срок, въпреки усилията им, некоректното отношение на някои от страните към процеса, съпроводено с формално налични предпоставки към исканията им за отлагане, ангажираност освен на адвокатите, но и на вещите лица по други дела в други съдилища, неоткриването на подсъдими на посочените от тях адреси и невъзможността за своевременно им призоваване. Това са все обективни причини, които се повтарят в системата от много години, но отново безрезултатно.

Съдиите от РС-Средец, въпреки сравнително високата си натовареност, са приключили 97% от делата в тримесечен срок. Наред с това, че единият от тях е бил и допълнително натоварен- командирован в БРС за известно време, съдиите от този съд следва да бъдат поздравени за отличните резултати.

Натовареността по шат на съдиите през 2013 година е 43,88% спрямо всички дела за разглеждане и 41,25% спрямо свършените дела, действителната натовареност е също толкова.

През отчетния период в Районен съд – гр. Средец има пет оправдателни присъди по НОХД.

От месец юни 2001 година Районен съд Средец е настанен в дадена за безвъзмездно ползване сграда, публична общинска собственост. От втория и трети етажи съдът заема общо 9 помещения, както и част от подпокривното пространство. Почти всяка от службите е устроена в отделно помещение, доколкото това е възможно поради съвместяване на няколко длъжности от служителите. Наложително е да се разреши проблема с битовото устройване на съда, като се има в предвид, че сградата е отдадена под наем от Община Средец, в която

сграда, на втория етаж се помещават Районна прокуратура – гр. Средец и служители от дирекция “Охрана на съдебната власт”, а първия етаж от сградата е собственост на физическо лице. Сградата е с един вход. Обособените помещения, ползвани от Районен съд – гр. Средец са крайно недостатъчни за нормалното функциониране на съдебната администрация и не позволява да се създадат условия за напълно спокойна работа. Липсва физическа възможност да бъдат подsigурени помещения за съхраняване на документи и архив според законовите изисквания, каквито допълнително поставя и Закона за защита на класифицираната информация. Сградата не отговаря на изискванията за противопожарна безопасност. Не е възможно преустройването ѝ, за да се осигури достъп на хора с увреждания и изпълнението на изискванията на Наредба № 4/2008 година за правилата и нормите за безопасност и охрана, конкретно - обособяване на “зона за сигурност”, помещения за временно пребиваване и изолация на конвоирани лица и помещения с други специфични изисквания.

РАЙОНЕН СЪД- МАЛКО ТЪРНОВО

Утвърденото щатно разписание на Районен съд гр. Малко Търново за 2013г. включва две съдийски длъжности – съдия Мария Москова-председател и съдия Татяна Станчева-Иванова, по един щат за съдия по вписванията и за държавен съдебен-изпълнител и 5 щатни бройки съдебни служители.

През целия отчетен период - от 01.01.2012г. до 31.12.2012г. в РС-Малко Търново работи един съдия, като другият бе командирован в РС- Царево. 1 съдия е и оптималната необходимост предвид натовареността на съда.

През отчетната 2013 година в съда са постъпили общо **174 граждански** дела (при 132 през 2012г. и 130 дела за 2011г.), от които новообразувани 158 дела и 16 дела, получени по подсъдност. Разпределението на гражданските дела за разглеждане през 2013г. е следното: 6 броя дела, образувани по искове по СК, 8 броя дела по облигационни искове, 2 вещни производства, 31 дела по искове по КТ, 48 броя частни граждански дела, 2 броя други дела и 79 дела по чл.410 и чл.417 от ГПК.

През отчетната 2013 година общият брой на **постъпилите наказателни** дела възлиза на **233 броя**, т.е наблюдава се рязко увеличение спрямо предходните години : 140 за 2012г. и 72 бр. за 2011г.

Общият брой на разглежданите наказателни дела през отчетния период в Районен съд – Малко Търново са 237 броя, което включва останалите за довършване от 2012 година 4 дела и постъпилите през 2013 година 233 дела.

По отношение видовете престъпления, **най-голям е броят на делата, образувани по обвинения за извършени престъпления против държавата – 125 броя дела, от които по чл. 279 ал.1 НК – 118 броя и по чл.280 НК – 7 броя**, при 51 през 2012г. и 10 бр. по чл.279 ал.1 от НК за 2011г, налице е тенденция за рязко покачване.

За отчетната 2013 година, за втора поредна година отчитаме превес на делата за **престъпления против държавата –по чл.279 и чл.280 от НК**. Рязкото покачване на делата, образувани за извършени престъпленията по чл.279 и чл.280 от НК е в пряка зависимост от географското местоположение на съдебния район- външна граница за ЕС и международната обстановка в Близкия изток. Данните са показателни за необходимостта от съществуването на този съд на това място.

Следват делата, образувани по обвинения за общоопасни престъпления – 5 бр. дела, делата, образувани по обвинения за извършени престъпления против собствеността – 4 бр, против стопанството – 6 бр. дела, делата за престъпления против брака и семейството – 2 броя. Делата по обвинения за извършени престъпления против реда и общественото спокойствие са 4 бр. Образуваните през 2013 година административно-наказателните дела са 54 броя при 36 за 2012г. и 32 броя за 2011г. По чл.78 А от НК през 2012г. са образувани 8 бр. дела.

Делата са решени 100% в тримесечния срок.

Натовареност по щат спрямо всички разглеждани дела за 2013г. е **17,29**, при 11,58 за 2012г. и 9,13 за 2011г.

Натовареност по щат спрямо свършените дела за 2013г. е **15,92** при 11,25 за 2012г. и 8,92 – за 2011г.

Действителната натовареност за 2013г. спрямо делата за разглеждане е **34,58**, при 23,17 за 2012г. и 18,25 – за 2011г.

Действителната натовареност за 2013г. спрямо свършените дела е **31,83**, при 22,50 за 2012г. и 17,83 за 2011г.

Сградата, в която се помещава РС-Малко Търново, е публична държавна собственост и е предоставена за оперативно управление и стопанисване на Районния съд. Същата е в много добро състояние и осигурява нормални условия за работа на магистратите и съдебните служители.

Във всички районни съдилища през 2013г. бяха извършени планови проверки от ИВСС. С малки изключения, магистратите от районните съдилища получиха признание за добре свършена работа по показателя „срочност”. Докладите от проверките бяха обсъдени на

обща събраия на съдилищата и се предприеха мерки за отстраняване на проблемите там, където такива бяха констатирани.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Работата на Окръжен съд- гр.Бургас и районните съдилища през отчетната година може да бъде определена с пълно основание като много добра.

Въпреки големия обем дела, некачествено правораздаване и неоснователно забавяне на делата не бе допуснато.

Проблемите на съдилищата са решими и структурирани в програмата на Окръжен съд-Бургас за период напред.

Усилията ни през 2014 година следва да бъдат насочени към повишаване качеството на предлаганото правосъдие, отново към срочно и качествено приключване на делата, към все по-доброто им администриране от страна на съдебната администрация и улесняване достъпа до правосъдие.

Най-важно е да продължим да работим със същото темпо и чувство за отговорност, да отстояваме независимостта си професионално, да сме чувствителни към дневния ред на правосъдието и да не допуснем безразличие към това, което вършим.

Административен ръководител-
Председател на Окръжен съд гр. Бургас:

Боряна Димитрова